



เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กามโรค, กอง. กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. ความรู้เรื่องเอดส์ สำหรับบุคลากรทางสาธารณสุข. เอกสารเผยแพร่ (ม.บ.ม.), หน้า 1-2.
- กิตติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์. ครอบครัวที่มีคุณภาพ. นิตยสารการประชาสัมพันธ์ 32 (มีนาคม - เมษายน 2532) : 25-27.
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์, ผศ. แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ใน พฤติกรรมศาสตร์การสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. หน้า 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.
- ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์, ฐานเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ (กรกฎาคม 2531) : 6.
- โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข. ความรู้เกี่ยวกับเอดส์ เอกสารเผยแพร่ของบริษัทออคเนย์ประกันภัยจำกัด, หน้า 6-7.
- ชะนวนทอง ธนสุกาญจน์, บรรจง หอมสกุล และ เอนก หิรัญรักษ์. คู่มือโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง, 2532.
- ภิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสาร-มวลชน, 2525.
- _____. "พฤติกรรมกรรมการสื่อสารทางการศึกษา ใน พฤติกรรมศาสตร์การสื่อสาร หน่วยที่ 9-15. หน้า 581-582. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.
- ไทยรัฐ (10 มิถุนายน 2532)
- ธีระ รามสูต. ปัญหาทางสังคมของโรคเอดส์. วารสารสังคมศาสตร์การแพทย์ 4 (มกราคม - มีนาคม 2525) : 69-81.

ระบาดวิทยา, กอง. รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์. กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2532.

——. สถานการณ์โรคเอดส์ทั่วโลก. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข,

2532.

——. สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ ประจำวันที่ 10 พฤศจิกายน 2532. กรุงเทพ-

มหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2532.

วิวัฒน์ วิจารณ์พิทยากร. สถานการณ์โรคเอดส์และแนวทางการป้องกันในประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กระทรวง

สาธารณสุข, 2531. (อัดสำเนา).

คันสนีย์ สมิตะเกษตริน. การศึกษาสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคเรื้อน. วิทยานิพนธ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อ. ระบาดวิทยาและการ

ป้องกันโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2531.

——. แนวทางป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในโรงพยาบาล. เอกสารเผยแพร่

(ม.ป.ป.), หน้า 9-11.

——. ข่าวสารโรคเอดส์ 3 (1 กุมภาพันธ์ 2533) : 4.

ศูนย์ประสานงานวิชาการ กรมควบคุมโรคติดต่อ. โรคเอดส์. เอกสารเผยแพร่

(ม.ป.ป.)

สมพร โดศิริพัฒนา. การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคเอดส์ : ศึกษา

เฉพาะกรณีกลุ่มผู้ป่วยยาเสพติด ณ โรงพยาบาลนนทบุรี และคลินิกยา-

เสพติด ของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์

ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

สมมาตร ทรอย. การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อในชุมชน. กรุงเทพมหานคร :

30 เมษายน 2531.

สายสุรี จุติกุล. นโยบายรัฐบาลในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และวิธีการพัฒนาเด็ก

และเยาวชนของชาติ. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2527.

- อมรา ปานทับทิม. ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยเรื้อรัง ในโรงพยาบาลรามาราม
ธิดี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2519.
- อมสิน บุณย์ศักดิ์. เอดส์ : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงสาธารณสุข, 2528. (อัดสำเนา).
- อภิญา เวชชัย และคณะ. สังคมและพฤติกรรมของผู้ติดเชื้อเอดส์. กรุงเทพ
มหานคร : ช่างงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ, 2532. (อัดสำเนา).
- อภิญา เวชชัย. นักสังคมสงเคราะห์ กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์.
สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2532.

ภาษาอังกฤษ

- Berkman, L.F. The Relationship of Social Networks and Social
Support to Morbidity and Mortality. In Social
Support and Health, p.241-262. New York: Academic,
1989.
- Fullilove, M.T. Anxiety and Stigmatizing Aspects of HIV
Infection. The Journal of Clinical Psychiatry
50 (November 1989):5.
- Haseltine, W.A. Prospects for the Medical Control of the AIDS
Epidemic. Journal of the American Academy of Arts and
Science. 118(Summer 1989):5-6.
- Hungler, B.P. What Every Patient Need?. The American Journal
of Nursing 64(October 1969):112-114.
- Kantor, D. and Lehr, W. Inside The Family. New York:Harper & Row,
1976.

- Kaplan, H.B., Johnson, R.J., Bailey, C.A. and Simon, W. The Sociological Study of AIDS : A Critical Review of the Literature and Suggested Research Agenda. *Journal of Health and Social Behaviour* 28(June 1987): 144-145.
- Littler, D. and Carnevili, D. *Nursing Care Planning*. Philadelphia: J.B.Lippincott Company, 1969.
- Mann, J.M. AIDS and Discrimination. *World Health* (April 1989) : 15.
- Nichols, S.E. Psychosocial Reactions of Persons With the Acquired Immunodeficiency Syndrome. *Annals of Internal Medicine* 103 : 765-767.
- Rogers, W. *Communication in Action : Building Speech Competencies*. New York : Holt Rinehart and Winston, 1984.
- Schietinger, H. Housing : A Critical Need for People With AIDS. *Community Development Journal* 24 (1989) : 199.
- Smith, D.R. and Williamson K.L. *Interpersonal Communication*. Dubgue Iowa : Wm. C. Brown Company Publishers, 1983.
- Velimirovic, B. AIDS as a Social Phenomenon. *Social Science Medical* 25 (1987) : 541.



ภาพรวม

ภาคผนวก ก.
รายงานกรณีศึกษา

พัฒนา สุชาติ (นามสมมติ)

อายุ 31 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การไร้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

พัฒนา จัดว่าเป็นผู้ชายที่หน้าตาดีมากคนหนึ่ง รูปร่างสูงโปร่ง ผอมยาวเสมอ
ไหล่ แต่งกายเรียบง่ายด้วยเสื้อยืดธรรมดา กางเกงยีนส์ขาสั้น หรือบางทีก็ขาสั้น
มองดูคล้าย "ศิลปิน" ที่มีให้เห็นอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน

ภูมิหลัง

พัฒนา เป็นบุตรชายคนโตของครอบครัว บิดามารดาแยกทางกันตั้งแต่เขา
อายุ 4 ปี ต่างฝ่ายต่างก็แต่งงานใหม่ บิดาซึ่งเป็นนายทหารระดับผู้ใหญ่อย้ายไปอยู่
ที่จังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคใต้ และใช้ชีวิตกับครอบครัวใหม่ที่นั้น ส่วนมารดาเพิ่งเสีย
ชีวิตลงเมื่อต้นปี 2532 หลังจากอยู่กับพ่อเลี้ยงของพัฒนา ซึ่งทำงานอยู่ในบ่อนการ
พนันชื่อดังแห่งหนึ่งมาเป็นเวลานาน 10 ปี

พัฒนาอาศัยอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยงมาตั้งแต่เล็ก เมื่อพูดถึงพ่อของตนเอง
พัฒนา กล่าวว่า

"เขาไม่เคยให้ความอบอุ่นผม ปล่อยให้ผมเติบโตเป็ง เขาไม่เคยมาดูแลผม
ผมถึงต้องเป็นแบบนี้ ถ้าผมเป็นเขา ผมเลี้ยงลูก ผมจะไม่ทำอย่างที่เขากับ
ผม เขาไม่คิดว่าเด็กนะมันไม่เหมือนกัน เขาน่าจะประคอง ล้มแล้วก็น่าจะ
ช่วยจุดขึ้นมา ล้มแล้วปล่อยให้ล้มแล้วซ้ำ บางทีคนเราเมื่อถึงเวลามันจะคิดได้
เอง อย่างผม ผมก็ไม่อยากซ้ำ"

ในวัยเยาว์ของเขานั้น เขาคิดว่าเป็นช่วงที่มีความสุขมากที่สุดของชีวิต
แม้ว่าจะไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดจากบุพการี

"ถึงผมจะไม่รู้จักความอบอุ่นนะ แต่ผมก็มีความสุข เพราะมีเพื่อน และไม่รู้จัก
ยาเสพติด ผมเล่นกีฬา เล่นดนตรีมั่ง เที่ยวไปเรื่อย ทุกที่ทุกจังหวัด ผมชอบ
ธรรมชาติ บางทีก็เข้าป่าล่าสัตว์ ไปกับนายพรานที่รู้จักกัน แยกผมไปในป่า
ลึกๆ บางทีก็ไปทะเล เกาะเสม็ดนี่ผมเคยไปอยู่เป็นเดือนๆ ที่ท้ายเกาะตั้งแต่
เสม็ดยังไม่ดังเหมือนเดี๋ยวนี้ ตอนเรียนข้างกลผมไม่เคยกลับบ้านเลย เย็นนี้
ไปค้างบ้านเพื่อนคนนั้น พอเช้าก็อาบน้ำ แต่งตัวไปเรียน เย็นก็นอนอีกบ้านหนึ่ง
แต่ตอนนี้สภาพเก่าๆ มันไม่กลับคืนมาอีกเลย มันเป็นไปไม่ได้แล้ว...ผมคิดว่า
ผมเป็นทาสมัน"

ชีวิตตั้งแต่เด็กของพัฒนาจึง เป็นชีวิตที่อิสระและเสรี เขาไม่ชอบอยู่ภายใต้
การบงการของใคร พัฒนาคิดว่าตัวเองเป็นนักเลงพอตัว ไม่มีใครกล้ามาหาเรื่องเขา
ในขณะที่เขาก็จะไม่ทำใคร หรือหาเรื่องผู้ใดก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำร้ายสตรี
เพศแม่

พัฒนาเรียนจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านช่างยนต์ จากโรงเรียน
เอกชนแห่งหนึ่ง และเคยเข้าทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัท โดยทำงานเกี่ยวกับเครื่อง
ยนต์อยู่ระยะหนึ่ง จากนั้นจึงมาช่วยพ่อเลี้ยงคุ่มบ่อนการพนันชื่อดังย่านประตูน้ำ เหตุผล
สำคัญคือเรื่องของค่าตอบแทนที่ได้รับซึ่งต่างกันมาก ทั้งๆ ที่เขาไม่เคยและไม่ชอบเล่น
การพนัน

ต่อมาพ่อเลี้ยงแยกทางกับแม่ของเขา และไม่นานแม่ของพัฒนาก็เสียชีวิต
แม่เสียชีวิตด้วยความตรอมใจ เพราะสามีใหม่คนนี้มีวามเมากับการพนัน เงินทองต่างๆ
ที่ได้มา (จากการพนัน) จำนวนมากมายได้ถูกผลาญไปจนหมดสิ้น พัฒนาจึงออกจาก
งานดังกล่าว การออกจากงานครั้งนี้ เขามีเงินเก็บเป็นจำนวนมาก ถึงขนาดที่ซื้อ
รถมอเตอร์ไซด์คันใหม่เอี่ยมมาได้ด้วยเงินสด

ขณะนี้พัฒนา ได้อยู่กินกับนางสมทรงมาเป็นเวลาเกือบ 10 ปีแล้ว มีลูกด้วย
กัน 1 คน เป็นหญิง อายุประมาณ 6 ขวบ โดยที่ตัวเขาเองนั้นปัจจุบันไม่ได้ทำงาน
อะไร

การเข้าหายาเสพติด

พัฒนา เริ่มหันเข้าหายาเสพติดอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมศึกษา โดยเริ่มจากการสูบบุหรี่และกัญชา จนกระทั่งใช้ผงขาวโรยในบ้องกัญชาสูดดม และสุดท้ายคือการฉีดเข้าเส้น โดยปกติเขามักจะใช้เข็มร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกัน การเริ่มฉีดครั้งแรก เขาไม่เชื่อว่าจะทำให้ตนเองตกเป็นทาสมันได้ เขามีความคิดแปลกๆ และท้าทายตัวเองอย่างมากในครั้งกระนั้น เช่น "ผมเชื่อว่า ถ้าคิดแล้วมันเลิกไม่ยาก ที่ผมติดหนักนั้นก็เพราะคิดว่ายิงงูๆ ก็เลิกได้ ตัดก็เพื่อหวังเลิก ผ่านประสบการณ์อันนี้แล้วก็หวังเลิก"

และไหลโผนไปกับความคิดที่ว่า

"ก็ดูซิ ฝรั่งนะ มันอยู่ไกลแสนไกล มันยังอุตส่าห์มาหาซื้อถึงที่นี่ แสดงว่าของมันต้องดีจริง ไม่งั้นไม่มาไกลขนาดนี้ เราอยู่ใกล้ๆ แค่นี้ ไม่ลองมันก็กระไรอยู่ และคนจนๆ ก็ไม่มีโอกาสได้ใช้หรอกนะ มันต้องคนมีฐานะ... ผมก็คิดเล่นๆ ของผมแบบนี้ มันคงเป็นความคิดใฝ่ต่ำที่ผุดขึ้นมา"

หลังจากที่เสฟไปไม่กี่ครั้ง เขาก็ละจากมัน แต่เพียงไม่นานก็หันกลับไปหาอีกครั้งอย่างเมามัน ด้วยความกล้าหาญในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ทั้งที่ตอนนั้นลูกสาวคลอดแล้ว และในช่วงนั้นเอง เจ้าตัวก็เริ่มตระหนักถึงอาการ "ติดยา"

หลังจากนั้นชีวิตของพัฒนาต้องหักเหอีกครั้ง จากการถูกจับกุม ในข้อหาเข้าหายาเสพติดไว้ในครอบครองถึง 2 ครั้ง 2 ครา ครั้งแรกนาน 6 เดือน และครั้งหลังเป็นเวลา 9 เดือน

พัฒนา เช็ดหลาบกับชีวิตในเรือนจำ มันทุกข์ทรมานอย่างมากในระยะเวลาที่ไม่มีเฮโรอีนให้เสฟ เขาจำได้ดีถึงวันคืนที่ต้องนอนอย่างเจ็บปวดและร้าวไปทั้งตัว อันเป็นผลจากความต้องการยา ซึ่งยังต้องทำงานทุกอย่างตามแต่ผู้คุมจะใช้ให้ทำ ยิ่งกว่านั้นเขายังมีความรู้สึกที่ตัวเองไม่ต่างกับ "โพร" คนหนึ่ง ยามที่อยู่เผชิญหน้าหรือพูดคุยกับผู้คุม

การพ้นโทษออกมาแต่ละครั้ง เขาก็เป็นอิสระจากยาเสพติด แต่พออยู่ได้ไม่นานเขาก็หันกลับไปเสฟอีก

พอประมาณช่วงปลายปี 2530 พัฒนะตัดสินใจอย่างเด็ดขาดที่จะเลิกให้ได้ เขาจึงสมัครเข้ารับการรักษาอาการติดยาเสพติดที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า นนทบุรี เหตุผลสำคัญก็คือ ถ้าเขายังเลิกไม่ได้ ชีวิตครอบครัวต่อไปของเขาจะต้องพังทลายลง พัฒนะได้ระบายความรู้สึกนี้ให้ผู้วิจัยฟังว่า

"ทุกวันนี้ปัญหาระหว่างผมกับแฟนยังไม่มี แต่อีกหน่อยมันต้องเกิดขึ้นแน่ เพราะหนึ่ง ผมไม่มีงานทำ เขาทำงานคนเดียว นี่บางที่เขา ก็บ่นว่า เรื่องนี้เหมือนกัน สอง ความสุขทางเพศผมให้เขาไม่ได้ เพราะคนติดยาเสพติดนี้ เรื่องแบบนี้ไม่ต้องการแล้ว"

อีกประการหนึ่งคือ การไม่ยอมเข้าไปอยู่ในเรือนจำอีก เขากลัวที่นั่นมากกว่ากลัวตาย พัฒนะเคยหนีตำรวจเมื่อตอนที่เขาเพิ่งไปรับเฮโรอีนมาจากคนขายของกลางยังอยู่ในตัวเขา เขาวิ่งหนีตำรวจ ตำรวจคนหนึ่งกำลังวิหยาให้อีกคนหนึ่งข้างหน้าสกัดจับ พัฒนะไม่มีทางเลือก เขากระโดดลงกลางแม่น้ำ จากสะพานพระราม 6 และว่ายน้ำไปอย่างไม่คิดชีวิตรอดพ้นตำรวจไปได้อย่างหวุดหวิด เขาจึงเข็ดหลาบไปอีกนาน ในเรื่องการพกพาผงขาวหรือเฮโรอีนไว้กับตัว

ในระหว่างการเข้ารับการรักษานี้ พัฒนะจะต้องไปกินยาเมธาโดนที่โรงพยาบาลทุกวัน และก็มีหลายครั้งที่เขายังใช้ยาเสพติดโดยการฉีดยา ซึ่งถ้าโรงพยาบาลจับได้ว่าคนใช้คนใดยังแอบใช้ยาอยู่ ก็จะโดนทำโทษ โดยการตัดรอบในการรักษา หรือไม่ให้เข้ารับการรักษาอีกต่อไป โดยปกติคนใช้ส่วนใหญ่จะกลัวการถูกลงโทษ เพราะการมารักษาที่โรงพยาบาลนั้น ทำให้เขาไม่ต้องเสี่ยงกับตำรวจ ไม่ต้องเสียเงินมาก และไม่มีอาการที่เกิดจากความต้องการยาเสพติด

คำอ้างที่พัฒนะใช้เมื่อถูกถามว่า ทำไมยังใช้ยาเสพติดอยู่อีกก็คือ เขาเจอเพื่อน ๆ กลุ่มที่ติดยา (ซึ่งไม่ได้มารับการรักษาอาการติดยาเสพติด) อยู่เรื่อยๆ พวกนั้นก็มักจะชวนให้เขาเสพด้วยเสมอ และเขาก็ไม่ยอมปฏิเสธ และอีกอย่างหนึ่งคือ เขาไม่มีงานทำ ทำให้คิดมากและฟุ้งซ่าน การใช้ยาเสพติดช่วยทำให้เขาไม่ต้องคิดมาก

ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้พยายามที่จะช่วยให้เขาหลุดพ้นจากวงจรดังกล่าว ด้วยการพูดคุยกับผู้จัดการมูลนิธิการกุศลแห่งหนึ่ง เพื่อให้พัฒนาได้มีโอกาสพิสูจน์ตัวเองในการทำงาน ในที่สุดผู้จัดการท่านนั้นยอมรับและให้เขามากรอกใบสมัครทิ้งไว้ ซึ่งเมื่อมีตำแหน่งที่เหมาะสม ก็จะเรียกให้มาทำงาน

ครั้งหลังสุดที่ผู้วิจัยได้พบกับพัฒนาที่โรงพยาบาล ขณะที่เขามารับยาเมธาโดนนั้น เขามีหน้าตาแจ่มใสมากขึ้น พร้อมกับบอกว่า เขาไม่ได้ใช้หรือฉีดเฮโรอีนมาประมาณเดือนหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยทำที่เป็นไม่เชื่อ เขาเปิดแขนเสื้อให้ดูรอยแผลที่ไม่มีรอยแผลใหม่ของการฉีด และสาธิตด้วยการตรวจบัสสาวะก็ไม่พบสิ่งแปลกปลอม แม้แต่ภรรยาของเขาเองก็ยังประหลาดใจและไม่เชื่อว่าจะ เป็นไปได้

ชีวิตคู่

พัฒนาอยู่กินกับสมทรงในฐานะสามีภรรยาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี มีบุตรด้วยกัน 1 คน เป็นหญิงอายุ 6 ขวบ คือเด็กหญิงตุ๊กตา โดย "อา" ซึ่งเป็นน้องสาวแท้ๆ ของพัฒนา เป็นผู้เลี้ยงดู

"น้องผมเขาเลี้ยงของเขามาตั้งแต่ลูกผมเพิ่งเกิด เขาเห็นผมคิดยาก็ไม่อยากให้เลี้ยง ผมรักลูกผม คิดถึงเขามาก อยากรับมาอยู่ด้วย แต่ก็คิดว่าเขาต้องเรียนหนังสือ อยู่ที่นั่นเขาเรียนโรงเรียนดี แต่ถ้ามาอยู่กับผม ก็ไม่รู้จะหาเลี้ยง"

ย้อนหลังไปเมื่อเกือบ 10 ปีที่แล้ว พัฒนาพบกับสมทรงที่งานสังสรรค์ของเพื่อนคนหนึ่ง โดยที่ทั้งคู่ต่างก็กำลังอยู่ในวัยของการศึกษาเล่าเรียน จากนั้นก็ติดต่อกันเรื่อยมา ในที่สุดก็มาอยู่ด้วยกัน ท่ามกลางความไม่พอใจเป็นอย่างมากของผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง เพราะช่วงนั้นมีชายอีกคนหนึ่งซึ่งค่อนข้างมีฐานะ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มาติดพันอยู่ด้วย ในขณะที่พัฒนาทำงานอยู่ในตำแหน่งเล็กๆ ของบริษัทแห่งหนึ่ง เขาเล่าว่า "แม่ของแฟนเกลียดผมมาก ตอนนั้นเสียแล้ว เขาไม่พูดกับผมเลย จนก่อนตายนี้ก็ยังไม่พูด"

ชีวิตการครองคู่ที่ดูเหมือนจะ เริ่มต้นอย่างง่าย ๆ ของคนทั้งสองนี้ ต่อมานั้น ไม่ได้ง่ายอย่างที่ควรจะเป็น

"ผมรู้ แต่ก่อนผมทำให้เขาทุกข์มาก มีอยู่เรื่องหนึ่ง ตอนนั้นผมมาเรียนรามฯ (แต่ไม่จบ) ผมก็มีแฟนอีกคนหนึ่ง เล็ก (สมทรง) เขารู้เข้า ตามไปตบแฟนผม ผมแยกเขาออกมา แล้วก็พาแฟนออกไป แต่หลังจากนั้นผมก็ไม่ได้ไปหาแฟนคนนั้นอีกเลย ตอนลูกผมเกิดอยู่ที่โรงพยาบาล ผมไม่ไปดูเลยนะ เขาคลอดเขาเอง ไม่รู้เหมือนกันว่าใครไปเซนต์ชื่อแทนพ่อ ตอนนั้นผมโกรธ ผมไม่ยอมมีลูก ยังรู้สึกตัวเองโตไม่พอ โตก็โตแต่ตัว แต่ความรับผิดชอบมันไม่โต ผมบอกให้เขาคุม เขาไม่กุม ปล่อยาให้ออกมา ผมคิดว่าเขาคงอยากจะถูกมัดผมด้วยลูก พอเขากลับมาถึงบ้าน ผมเพิ่งได้เห็นหน้าลูกเป็นครั้งแรก มันตลกนะ ว่านี่เราเป็นพ่อคนหรือ ไม่อยากเชื่อเลย"

ขณะนี้ทั้งสองอาศัยอยู่ในบ้านที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นบ้านพ่อของสมทรง ซึ่งหลังจากที่แม่ของเธอเสียชีวิตแล้ว พ่อก็ได้แต่งงานใหม่ และแยกไปเข้าบ้านอีกหลังหนึ่ง อยู่กับครอบครัวใหม่ บ้านหลังเดิมนั้นชั้นบนจึงเป็นที่พำนักของพัฒนาและสมทรง ส่วนชั้นล่างเป็นที่อยู่ของน้องสาวสมทรง ซึ่งโดยปกติครอบครัวของพัฒนากับน้องสาวของสมทรงจะอยู่แบบ "ตัวใครตัวมัน" และข้องเกี่ยวกับตามความจำเป็น

ขณะนี้สมทรงทำงานเป็นลูกจ้าง ในตำแหน่งพนักงานขายประจำบริษัทที่มั่นคงแห่งหนึ่ง นอกจากเธอจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านแล้ว หน้าที่ของภรรยาทั่วไป ภายในบ้าน เธอก็ไม่ได้ละเว้น

การอยู่ร่วมกันระหว่างพัฒนากับสมทรง ส่วนใหญ่สมทรงจะเป็นฝ่ายพูดคุยมากกว่า ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันทั่วไป ปัญหาจากการงาน ตลอดจนเรื่องที่ต้องการปรึกษาหารือ ในขณะที่พัฒนาจะเป็นฝ่ายรับฟัง และให้คำแนะนำบ้างในบางครั้ง ต่อภรรยาแล้ว พัฒนาคคนที่ช่างพูดช่างคุยกลับเป็นคนที่ค่อนข้างสงบปากคำ

"ผมเป็นคนเก็บความรู้สึก พอผมมีปัญหา มีเรื่องอะไรในใจ หรือผมคิดยังไง ผมไม่ได้เล่าให้เล็กเขาฟังหรอก ยิ่งเขาคาดคั้นก็ยังไม่พูด คือคุยกับคนอื่น คุยเรื่องนั้น เล่าเรื่องนี้ ผมพูดได้ แต่กับเล็กไม่ค่อยพูดหรอก ด้านหนึ่งผมไม่อยากให้เขาอ่านผมได้ทะเลาะบุกรูโปรงนัก ไม่รู้ทำไมเหมือนกัน"

พัฒนา มักจะถูกกล่าวหาจากภรรยาเสมอว่า เขาไม่ได้รักเธอเลย เหตุผลที่เธอยกมาอ้างให้เห็นจริงนั้นมีตั้งแต่เรื่องการไม่ค่อยพูดหรือเล่า หรือคุยกับเธอ ไปจนถึง เรื่องการนอนตะแคงหันหลังให้เธอในเวลากลางคืน ซึ่งพัฒนา ก็อ้างว่า ถ้าไม่เช่นนั้นเขาจะต้องนอนตะแคงซ้ายทับหัวใจตัวเอง ทำให้หายใจไม่ออกและอึดอัด

เมื่อผู้วิจัยถามพัฒนาตรงๆ เขาตอบว่า อาจจะเป็นจริงตามที่เธอกล่าวหา เขาไม่ได้มีพื้นฐานมาจากความรักในการร่วมชีวิตกับภรรยา แต่ก็ยอมรับว่าส่งสารและเห็นใจเธอยิ่งนักในความรักและความอดทนเท่าที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะมีได้ และสิ่งนี้เองที่หล่อเลี้ยงและประดับประดาชีวิตสมรสให้อยู่รอดมา พัฒนากล่าวว่า "ทุกวันนี้ผมยอมเขาทุกอย่าง เข้าก็ไปส่งเขาที่ทำงาน แต่ตอนเย็นเขากลับเอง และก็อยู่ใกล้ๆ เขา เวลาเขาทำงานบ้าน คือเขาอยากให้เราอยู่ใกล้ๆ ใกล้ๆ เขาเท่านั้นแหละ เขาทำงานไปเขาก็พูดไป"

สำหรับสมทรวงนั้นเธอรักเขามาก ทุกวันนี้ก็ขอเพียงให้เขาเลิกยาเสพติดให้ได้ เธอก็มีความสุขแล้ว สมทรวงได้ขอร้องผู้วิจัยว่า "หนูอยากให้เราเลิก ที่ทำงานอย่างนี้ดิเนะ ที่ช่วยให้เขาเลิกให้ได้เลยได้มั๊ย ถ้าเขาเลิกได้จะดีมาก"

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

พัฒนา รู้ว่าตัวเองเป็นเอดส์ ในขณะที่อยู่ระหว่างการบำบัดรักษาอาการติดเชื้อเอชไอวีที่โรงพยาบาล จากการตรวจเลือดและหน้าที่ที่ทราบผล เขาก็กับเจี๊ยบและซิมลงอย่างเห็นได้ชัด จนเป็นที่สังเกตุของคนรอบข้าง

"ตอนนั้น ผมยังทำงานอยู่ที่บ่อน เวลาทำงานวันๆ ทำอะไร ผมแทบไม่รู้ตัว เงินทองอยู่ข้างหน้าเป็นปีกๆ ผมนับก็นับแบบใจลอย ซิมเลย กินไม่ได้ กลางคืนนอนไม่หลับ ผมเป็นแบบนี้อยู่ 2 เดือนเต็มๆ แต่เดี๋ยวนี้สบายแล้วครับ อะไรจะเป็นก็ต้องเป็น ทุกวันนี้ใครจะมีความสุขเท่าผมไม่มีอีกแล้ว อ้าว! จริงๆ นะที่ คิดมากมันก็ไม่มียประโยชน์ สู้เราไม่คิดดีกว่า"

ในบรรดาคนใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็น พ่อเลี้ยง แม่ ภรรยา และเพื่อนๆ ของเขา ต่างพากันสงสัย จนกระทั่งพ่อเลี้ยงเอ่ยปากถาม เขาจึงเล่าความจริงให้ฟัง ซึ่ง

นอกจากพ่อเลี้ยงแล้ว แม่ ภรรยา และน้องสาว ของเขาก็รับทราบ ทุกคนเข้าใจและไม่ได้แสดงความรังเกียจ

แต่ในระยะแรก น้องสาวของเขาก็กลัวว่าการเป็นโรคนี้จะติดกันได้ง่าย จึงไม่มีใครเต็มใจนักที่จะให้พัฒนาะรับเด็กหญิงตุ๊กตามาอยู่ด้วยในวันหยุด ซึ่งต่อมาก็เข้าใจถึงวิธีการติดต่อของโรค และยินยอมมาให้เด็กหญิงตุ๊กตามาอยู่ด้วย

พัฒนาะพูดถึงลูกสาว ด้วยดวงตาที่เป็นประกายว่า "ลูกสาวผมน่ารักนะที่ ผมพามาโรงพยาบาล ที่ไปกามาใครดูก็ได้เลย ไม่มีใครเชื่อว่าเป็นลูกผม เขาหาว่าผม "อา" เขา เขาบอกอย่างเธอนะเธอ มีลูกสาวน่ารักอย่างนี้ อ้าว ไม่เชื่อ"

ในวันหยุดสมทรงจะทำงานบ้าน ทั้งซักรีดเสื้อผ้าของตัวเองและสามี กวาดบ้าน กูบ้าน โดยมีลูกและสามีที่กำลังนั่งเล่น นั่งดูวิดีโอ อยู่ในสายตา บางทีพัฒนาะก็พาลูกไปว่ายน้ำที่สระว่ายน้ำใกล้บ้าน บางทีเขาก็สอนลูกให้ทอดไข่ สอนลูกให้หัดเปิดโทรทัศน์และวิดีโอ เหล่านี้เป็นกิจกรรมร่วมกันของครอบครัวในวันหยุด

"ผมอุ้มเขา สอนเขาให้ทอดไข่ แบบนี้นะลูก สุกแล้วมันเป็นยังงี้ ก้ายังไม่สุกมันเป็นยังงี้ อะไรที่ทำไม่เป็น ผมก็ต้องสอนให้เขาทำจนเป็น เปิดโทรทัศน์ไม่เป็นเธอ ไปเปิดใหม่ ผมพาเขาไปที่โทรทัศน์ สอนเขา เต็มนี้ลูกผมเก่ง"

ด.ญ. ตุ๊กตาจึงใกล้ชิดกับพ่อมาก แต่เป็นธรรมดาที่ผู้เป็นแม่จะต้องเป็นกังวล เธอถามผู้วิจัยอีกครั้งเพื่อความแน่ใจว่า "เขาใกล้ชิดกันแบบนี้ มันคงไม่ติดกันใช่ไหมที่ บางทีก็กลัวนะ ตอนกลางคืน เวลาลูกสาวนอน เขาชอบให้พ่อเกาหลังให้ ที่นี้บางครั้งเด็กนะชอบเป็นผดเม็ดเล็กๆ หนูก็บอกเขาว่าอย่าเกาให้ลูกเลย กลัวว่าจะมีเลือด"

ลูกสาววัย 6 ขวบที่กำลังช่างพูดช่างจ้อรรจานั้น จึงรู้จักและคุ้นเคยกับพ่อแม่ที่แท้จริงของตนเป็นอย่างดี เพราะช่วงปิดเทอมเด็กจะได้มาอยู่กับพ่อแม่ หรือบางทีเสาร์อาทิตย์พัฒนาะและภรรยาก็จะไปรับลูกมาอยู่ด้วยกันที่บ้าน ซึ่งระยะทางระหว่างบ้านทั้ง 2 นั้นไม่ห่างไกลกันมากนัก

และนี่เป็นตอนหนึ่งของบทสนทนา ระหว่างพัฒนา สมทรง และผู้วิจัย

พัฒนา : พี่ว่าผมควรจะได้รับลูกมาอยู่ด้วยมั๊ย

ผู้วิจัย : ต้องถามใจตัวเองก่อน ถ้าเราจะอยู่บ้านเลี้ยงลูกทุกวันได้ หรือเปล่า แล้วลูกต้องการอะไร

สมทรง : ลูกบอกว่าอยากอยู่กับพ่อแม่ เขาพูดต่อหน้าน้องสาวแพนด้วยนะ ทางนั้น (น้องสาวพัฒนา) ลูกก็เรียกเขาว่าแม่ เขาบอกใครทรา ว่าพ่อแม่ (ชี้ที่ตัวเอง) ผากแม่เลี้ยงไว้

ผู้วิจัย : อย่างนี้ต้องคุยกับน้องสาว

พัฒนา : ไว้ ผมกลัวเรื่องนี้ แล้วเรื่องโรงเรียนอีก ตอนนี้เขาเรียน โรงเรียนที่อยู่แล้ว

สมทรง : เนี่ย! ยังไงก็ต้องให้เขาจบ ม.6 ก่อน

พัฒนา : เวลาผมไปรับเขาทุกวันศุกร์ เขาดีใจมาก เวลาเข้าวันจันทร์ ไปส่ง เขาก็ร้องไห้ ไม่อยากอยู่ที่นั่น ผมสงสารลูก

สมทรง : ลูกเขารักพ่อ ติดพ่อมากกว่าติดหนูอีก เพราะหนูดู แต่ทางนั้น (น้องสาวพัฒนา) เขาก็รักลูกเรานะ ไปรับเขามาที่นี่ ก็เกรง ใจทางนั้นเหมือนกัน เพราะลูกของเขาไม่มีเพื่อนเล่น

พัฒนา : น้องสาวผมก็เหงา เพราะแพนเขาไม่ค่อยอยู่บ้าน

แม้ว่า ทั้งเขาและเธอยุ่อยากจะได้รับลูกมาอยู่ด้วยกันเลย แต่ก็ยังไม่อาจกระ ททำได้ ด้วยขีดข้องใจ 2 ประการดังกล่าว คือ ความเกรงใจต่อน้องสาวที่เลี้ยง ด.ญ.ตุ๊กตามาตั้งแต่เกิด และส่งเสียให้เรียนในโรงเรียนชั้นดี ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ชั้น อนุบาล เด็กหญิงตุ๊กตาจึงเป็นเหมือนลูกสาวจริงๆ และเป็นทั้งเพื่อนเล่นของลูกของ น้องสาว

อีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนที่ ด.ญ.ตุ๊กตาเรียนอยู่เวลานี้ ไกลจาก บ้านของพัฒนาพอสมควร ทำให้ไปกลับลำบาก แต่ถ้าให้ย้ายมาเรียนโรงเรียนใกล้ บ้าน ก็จะเป็นโรงเรียนเล็กๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ดูเหมือนไม่มีใครเอาใจใส่ ต่อเด็กนักเรียนมากนัก

เรื่องนี้จึงยังเป็นปัญหาที่ไม่มีทางออกที่เหมาะสม และเป็นสิ่งที่สองสามีภรรยาจะต้องขบคิดกันต่อไป

สำหรับในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ฉันทสามีภรรยา นั้น พัฒนากล่าวว่าเขาไม่ค่อยได้ยุ่งเกี่ยวกับเธอ เพราะอารมณ์ทางเพศได้ถูกทำลายให้หมดไปเนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติด แต่ถ้าจะมีเขาก็สวมถุงยางอนามัยตามคำแนะนำของแพทย์ทุกครั้งด้วยความไม่ค่อยเชื่อถือเท่าไรนัก เพราะเขาคิดว่าการมีไวรัสเอดส์ในเลือดของเขา นั้น อาจจะมีอยู่นานแล้วก่อนหน้าที่จะตรวจเลือด ซึ่งก่อนหน้านั้นเขาก็ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมหลับนอนกับภรรยา พัฒน เปรียบเปรยถึงการป้องกันด้วยวิธีนี้ว่า "มันเหมือนกับวัวหายแล้วล้อมคอก วัวมันอาจจะหายไปแล้ว การล้อมคอกที่หลังก็ไม่ได้ช่วยอะไรได้"

และแล้วก็มีครั้งหนึ่งที่เพลอไพล โดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย สมทรงถามผู้วิจัยด้วยความวิตกกังวลว่า เธอมีโอกาสติดเชื้อแค่ไหน

ผู้วิจัยตอบว่าเรื่องนี้ไม่มีใครตอบได้ชัดเจน ถ้าอยากรู้จริงๆ อีก 3-4 เดือนก็ค่อยไปตรวจเลือด แต่ถ้ารู้แล้วจะทำให้ไม่สบายใจยิ่งขึ้นก็ไม่ต้องไป อย่างไรก็ตาม ครั้งต่อไปก็ควรจะใช้ถุงยางทุกครั้ง เธอรับคำตามนั้นอย่างไม่ใคร่สบายใจนัก แต่ถึงบัดนี้สมทรงก็ยังไม่ได้ไปตรวจเลือด

นอกจากเรื่องการมีเพศสัมพันธ์แล้ว ชีวิตคู่ระหว่างเธอและเขาก็ยังเป็นเช่นปกติที่ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เขายังคงซื้อกรมอเตอร์ไซด์ไปส่งเธอที่ทำงานทุกวันก่อนไปกินยาเมธาโดน และเธอก็ปฏิบัติต่อเขาดังเช่นภรรยาทั่วไป

การกินข้าวร่วมกันนั้นส่วนใหญ่จะซื้อข้าวหอมจากร้านค้า แล้วมานั่งทานด้วยกันที่บ้าน ทั้งสองไม่ได้แบ่งแยกจาน ชาม ช้อน ส้อม เพียงแต่ล้างให้สะอาด เวลาที่ลูกมาอยู่ด้วยก็จะแบ่งอาหารให้ลูกแยกเป็นอีก 1 จาน

ส่วนข้าวของเครื่องใช้ที่แบ่งแยกกันก็ได้แก่ ชันน้ำ สบู่ แปรงสีฟัน ที่ตัดเล็บ และหมอนกอนขนรักแร้

พัฒน ไม่เคยไปเที่ยวผู้หญิงมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว และไม่เคยบริจาคเลือด

พฤติกรรมสังคม

ทุกวันหลังจากไปส่งภรรยา และไปรับยามธาโดนที่โรงพยาบาลแล้ว พัฒนาก็กลับบ้านไปดูวิดีโอ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือสารคดีและชีวิตสัตว์ โดยบางวันก็มีเพื่อนข้างๆ บ้านรุ่นน้องมาร่วมชมวิดีโอด้วย เพื่อนกลุ่มนี้ ไม่ใช่เพื่อนกลุ่มเดิมของเขาที่ติดยาเสพติด พัฒนาระบุว่าเขาพยายามเลี่ยงการพบปะกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าว และนั่นก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ในระยะเวลาหลังนี้เขาไม่ได้เสพยาเสพติดอีกเลย

และถ้ามีงานสำคัญที่เขาจะต้องไปร่วม เช่น งานแต่งงานของลูกพี่ลูกน้องคนหนึ่งของเขา พัฒนาก็ไปปรากฏกายในงานร่วมกับภรรยา แม้ว่าเขาจะบ่นกับผู้วิจัยว่า ตัวเขานั้นแย่กว่าบรรดาพี่ๆ น้องๆ เพราะเรียนหนังสือไม่สูงเท่าคนอื่น และยังติดยาเสพติดจนแทบจะเสียผู้เสียคน กระทั่งเคยถูกจองจำ อย่างไรก็ตามบรรดาคนเหล่านั้นยังไม่มีใครทราบอย่างลึกซึ้งว่าเขาเป็นโรคอะไร และถ้าทราบเขาคงต้องถูกรังเกียจมากกว่านี้ พัฒนากล่าวถึงบุคคลกลุ่มนั้นว่า "ผมเชื่อว่า คนที่มีการศึกษาสูงๆ ก็ยังรู้เรื่องเอดส์น้อยกว่าผม พอผมรู้ว่าผมเป็น ผมก็ศึกษา แต่พวกเขาถึงเขาจะเรียนสูง แต่เขาไม่ได้เป็นแบบผม เขาไม่รู้ลึกซึ้ง เขาก็ต้องกลัวและรังเกียจ"

ผู้วิจัยเคยพบพัฒนาและสมทรงอยู่บนรถมอเตอร์ไซด์แถวลาดพร้าวโดยบังเอิญ เมื่อสอบถามจึงได้รู้ว่าทั้งสองไปเยี่ยมญาติของพัฒนาคนหนึ่ง ซึ่งมีศักดิ์เป็น "อา" โดยมักจะไปเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ จึงอาจกล่าวได้ว่าสังคมของพัฒนาไม่ได้ชัดเจนอยู่แค่ในครอบครัวเท่านั้น

นอกจากนี้เมื่อถามว่าพัฒนาอยากช่วยอะไรสังคม หรือทำอะไรให้ดีขึ้นหรือไม่ ผู้วิจัยยกตัวอย่างเช่น การไปพูดคุยกับคนติดยาเสพติด หรือเด็กวัยรุ่น หรือคนที่ เป็นโรคเอดส์ด้วยกัน เพื่อเตือนสติ เพื่อให้กำลังใจ หรือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อคนกลุ่มนั้นๆ พัฒนาคอบด้วยสีหน้าสดชื่น แววตาเป็นประกายว่า ได้และยินดี ถ้าสิ่งที่เขาจะพูดนั้นเป็นประโยชน์จริงๆ ต่อคนฟัง และเขาคิดว่าเขาสามารถทำได้ ส่วนงานอื่นนอกจากนี้เขายังมองไม่เห็นความสามารถของตนเอง

สันติ คมกริบ (นามสมมติ)

อายุ 31 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การรับประทานยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

สันติ เข้ามาพบผู้วิจัยในวันแรกด้วยเลือดม่อฮ่อม กางเกงยีนส์ การแต่งกายด้วยชุดนี้เหมือนเป็นการประกาศถึงความขัดแย้งทางวัฒนธรรมของตะวันตกกับตะวันออก แต่ก็มีความขัดแย้งที่ดูกลมกลืนเหมือนกับลักษณะหลายอย่างในตัวของเขา ที่มีทั้งความเรียบร้อยสงบเสงี่ยม และความดื้อรั้น

ภูมิหลัง

สันติมีบ้านซึ่งเป็นพี่สาวแท้ๆ ของแม่ 2 คน คือ บ้าแก่ และบ้าวรรณ บ้าแก่ เป็นพี่สาวคนโตที่มีฐานะดี และคอยให้ความอุปการะทางการเงิน ส่วนบ้าวรรณเป็นคนที่ยิ่งดูเขามาตั้งแต่เล็ก เพราะพ่อและแม่ของเขาต้องออกไปทำงาน

ในบริเวณเนื้อที่หลายไร่ของสวนผลไม้ ในจังหวัดแห่งหนึ่ง มีบ้านอยู่ 3 หลัง หลังแรกติดกับถนน เป็นบ้านที่สันติและน้องอีก 3 คนอยู่ร่วมกับพ่อ แม่เลี้ยง และลูกวัยขวบเศษของพ่อกับแม่เลี้ยง ถัดจากบ้านดังกล่าวต้องเดินผ่านเข้าไปในสวน จึงพบบ้านอีก 2 หลัง หลังแรกเป็นของบ้าแก่ที่อาศัยอยู่กับลูกสาว ลูกชาย หลาน 1 คน อายุเพียงเดือนเศษ และลูกเลี้ยง ซึ่งเป็นเด็กที่บ้าแก่รับเลี้ยงมาตั้งแต่เล็ก และส่งเสียให้เรียนหนังสือ โดยชาวสวนคนหนึ่งเป็นคนนำมาให้

ส่วนบ้านอีกหลังเป็นของบ้าวรรณ หญิงกลางคนวัย 54 ปี ซึ่งขณะนี้อยู่กับเด็กชายวัย 5 ขวบ เด็กกำพร้า ที่แฟนของน้องชายสันตินำมาให้เลี้ยง โดยปกติบ้านหลังนี้จะเป็นที่รวมคนในเวลาเย็น เพราะทุกคนยกเว้นพ่อและแม่เลี้ยงของสันติจะมาทานข้าวรวมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาในทุกๆ เย็น

โดยลักษณะท่าทางภายนอก สันติเป็นคนเรียบร้อย ค่อนข้างขี้น แต่จริงๆ แล้วหลายคนกล่าวว่าเขาเป็นคนดื้อเงียบ ใครจะพูดว่ากล่าวอะไรเขาจะรับฟัง แต่จะปฏิบัติตามและเชื่อหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

เมื่อตอนเด็ก สันติถูกตามใจมาตลอด บ้าวรณรักเขาเหมือนลูก ไม่ว่าเขาจะทำสิ่งใดผิด บ้าจะปกป้องไม่ให้ใครว่าได้ สันติกล่าวว่า "เขาไม่ยอมให้ใครมาว่าผม แต่เขาว่าเขาเองได้"

ลิเว ผู้ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนและญาติที่เติบโตมาพร้อมกับสันติ และบัดนี้ก็อยู่ในฐานะ "ลูกเขย" ของบ้าแก่ ได้เล่าถึงสันติในวัยเด็กให้ฟังว่า "บ้าวรณเขาตามใจมาก บ้าเลี้ยงเด็กไม่เป็น รักก็รักจนหลง แต่สันติเป็นคนจริงจังนะ ผมนับถือน้ำใจเขา สมัยก่อนตอนเป็นวัยรุ่น เวลาเป็นเรื่องกับคนอื่น ใครว่า เขาหลบกันหมด มีแต่ผมกับเขาถือปืนวิ่งไปตามสวนโล่งยิ่งพวกที่มีเรื่องกัน"

ส่วนบ้าวรณ และบ้าแก่ พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า สันติ "เสียคน" เมื่อตอนไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ

สันติเรียนจบประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ จากโรงเรียนพาณิชย์แห่งหนึ่ง แล้วจึงเข้าทำงานบริษัทที่พ่อของเขาฝากให้ แต่อยู่ได้ไม่นานนักเขาก็ลาออกเมื่อตอนที่ชวน "แก้ว" แฟนสาว หนีไปอยู่ด้วยกันที่จังหวัดแห่งหนึ่ง ขณะนี้ทั้งสองอยู่กินกันมาเป็นเวลาเกือบ 3 ปี ยังไม่มีบุตร

ปัจจุบันสันติมีอาชีพทำสวน โดยในแต่ละวันเขาจะช่วยบ้าแก่นำผลไม้ไปขายส่งให้แม่ค้า ในขณะที่บ้าวรณจะตื่นเตรียมอาหารสำหรับตักบาตรแต่เช้ามีดพอสายๆ บ้าแก่และสันติจะเข้าสวนไปดูแลลูกจ้างทำงาน ตอนบ้าย้าวรณจะไปซื้อข้าวเตรียมทำอาหารมื้อเย็น ส่วนแก้วภรรยาของเขานั้น จะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านคอยดูแลทำความสะอาด ซักรีดเสื้อผ้าให้กับครอบครัวของพ่อและแม่เลี้ยงของสันติ โดยได้ค่าตอบแทนเดือนละ 800 บาท นอกจากนั้นแกวยังช่วยซักผ้าให้กับสามีและลูกสาวของบ้าแก่ พร้อมกับรับจ้างตัดเสื้อผ้า โดยลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าขาประจำของบ้าวรณ ซึ่งขณะนี้บ้าวรณไม่ได้ตัดเย็บแล้ว ด้วยมีปัญหบางประการเกี่ยวกับสายตา

การหันเข้าหายาเสพติด

สันติเริ่มติดยาเสพติดจากการสูบบุหรี่ ฝิ่น และเฮโรอีน เมื่อตอนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้วยความรู้สึกอยากรู้ อยากรอง และตามเพื่อนฯ



ประกอบด้วยฐานะทางการเงินที่เอื้ออำนวย และ "เฮโรอีน" ก็สามารถหาซื้อได้ง่าย เพราะหลังโรงเรียนเป็นแหล่งค้ายาเสพติดแหล่งใหญ่แห่งหนึ่ง

สันติคิดว่าเหล่านั้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เขาติดยาเสพติดและถอนตัวไม่ขึ้น ทั้งๆ ที่แต่ก่อนเขาก็ไม่เคยมีเรื่องกลุ่มใจ หรือปัญหาอะไรมากมายให้ขบคิด จนถึงขนาดต้องการหนีปัญหาโดยย้ายยาเสพติด

เมื่อตอนที่สันติติดยาเสพติดใหม่ๆ นั้น มีโยที่ใครจะมาพูด เล่า หรือกล่าวเตือนแม่และบ๊ายทั้ง 2 ของเขาแต่อย่างใด แม่และบ๊ายรรณก็ไม่เชื่อ และไม่ฟังผู้ใดทั้งสิ้น ในขณะที่บ๊ายแก็ยังคงสงวนท่าที ด้วยความรู้สึกเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง

บ๊ายรรณผู้ที่ไม่เคยผ่านชีวิตการแต่งงานได้รำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต พร้อมกับน้ำตาที่หล่อรื้นขึ้นมาว่า เมื่อตอนที่ทราบว่าสันติติดยานั้น เธอเสียใจจนสุดที่จะกล่าว และรำพันว่าครอบครัวของเธอไม่เคยมีใครเป็นแบบนี้ ทุกคนเป็นคนดี ชยันก่อร่างสร้างตัวใจบุญสุนทาน ยึดมั่นในพุทธศาสนาตลอดมา ทุกเช้าหญิงกลางคนสาว ส่วนผู้นี้จะตักบาตรทำบุญเช่นเดียวกับบ๊ายแก็ที่ทำงานขายผลไม้ได้เงินมา เงินส่วนหนึ่งก็จะเข้าทานุบำรุงวัดอยู่เสมอ นอกจากนี้การรับเลี้ยงเด็กเป็นลูกบุญธรรมถึง 2 คน ของ 2 หญิงผู้นี้ คงจะเป็นการยืนยันได้อย่างดีถึงความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์โลก

ในกาลนั้น เมื่อพ่อของสันติทราบว่า ลูกชายคนโตติดยาเสพติด พ่อเสียใจและโกรธมากเช่นเดียวกัน พร้อมกับกล่าวโทษบ๊ายแก็และบ๊ายรรณว่าเลี้ยงหลานไม่ดีตามใจจนเสียคน สันติกล่าวถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า "คือเขาไม่ค่อยถูกกันอยู่แล้วพอมี้เรื่องนี้ พ่อโทษบ๊าย.. บ๊ายเขาก็ไม่ยอมทำให้ใครมาว่าผม เขาว่าได้ แต่เขาไม่ชอบให้คนอื่นมาว่า บ๊ายเขาเจ้าอารมณ์ ส่วนพ่อก็เอาแต่ใจตนเอง เขาก็เลยไม่พูดกันเลย"

การติดยาเสพติดของสันติ จึงเป็นชนวนให้ความแตกแยกระหว่างพ่อกับบ๊ายมีมากขึ้น ฝ่ายที่อึดอัดใจมากที่สุดได้แก่แม่ของเขา เพราะทั้งหมดอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นคนละหลังก็ตาม

สันติจำได้ว่า พ่อโกรธมาก และพยายามหาทุกวิถีทางให้เขาเลิก จนหมดปัญญา จึงไม่พูดและไม่มองหน้าเขาเลย ถ้าไม่จำเป็น

พอประมาณปี 2526 แม่ของสันติก็เสียชีวิตด้วยความตรอมใจ (จากการบอกเล่าจากคนที่ใกล้ชิดคนหนึ่งของสันติ) ซึ่งต่อมาพ่อของเขาก็แต่งงานใหม่กับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งทำงานที่เดียวกัน และขณะนี้มียูกุลเล็ก ๆ วัยขวบเศษ 1 คน

สันติเคยต้องคดีมียาเสพติดไว้ในครอบครองถึง 4 ครั้ง แต่ละครั้งนานประมาณ 6 เดือน และในครั้งสุดท้ายนี้เขาสู้อัดจนได้รับการยินยอมให้อยู่ในฐานะที่ถูกคุมประพฤติ ซึ่งเจ้าหน้าที่คุมประพฤติจากเรือนจำจะมาคอยติดตาม และควบคุมพฤติกรรมของเขายู่ห่าง ๆ อย่างเงิบๆ

เมื่อกล่าวถึงการจับกุมของตำรวจ สันติเบ้หน้าและเล่าให้ฟังว่า แม้แต่ขณะที่เขาเดินออกจากโรงพยาบาล หลังจากมากินยาเมธาโดน ตำรวจยังเข้ามาและพยายามจะจับเขาให้ได้ แต่ครั้งนั้นเขารอดไปเพราะไม่มีของกลาง

เมื่อประมาณกลางเดือนธันวาคม สันติกำลังอยู่ในระหว่างการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดเป็นปีที่ 2 เขากล่าวว่า ตั้งแต่มากินยาเมธาโดนที่โรงพยาบาล เขาไม่ค่อยได้กลับไปใช้ยาเสพติดอีกเลย โดยที่ตอนนั้นเขาทราบแล้วว่าตนเองเป็นเอดส์ และมีความตั้งใจจะเลิกให้ได้ พร้อมกับอยากจะเลิกกินยาเมธาโดนด้วย ต่อจากนั้นเมื่อทางโรงพยาบาลลดปริมาณความเข้มข้นของเมธาโดนลงตามต้องการของเขา กลับปรากฏว่าอาการที่เกิดจากความต้องการยากำเริบขึ้นอีก จนเขาต้องหันไปใช้ยาเสพติดอีกครั้ง

เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2533 ผู้วิจัยได้พบกับสันติอีกครั้ง เขาเผยความจริงว่าขณะนี้บางวันยังฉีดยา แต่ฉีดยาคนเดียว ทั้งนี้คงเป็นเพราะปริมาณความเข้มข้นของเมธาโดนที่ลดลง และความกลัวใจ เพราะในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พนักงานคุมประพฤติจะมาตรวจบัสสาวะว่าเขาจะเสพยาเสพติดอยู่หรือไม่ ซึ่งถ้าพบว่ายายังเสพอยู่ เขาก็ต้องกลับไปอยู่ในเรือนจำ ที่สำคัญเวลานี้คือเขาโดนทำโทษจากโรงพยาบาลไม่ทำกินยาเมธาโดน 4-5 วัน เพราะเขาละเมิดกฎระเบียบ โดยการไม่ใช้ยาเสพติด และในระหว่าง 4-5 วันนั้นเขาคงอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่ใช้ยา แต่ถ้าใช้ยาในวันตรวจบัสสาวะก็จะต้องพบสิ่งแปลกปลอม สันติจึงแก้ปัญหาโดยการไปขอร้องให้โรงพยาบาลไม่ทำโทษเขา โดยขอมารับยาทุกวันตามเดิม เพื่อจะได้ไม่ต้องใช้ยาเสพติดอีก ซึ่งทางโรงพยาบาลก็ตกลง แต่มีเงื่อนไขว่า ถ้าเขากลับไปใช้อีกเมื่อไหร่ คราวนี้เขา

จะต้องหมดสิทธิจากการเป็นคนไข้ที่นั่นทันที อย่างไรก็ตาม จนถึงขณะนี้ (26 มกราคม) สันติก็ยังไม่ได้รับยาอีกเลย

บ๊าทั้งสองที่รักและเอ็นดูสันติราวกับลูกในไส้ บอกว่า ถ้าเขาเลิกยาเสพติดได้จะเอาอะไรก็ให้ทั้งนั้น

ชีวิตคู่

ทางด้านชีวิตคู่ของเขานั้น เขาได้พบและรู้จักกับ "แก้ว" มาประมาณ 2-3 เดือน ก่อนที่จะมาอยู่ด้วยกัน เพราะบ้านของแก้วเป็นทางผ่านเมื่อเวลาที่จะต้องไปที่แหล่งค้ายาเสพติด และทั้งๆ ที่เธอทราบว่าเขาเป็นเช่นไร เธอก็มิได้รังเกียจ ห้ายที่สุดทั้งสองแอบไปเที่ยวด้วยกันที่จังหวัดแห่งหนึ่งประมาณเกือบ 10 วัน พ่อของทั้งฝ่ายชายและหญิงได้ไปตามกลับ ครั้นกลับมาถึงบ้านแก้วถูกกักขังไว้ในห้อง ส่วนสันติก็ถูกพี่ชายของแก้วและเพื่อนฯ รุมซ้อมจนหน้าตายับเย็น ในที่สุดแก้วจึงหนีออกมาจากบ้านอย่างกระเซอะกระเซิง และโดยบังเอิญเธอได้พบกับสันติบนรถเมล์คันหนึ่ง ทั้งสองจึงหนีอีกครั้งไปอยู่ในที่ที่ห่างไกล โดยไม่มีใครทราบ

แก้วและครอบครัวเดิมของเธอเป็นชาวอิสลามที่เคร่งครัดศาสนา มีฐานะมั่นคงและทุกคนเป็นคนดี อยู่ในสังคมที่ทัดเทียมกัน ดังนั้นการที่แก้วแหกทั้งมานประเพณีที่ดีงาม และกรอบอันเคร่งครัดของศาสนา มาอยู่กับชายคนหนึ่งที่มาเป็นคนขยันขันแข็ง ฐานะดี แต่ติดยาเสพติดนั้น คนที่บ้านจึงไม่ยอมรับและเกลียดชังคนนี้เป็นยิ่งนัก ดังนั้นเมื่อเหตุการณ์วิกฤติผ่านไป ทั้งสองได้อพยพกลับมาอยู่ที่บ้านของสันติ และช่วยกันทำมาหากิน โดยที่สันติได้พยายามเลิกยาเสพติด ทางบ้านของแก้วก็ยังไม่ยอมรับ และอยากให้แก้วกลับไปอยู่บ้านตามเดิม พร้อมกับกำชับว่าให้กลับไปคนเดียว แก้วจึงยังไม่ได้กลับไปบ้านอีกเลย

การเข้ามาเป็นสมาชิกของบ้านครอบครัวใหญ่เช่นนี้ แรกๆ ไม่มีใครชอบเธอ แต่ด้วยความขยันและอดทน ในที่สุดเธอก็สามารถเอาชนะใจทุกคนในบ้านได้ ทุกคนให้ความเมตตาารวกับเธอเป็นลูกหลานคนหนึ่ง ในวงอาหารที่ทานร่วมกันทั้งบ้าน จึงมักจะไม่มี "หมู" เป็นส่วนประกอบ หรือถ้ามีก็ต้องมีอาหารสำหรับแก้วเป็นพิเศษ

เมื่อตอนที่สันติอยู่ในระหว่างการจองจำเป็นแรมเดือนนั้น แก้วได้ทำหน้าที่ภรรยา โดยเป็นฝ่ายส่งข้าวส่งน้ำ และไปเยี่ยมเยียนอยู่เสมอมิได้ขาด

การออกจากเรือนจำในครั้งหลังนี้ แก้วคิดว่าชีวิตของเธอและสันติคงจะราบเรียบมากขึ้น เพราะสันตินั้นคงจะเซ็ดหลาบต่อการมีชีวิตรอยู่ในคุก และพยายามเลิกยาเสพติดให้ได้ ส่วนตัวเธอเองก็อยากกลับไปบ้านเพื่อชอลุแก่โทษกับพ่อแม่ ดังนั้นความหวังประการเดียวที่เธอคิดว่าจะทำให้พ่อแม่และคนทางบ้านยอมรับเธอคนนี้ได้มากขึ้นก็คือลูก เพียงแต่เธอและเขาจะมีลูก

แต่แล้วความหวังของแก้วก็แทบสลายลงอย่างสิ้นเชิง เมื่อเธอทราบจากสามีว่าตัวเขาเองนั้นติดเชื้อเอดส์ ซึ่งตัวเธอเองก็อาจได้รับเชื้อด้วย และที่สำคัญกว่านั้น ทั้งเขาและเธอไม่อาจมีลูกด้วยกันได้อีกต่อไป ตราบเท่าที่ยังไม่มียารักษา

และเมื่อถูกถามว่า แก้วคิดอย่างไรกับการกลับไปอยู่บ้าน ตามที่น้องๆ และญาติของเธอมาชวนให้กลับไป แก้วบอกว่าเกิดเป็นหญิง เมื่อเลือกเดินทางแบบนี้แล้ว ก็จำต้องเดินต่อไปให้ถึงที่สุด การจะหักความอยากกลับบ้านไปบ้าน โดยไปอยู่ตามลำพังเพียงผู้เดียวนั้นคงทำไม่ได้ นี่เป็นความตั้งใจของแก้ว แต่ก็มีหลายคราที่เธอรู้สึกท้อแท้และอยากหนีปัญหา ด้วยสาเหตุสำคัญก็คือการที่สันติกลับไปฉีดยาเสพติด มีหลายครั้งที่เขาไม่ได้ฉีด นอกจากการไปกินยาเมธาโดนที่โรงพยาบาลทุกวัน ช่วงนั้นจะเป็นช่วงที่ทุกคนในบ้านรู้สึกเป็นสุข แต่คราใดที่มีปัญหาหรือมีความกลุ้มใจสันติก็จะกลับไปเสพยาเสพติดอีก มียาที่เธอจะพูดอย่างไร

"เวลาที่เขาไม่ได้ฉีด เขาดีมากเลย ชยัน ดีทุกอย่าง แต่เวลาเขากลุ้มใจ เขาใจอ่อนนะ เขาก็จะกลับไปใช้อีก ตอนปกติเราก็คุยกัน มีอะไรก็ปรึกษากัน เขามีปัญหา เขาก็มาบอกมาแล้ว ก็เคยพูดกับเขาว่าถึงใครๆ จะดีกับเรา แต่จริงๆ แล้วเราก็มีกัน 2 คน มีอะไรก็จะช่วยกันคิด ช่วยกันปรึกษา เขาก็ฟัง ฟังดีทุกอย่าง ช่วยกันทำงาน ช่วยกันเก็บเงิน แต่เวลาที่เขาต้องการขึ้นมา เขาไม่ฟังใครทั้งนั้น บ้าพูดเขาก็ไม่เชื่อ"

ถึงกระนั้นแก้วก็ได้กระซิบกับผู้วิจัยว่า "เวลาเม (ยา) เค็มนำรักนะ ปากหวาน"

ทุกวันนี้ แก้วยังพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เขาเลิกเสพ เธอเล่าว่า ปกติ สันติจะไม่มีเงินติดตัว การทำสวนกับป่า เขาก็ไม่ได้เงิน แต่ถ้าอยากจะซื้อ อยากจะ ใ้ทำอะไร ป้าก็จะให้ ส่วนแก้วเองมีรายได้จากการทำงานบ้านให้แก່พ่อของสันติ และ ตัดเสื้อผ้า ซึ่งสามารถอยู่กันได้อย่างสบาย ในแต่ละวันแก้วจะเป็นฝ่ายจ่ายเงินให้แก่ สันติเพียงแค่พอซื้อบุหรี่สูบ และเป็นค่าโดยสารในการนั่งรถไป-กลับโรงพยาบาลเท่า นั้น วันหนึ่งซึ่งเป็นวันที่ผู้วิจัยนัดกับแก้วให้ฝากเสื้อผ้าที่แก้วเป็นผู้ตัดเย็บให้แก่ผู้วิจัย ฝาก ไปกับสันติ โดยตัวผู้วิจัยจะรออยู่ที่โรงพยาบาล แก้วยังได้กำชับหนักหนาว่า อย่าฝาก เงินค่าตัดเสื้อมากกับสันติเป็นอันขาด เพราะเธอแน่ใจว่าเขาจะต้องเอาไปซื้อยาเสพ- ติดแน่ ตกลงในวันนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจไปรับเสื้อด้วยตนเองที่บ้านของแก้ว

สำหรับเรื่องลูก เธอย้ำว่าอยากมีลูก อย่างน้อยก็จะมีคนคนหนึ่งอยู่เป็น เพื่อนเธอยามที่สันติไม่อยู่ เธอเคยไปปรึกษาแพทย์เพื่อขอความเป็นไปได้หลายครั้ง แต่ทุกคนก็แนะนำว่าอย่าเสี่ยงเลยจะดีกว่า

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

สันติทราบว่าตนเองเป็นเอดส์ เมื่อตอนที่อยู่ในเรือนจำ โดยที่เขาเป็นผู้ ต้องขังคนหนึ่งที่ถูกส่งมาจะ เลือดเพื่อตรวจหาไวรัสเอดส์ และได้รับคำปรึกษา 1 ครั้งจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เขาเล่าว่า "เสียใจมาก กินไม่ได้ นอนไม่หลับอยู่ ระยะเวลาหนึ่ง พอหันโศกจึงตั้งใจแน่วแน่ว่าจะเลิกให้ได้" พร้อมกับเล่าเรื่องนี้ให้แก่งพ่อ ป้า และภรรยาทราบ

ป้าวรรณ พูดถึง "ต้อง" หรือสันติ หลานชายคนโปรดด้วยหยาดน้ำตาที่เอ่อ ล้นดวงตาทั้งสอง

"อยากให้เป็นคนดี ป้าจะไม่ชอบเลยนะพวกคนติดยานี้ ครอบครั้ว "ต้อง" หรือทางฉันนี้ไม่เคยมีใครเป็นอย่างนี้ ทางพ่อเขาก็เหมือนกัน แล้วที่เขาว่า เขาเป็นโรคอะไรนั่นนะ จริงหรือหนุ่ ก็ไม่เห็นเขาเป็นอะไรนี้ แต่จะยังงั่ ก็ตาม ป้าอยากให้เป็นคนดี ป้าอีกคนหนึ่งนั่น (ป้าแก้ว) แก่ก็บอก ถ้า "ต้อง" เลิกได้ เอาอะไรก็จะให้ เขาอยากได้มอเตอร์ไซด์ก็จะซื้อให้ ก้อ... ไม่รู้จะหาอย่างไรแล้ว มันอยู่ที่ตัวเขาเอง"

ป้าวรรณและทุกคนในบ้านไม่เชื่อว่าสันติติดเชื้อเอตส์ เพราะไม่เห็นเขามีอาการอะไรที่สื่อถึงอาการป่วยไข้ แม้กระทั่งเวลาได้ล่องเลยผ่านมาหลายเดือนแล้วก็ตาม เมื่อผู้วิจัยได้พบปะและพูดคุยกับบุคคลเหล่านั้น ทุกคนต่างกระซิบถามด้วยคำถามเดียวกันว่าสันติเป็นเอตส์จริงหรือ เพราะดูจากภายนอกไม่เห็นมีอาการอะไร อย่างไรก็ตาม บุคคลเหล่านั้นก็รับทราบตามคำบอกเล่าของเจ้าตัว

ป้าแก่เล่าให้ฟังว่า สันติระวังตัวเองมาก ไม่กล้าเข้ามาอยู่กับหลานแท้ๆ อายุเพียงเดือนเศษของป้าแก่ ที่เกิดจาก "หม่อม" ลูกสาวคนเดียวของป้า "...ปกติเขาเป็นคนรักเด็ก เขาอยากมีลูกนะ พอหม่อมคลอด เขาก็มาดูหลานเหมือนกัน แต่ดูห่างๆ ไม่กล้าเข้ามาอุ้มมาจับ"

จากการสังเกตของผู้วิจัย ในขณะที่สันติหยอกเล่นกับน้องชายคนเล็กอายุเกือบ 2 ขวบ ที่เกิดจากพ่อและแม่เลี้ยงของเขานั้น เขาเพียงแค่เอื้อมมือไปจับหัวเข่าแรงๆ อย่างมันเขี้ยว ในขณะที่เด็กนอนในเปล และเขายืนอยู่ในระยะที่ห่างออกมาหนึ่งช่วงแขน พร้อมกับพูดคุยด้วย หรือบางทีก็ถามคนเลี้ยงเด็กในเรื่องน้องชายคนเล็กของเขาอย่างเอาใจใส่ ทุกๆ วันหลังจากทำงานเสร็จแล้ว เขาจะต้องแวะทักทายเจ้าหนูคนนี้ก่อนเสมอ

สำหรับปฏิกิริยาระหว่างพ่อกับสันตินั้น สันติกล่าวว่า พ่อเปลี่ยนไปจากเดิมมากจากการที่เคยเพิกเฉยต่อเขา ก็กลับดูแลเอาใจใส่มากขึ้น มีการพูดคุยมากกว่าปกติที่เคยปฏิบัติต่อกัน ซ้ำยัง "เดือดร้อน" แทนตัวเขา เมื่อมีคนอื่นมาชักใช้ ไล่เสียงเพื่อหาข้อมูลไปกระจายต่อในลักษณะปากต่อปาก เช่น ครั้งหนึ่งมีหญิงชาวบ้านที่ทำหน้าที่เสมือน "เจ้ากรมข้าวสี" ของชาวบ้านในแถบนั้น ได้มาเข้าชั่งถามตัวเขาว่าเป็นเอตส์จริงหรือ ซึ่งสันติเองก็ไม่ทราบว่าเขาหล่นรู้มาได้อย่างไร ครั้นเขาไม่ตอบและไม่ยุ่งด้วย เธอผู้นั้นก็ไปถามกับพี่เลี้ยงเด็กที่พ่อของเขาจ้างมาเลี้ยงลูกชายคนเล็กหลายครั้งอย่างซอกแซก จนพี่เลี้ยงเด็กรำคาญ และนำความไปบอกต่อพ่อของเขา พ่อโมโหมากและเดือดร้อนแทนสันติ จนสั่งห้ามทุกคนยุ่งเกี่ยวกับหญิงคนนั้น และประกาศว่า "ถ้ามันอยากรู้อะไร ก็ให้มาถามกับกูนี่"

ในทุกเย็นที่บ้านของป้าวรรณจะเป็นที่รวมพลของทุกคน ยกเว้นพ่อกับแม่เลี้ยง โดยทั้งหมดจะมาร่วมรับประทานอาหารเย็นกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา จาก

ฝีมือการปรุงอาหารของป้าวรรณ แม้ว่าสันติจะทราบว่า โรคเอดส์ติดถึงกันได้โดยทาง าดบ้าง แต่เขาก็ไม่อยากจะคนอื่นรังเกียจ และคิดว่าการป้องกันไว้ก่อนย่อมดีกว่า สันติจึงเป็นฝ่ายที่จัดเตรียมช้อนกลางใส่ไว้ในจานอาหาร แต่ถ้าวินิดเขาไม่ได้จัดไว้ ทั้งหมดก็รับประทานกันโดยไม่มีช้อนกลาง

จากการบอกเล่าของเจ้าตัวและบุคคลในบ้าน ได้แสดงให้เห็นว่า ทุกคน ยังปฏิบัติต่อเขาเหมือนดังปกติ แม้จะทราบว่าเขาเป็นโรคอะไรก็ตาม

ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับภรรยา นั้น สันติใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง สำหรับ เครื่องใช้ที่แยกกัน นอกจากแปรงสีฟันแล้วก็คือมีดตัดเล็บ

แก้วเล่าให้ฟังว่า บางทีเธอไม่อยากจะเขาคิดมาก เธอก็ใช้มีดตัดเล็บอันที่ เขาใช้ แต่สันติเองเป็นฝ่ายที่ไม่ยอม และบอกให้ใช้อันอื่นแทน ดูเขาช่างระวังตัวไป เสียทุกอย่าง

สันติไม่เคยไปเที่ยวผู้หญิงมาหลายปีแล้ว และไม่เคยบริจาคเลือด

เมื่อถามถึงเรื่องที่พูดคุยกันทั่วไป แก้วบอกว่า คุยกันหลายเรื่อง เช่น "เมื่อ 2-3 วันก่อน หนูกับเขาโกรธกัน ไม่พูดกัน ก้อเรื่องที่เขากลับไปใช้ยาอีก นะแหละ พอเมื่อวานตกกลางคืน เขาก็เรียกหนูให้ดูที่เขาเขา ลืมไปเลยว่าโกรธ กัน แก้ว... แก้วดูสิ มีผื่นขึ้น มันแดงๆ อยู่กระจุกหนึ่งใหญ่เหมือนกันที่ เขาถามว่า นี่เป็นอาการของโรคหรือเปล่า หนูก็บอกคงไม่ใช่มั้ง วันนั้นเขาช่วยป้าทำสวน แล้วแช่อยู่ในน้ำตลอด ตัวเปียกทั้งวัน บางทีมันอาจจะแพ้อะไรก็ได้มั้ง หนูก็บอก เขา แต่เขาเป็นอย่างนี้เรื่อยแหละ เวลาทำอะไร เขาก็ชอบคิดว่าเป็นเพราะโรค"

พฤติกรรมสังคม

ในชีวิตประจำวันของสันติ เขาไม่ค่อยได้สังสรรค์เสวนากับผู้คนมากนัก นอกจากบุคคลในบ้าน ผู้ที่คุยกันมากที่สุดคือป้าแก่ ป้าวรรณ และแก้ว

ด้วยในเวลาว่าง ขณะทำสวน ก็จะมีเขากับป้าแก่ที่ออกไปสวนด้วยกันทุก วันพอกลับมาจากสวน เขาก็จะนั่งพัก นั่งเล่น อ่านหนังสือ ปลูกต้นไม้ และทำกิจกรรม อื่นๆ ตามอัธยาศัยที่บ้านของป้าวรรณ ส่วนเวลากลางคืน และเวลาเข้ามิดที่เขาเอา

ผลไม้ไปขายส่งให้แม่ค้าที่ตลาด เขามักจะไปกับแก้ว และบางทีแก้วก็จะไปที่โรง-
พยาบาลกับสันติด้วย เมื่อสันติไปกินยาเมธาโดน

กับเพื่อน ๆ ที่ติดยาเสพติด หรืออยู่ในกลุ่มเดียวกันมาก่อน สันติก็ไม่ค่อยได้
พบปะพูดคุยด้วย เพราะเกรงว่าจะชวนกันใช้ยาอีก

ลิวะ สามีของแหม่ม ผู้เป็นทั้งเพื่อนสนิทและญาติของสันติ ได้เปรยกับผู้
วิจัยว่าเขาเป็นห่วงสันติ เพราะอีกประมาณ 2 เดือนข้างหน้า (มีนาคม) นี้ สันติจะ
ได้รับส่วนแบ่งจากการขายที่จากพ่อของเขา เป็นเงินจำนวนล้านเศษๆ ซึ่งถ้าเขายัง
เลิกยาเสพติดไม่ได้ก็เชื่อแน่ว่าเงินจำนวนนี้จะถูกผลาญไปกับยาเสพติดนั้นอย่างแน่นอน
เหมือนกับเพื่อนคนหนึ่งของสันติ ที่ใช้เงินจากมรดกที่ตนเองได้รับไปกับยาเสพติดถึง
วันละ 500 บาท ลิวะสังเกตเห็นว่าช่วงหลังๆ มานี้เขาเห็นเพื่อนคนนั้นแหวะ เวียนมาหา
สันติบ่อยๆ

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2533 ผู้วิจัยได้ไปร่วมงานทำบุญกระดูก "คุณย่า"
ของสันติกับครอบครัวและญาติๆ ของเขา ที่วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี จากการ
สังเกตพบว่าเขาสามารถพูดคุยและร่วมงานได้อย่างดีกับทุกคน แต่พอถึงเวลาทาน
ข้าวสันติไม่ได้เข้าร่วมในวงอาหารกับคนอื่น ๆ แม้แต่วงที่ผู้วิจัยนั่งอยู่ด้วย โดยเขาตัก
อาหารราดใส่ข้าวแล้วแยกไปรับประทานคนเดียว หลายคนพยายามชักชวนให้เขา
เข้าร่วมวง แต่เขายังคงยืนยันความต้องการของตนเอง

เมื่อถามว่าสันติอยากจะทำอะไรให้เป็นประโยชน์บ้างหรือไม่ สันติบอกว่า
"โอ้ แค่ตัวผมก็ยังเอาตัวเองไม่รอด แล้วจะไปช่วยอะไรได้"

รักษา แก้วใจ (นามสมมติ)

อายุ 21 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

รักษา หนูน้อยที่ก้าวเข้ามาในห้องของนักสังคมสงเคราะห์ ด้วยกิริยาที่
คล่องแคล่วว่องไวนั้น อยู่ในชุดเสื้อยืดที่ทับชายด้วยกางเกงเอวสูง ผมเกรียนแบบ

ทหารได้ถูกจัดให้อยู่ในทรงที่ทันสมัย รักษาตอบคำถามอย่างตรงๆ ง่ายๆ และเป็น
กันเอง ทว่าเขินอายบ้าง เมื่อคำถามนั้นล้วงลึกเกินที่คาดคิด

ภูมิหลัง

รักษา เด็กหนุ่มวัย 21 ปี กำลังอยู่ในระหว่างการเป็นทหาร หน้าที่ของ
เขาคือ เป็นพลทหารรับใช้ที่บ้านผู้บังคับบัญชา โดยทำงานบ้านทุกอย่าง ตั้งแต่ซักรีด
เสื้อผ้า ทำความสะอาด หุงหาอาหาร ตลอดจนเป็นเพื่อนเล่นของลูกชายหญิง 2 คน
ของเจ้านาย ซึ่งอยู่ในวัย 5 ขวบ และ 7 ขวบ

บ้านเดิมของรักษาอยู่ที่จังหวัดแห่งหนึ่งในภาคกลาง เขามีพี่น้องทั้งหมด 5
คน เป็นชาย 4 คน หญิง 1 คน ตัวเขาเป็นลูกคนที่ 2 ของพ่อแม่ ฐานะทางบ้านอยู่
ในระดับกลางค่อนข้างต่ำ เขาเรียนหนังสือจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รักษาเล่าให้ฟังว่า ตนเองอยากจะเป็นผู้หญิงมาตั้งแต่เด็ก ความรู้สึกนี้เกิด
จากตัวของเขา ทั้งที่สิ่งแวดล้อมรอบตัวส่วนใหญ่จะเป็นชายมากกว่าหญิง และเขาไม่เคย
คิดว่าการเลี้ยงดูในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเป็นเกย์ของเขา ตั้งแต่จำความได้
เขารักสวยรักงามมาตลอด ชอบแต่งหน้าทาปาก โดยไม่ต้องให้ใครมาแนะนำหรือ
สั่งสอน

เมื่อตอนที่เรียนอยู่ชั้น ป.6 อายุประมาณ 11-12 ปี รักษาเริ่มรู้จักการมี
เพศสัมพันธ์แบบ รักร่วมเพศ เป็นครั้งแรกจากเพื่อนของมารดา เขาเล่าถึงประสบ-
การณ์ในครั้งนั้นว่า "เขาเป็นเพื่อนของแม่ เขาก็มานั่งกินเหล้ากันที่บ้าน พอตอนกลาง
คืนเขาก็มึนๆ เข้ามานอนกับผม ผมนอนคนเดียวไปซั่มย่ะ ก็โดนข่มขืนซะ ข่มขืนแบบ
เต็มใจ คือรู้ว่าเขากำลังจะทำอะไร แต่ก็ยอม แต่ก็ครั้งเดียวซะ แล้วก็เลิกกันไป"

จากนั้นมา รักษา ก็มีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นอีกตามแต่โอกาสจะอำนวย แต่
เขาไม่มีแฟนหรือคู่นอนที่เป็นชายประจำ รักษาชอบผู้ชายหล่อ ถ้าไม่หล่อหรือไม่ถูกใจ
เขาก็จะไม่คบหา หรือไม่มีอะไรที่เกินเลย จนกระทั่งเมื่อต้นปี 2532 เขาถูกเกณฑ์
ทหาร การเป็นทหารเกณฑ์นี้ทำให้รักษาไม่มีสิทธิ์เลือก หรือไม่มีโอกาสเลือก บ่อย
ครั้งที่เขาต้องยอมนอนกับทหารที่มีอำนาจเหนือเขาด้วยความจำใจ ดังที่เขาเล่าว่า
"คือจริงๆ แล้วผมก็ไม่ชอบหรอกนะ เรื่องแบบนี้ แต่บางทีเราก็ต้องยอมเขา มันเลือก
ไม่ได้"

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

ก็... กลัวเหมือนกันนะ แต่กลัวตกงานมากกว่า นี่ถ้าเขา (ผู้บังคับบัญชา) รู้เข้า เขาต้องให้ออกแน่เลย แต่ถ้าเขาให้ทำงานต่อก็อยากจะเปลี่ยนงาน คือถ้าหาอยู่ที่บ้านหัวหนานี้ เราเป็นแม่บ้านให้เขาใช้มัยเล่า เขามีลูกมีเด็กด้วย ภรรยาเขาก็ดีกับเรา เมื่อเรารู้แบบนี้แล้ว มันก็ไม่สนิทใจนะ ไม่รู้บอกไม่ถูก มันไม่สบายใจ

รักษาได้รับการเจาะเลือดตั้งแต่ตอนเกณฑ์ทหาร แต่ด้วยมีเหตุขัดข้องบางประการ ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด เขาจึงไม่ทราบผลการตรวจเลือด จนกระทั่ง 6 เดือนผ่านไป เขาตรวจเลือดอีกครั้ง พบว่าเลือดบวกต่อไวรัสเอดส์ ข่าวเรื่องเลือกบวกของเขาแพร่กระจายไปทั่วทั้งค่ายทหาร ข่าวบางกระแสว่าเขาเป็นเอดส์จริง บางกระแสว่าเขาไม่ได้เป็นจริง ผู้บังคับบัญชานุญาตให้เขาลางานและกลับมาอยู่บ้านก่อนชั่วคราว

และในระหว่างที่กลับมาอยู่ที่กรุงเทพฯ นี้เอง ผลการตรวจเลือดได้ยืนยันว่าเขาติดเชื้อไวรัสเอดส์จริง ผู้วิจัยเป็นผู้บอกแก่รักษาด้วยตนเอง และให้คำปรึกษาถึงวิธีการปฏิบัติต่างๆ ตลอดจนชักซ้อมถึงความเข้าใจในการป้องกันการแพร่เชื้อและดูแลตัวเอง

ในระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้พูดคุยกับรักษาในเรื่องทั่วไป ด้วยรักษาเล่าให้ฟังว่า ขณะนี้เขากำลัง "แอบชอบ" พลทหารนายหนึ่ง โดยไม่เคยเกิดความรู้สึกที่รุนแรงเช่นนี้มาก่อน โดยที่คนผู้นั้นก็ทราบดีว่าเขาคิดอย่างไร รักษายังพรับพรณณาอีกมากมายเกี่ยวกับความรักของเขาว่าเป็นรักที่บริสุทธิ์และไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใดๆ

นอกจากเรื่องนั้นแล้ว ยังมีเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งรักษากลุ่มใจมากกว่าการติดเชื้อเอดส์ นั่นคือ การทำงานเป็นทหาร ด้วยเขายังเหลือเวลาอีก 1 ปีเศษตามเกณฑ์ แต่เนื่องจากผู้บังคับบัญชาของเขาทราบ จึงให้เขาลากลับบ้านก่อนชั่วคราว โดยที่ยังได้เงินเดือนอยู่ ซึ่งในตอนนั้นผลการตรวจเลือดยังไม่ยืนยัน และในขณะที่ผลการตรวจเลือดขณะนี้ชัดเจนแน่นอนแล้ว รักษาก็ไม่แน่ใจว่าผู้บังคับบัญชาจะ

จัดการอย่างไรกับเขาต่อไป เขากลัวที่จะต้องโดนนำที่ออกกลางคืน เพราะอย่างน้อย เงินเดือนฯ ละพันกว่าบาทก็ยังไม่พอจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ตามอัฏภาพ ส่วนการกลับไปทำงานตามเดิม นั้น เขาก็ไม่แน่ใจว่าจะสามารถอยู่ร่วมครอบครัว และเผชิญหน้ากับภรรยาหัวหน้าได้เหมือนเดิมหรือไม่ เพราะก่อนเขาจะได้ลาพักกลับมาอยู่ที่บ้านนั้น เขาทำงานเป็นทหารรับใช้ อยู่ในบ้านของผู้บังคับบัญชาที่มีภรรยาและลูกชายหญิง โดยที่เขาทำหน้าที่ดูแลทำความสะอาดซักผ้าเสื้อผ้า หุงหาอาหาร ตลอดจนเป็นเพื่อนเล่นของเด็กชายหญิง

ต่อมาหลังจากการให้คำปรึกษาผ่านไปไม่กี่วัน ซึ่งช่วงนั้นอยู่ในระหว่างการฉลองปีใหม่ รักษาได้กลับมาหาผู้วิจัยอีกครั้ง พร้อมกับพร่ำรำพันให้ฟังว่า เมื่อวันขึ้นปีใหม่ตนเองได้เดินทางไปหาชายที่หลงใหล พร้อมกับให้ของขวัญที่มีค่าชิ้นหนึ่ง และสุดท้ายในคืนนั้นจบลงด้วยการมีเพศสัมพันธ์เป็นครั้งแรก โดยที่ฝ่ายนั้นซึ่งเป็นฝ่ายกระทำได้ใช้ถุงยางอนามัยเพียงผู้เดียว รักษาเริ่มรู้สึกวิตกกังวลว่าชายคนรักจะติดเอดส์ด้วยหรือไม่ ซึ่งก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กัน รักษาถูกคาดคั้นให้ตอบว่าเป็นเอดส์จริงตามข่าวลือหรือไม่ ซึ่งตนเองได้ยืนยันหนักแน่นว่าไม่ได้มีเลือดบวกจริงตามข่าว

สิ่งที่รักษาเล่าให้ฟังนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องเพิ่มเติมในเรื่องของ small Sex และ Big Sex เพื่อให้เข้าใจว่า คนที่รักกันนั้น ไม่จำเป็นต้องหาความสุขกันโดยวิธี Big Sex หรือการสอดใส่อวัยวะเพศเท่านั้น แต่อาจใช้วิธีอื่นๆ แทน เช่น การกอด จูบคลุบลูบคลำ สัมผัสต่างๆ ที่เรียกว่า small sex ซึ่งเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยเฉพาะในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นโรคเอดส์ และโรคทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ

ชีวิตด้านครอบครัวนั้น รักษาอาศัยอยู่กับแม่ที่ขณะนี้ไม่ทราบว่าเขามีเลือดบวก เขาไม่คิดที่จะแต่งงานกับใคร เขาเล่าว่า "ไม่ได้หรอก แต่งไม่ได้ (เสียงสูง) ก้อ... ขอแค่ให้ได้อยู่กับคนที่เรารัก อยู่ใกล้ๆ เขาก็พอแล้ว ช่วยเขาเลี้ยงลูกด้วยก็ได้ จริงๆ นะพอแล้ว"

สำหรับเพื่อนและทหารในค่ายที่ทราบข่าวว่ารักษาเป็นเอดส์นั้น ถ้ามีโอกาสรักษาก็ยังคงยืนยันว่าจริงๆ แล้วเขาไม่ได้เป็น ซึ่งก็มีทั้งที่เชื่อและไม่เชื่อ

พฤติกรรมสังคม

รักษามีเพื่อนมาก ส่วนใหญ่เป็นเกย์และผู้หญิง เมื่อตอนที่เขาเข้าทำงานเป็นทหารเกณฑ์ โดยเป็นพลทหารรับใช้ที่บ้านเจ้านานนั้น ยามที่เสร็จจากภารกิจต่างๆ เขามักจะพักผ่อนด้วยการดูวิดีโอ หรือไม่ก็พูดคุยเล่นกับพลทหารรับใช้ของบ้านใกล้เรือนเคียง เช่นที่เขาเล่าว่า "ก็คุยกันเรื่องความรัก (สายตาเหม่อลอย) เรื่องนั้นบ้าง เรื่องนี้บ้าง หรือเวลาที่ไป "บ๊ิง" ใครมาก็จะเล่าให้เพื่อนฟัง"

สมชัย นาทอน (นามสมมติ)

อายุ 39 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การไร้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

สมชัย กับวัยเกือบกลางคนของเขา ดูเหมือนไม่เคยมีอะไรในชีวิตที่เป็นสาระแก่นสาร นอกจาก "อยู่ไปวันๆ" แต่เขาก็ดูจะมีบางสิ่งบางอย่างที่ตนเองอยากจะทำเพื่อเป็นประโยชน์ในวาระสุดท้ายของชีวิต

ภูมิหลัง

สมชัยเป็นลูกคนเกือบสุดท้ายของครอบครัวในบรรดาพี่น้องทั้งหมด 5 คน ขณะนี้เขายังไม่ได้แต่งงาน จึงยังคงอาศัยอยู่กับพ่อ แม่ ซึ่งชรามากแล้ว นอกจากนั้นในบ้านยังมีพี่สาว หลาน และเหลน (ลูกของหลานๆ)

เมื่อ 20 กว่าปีก่อน หลังจากที่สมชัยเรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เขาได้ทำงานเป็นลูกจ้างในโรงหนังแห่งหนึ่ง ต่อมาเริ่มหัดสูบบุหรี่และกัญชา และติดเรื่อยมา จนกระทั่งอายุได้ 26 ปี ก็เริ่มใช้เฮโรอีน โดยการฉีดเข้าเส้น จากการแนะนำของเด็กรุ่นน้องที่อยู่ใกล้บ้านที่เล่นมั่วๆ กลับบ้านเขานั้นเอง เขาเล่าว่า "คนแถวบ้านเขา "เล่น" กันเยอะ มันอยู่ใกล้บ้านผม ส่วนใหญ่รุ่นน้องสะที่มีมันเล่นผงกันเนี่ย เพราะพวกนี้มันเข้าไปเรียน ไปอะไรกันที่กรุงเทพฯ แต่ก่อนแถวบ้านผมไม่มีหรือครับ กัญชานี้ก็แรงแล้ว"

สมชัยเคยต้องคดีมียาเสพติดไว้ในครอบครอง 1 ครั้ง นาน 1 ปี และคดีจำหน่ายยาเสพติดอีก 1 ครั้ง เป็นเวลานาน 5 ปี ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2524 และพ้นโทษเมื่อเดือนเมษายน 2530

"จริงๆ แล้วผมไม่ได้จำหน่ายหรอก คือ เพื่อนผมคนหนึ่งพ่อแม่เขามีเงิน เขาไปซื้อที่ไหนเนี่ย ไม่มีใครเขาขายให้มัน เขากลับพ่อแม่มันจะแจ้งตำรวจจับ แต่ที่นี้มันเป็นเพื่อนผม อายุน้อยกว่าผมหน่อย ที่นี้ผมเสไปเรื่อยๆ นานๆ เข้ามันก็ชักไม่มีเงิน ไอ้ที่มันมีเงิน ผมก็บอก เอาอย่างนี้ เอาเงินมาแล้วผมไปซื้อให้ แล้วแบ่งผมเล่นมั่ง ผมก็ซื้อให้มันทุกวันๆ จนพ่อแม่มันเขาเห็นผมสนิทกับมัน เขาก็อยากกันผมออกมา คือเขาก็รู้ว่าผมนะไม่ได้ขาย แต่เขาอยากจะกันผมออกมานานๆ หน่อย เขาก็เลยไปบอกตำรวจที่เขาสนิทกันให้มาจับผม"

5 ปีในเรือนจำ จากนักโทษชั้นกลาง สมชัยได้เลื่อนชั้นเป็นนักโทษชั้นเยี่ยม ในวันที่เขาได้รับอิสระ ตลอดเวลาที่อยู่ข้างใน เขายังเสพยาเสพติดบ้างเหมือนกัน แต่สภาพในคุกนั้นไม่เอื้อเท่าไรนัก ถ้า "ไม่คล่องตัว" อย่างแท้จริง เขาเล่าถึงเรื่องเฮโรอีนในเรือนจำว่า "ของในนั้นมันมีทุกวันแหละ แต่คนที่จะเล่นได้ทุกวันต้อง "คล่อง" จริงๆ คือคล่องด้านการเงินด้วย แล้วก็ต้องมีปฏิภาณไหวพริบ กล้าเสี่ยง กล้าแย่ง กล้าโดนกระเทียบ"

สมชัยจำได้ว่าในยามนั้นตนเองต้องทนนอนเจ็บปวดและทุกข์ทรมานอย่างมากเป็นเวลานานนับเดือน อันเนื่องมาจากความต้องการยา และเมื่อผ่านช่วงนั้นไป เขาก็มีอาการดีขึ้น แม้นานๆ จะฉิดสั๊กเข็ม ก็ไม่ทำให้เกิดการเสพติด

ครั้งพ้อออกมาสู่โลกภายนอก สมชัยตั้งใจแน่วแน่ที่จะไม่หันกลับไปหามัน แต่ในที่สุดเขาก็พลาดอีกครั้งหลังจากที่เพื่อนคนหนึ่งชวนให้เล่น ในวันที่เขาไม่อาจครองสติสัมปชัญญะได้ครบถ้วน อันเนื่องมาจากการดื่มเหล้าจนเมามาย

ขณะนี้สมชัยกำลังเข้ารับการรักษาอาการติดยาเสพติด ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี 2523 ซึ่งต้องขาดช่วงไปในระหว่างการถูกคุมขัง และเริ่มเป็นครั้งที่ 2 เมื่อปลายปี 2531 เหตุผลที่ชัดเจนในการเข้าบำบัดรักษาก็คือเด็ยวันของมันหายาก แพงด้วย เสี่ยงด้วย มากินยาที่โรงพยาบาลดีกว่าสบายและก็ไม่มีอาการ "อยากยา" พอแล้วแค่นี้ ผมไม่ได้คิดว่ามันจะต้องเลิกได้"

หลังจากออกจากเรือนจำในครั้งหลัง เขาเริ่มงานใหม่ในบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งเพื่อนคนหนึ่งเป็นผู้ติดต่อให้ ในขณะที่เขาเริ่มติดยาอีกแล้ว และนั่นมันทำให้เขาไม่สบายใจและวิตกกังวลอย่างมาก จนคิดว่าคนร่วมงานอื่นๆ จะรู้และรังเกียจ เขาจึงลาออกโดยหยุดงานไปโดยไม่ได้บอกกล่าวผู้ใดแต่อย่างใด ซึ่งการทำเช่นนั้น เขาคิดว่ามันคงดีกว่าที่จะให้ทางบริษัทเป็นฝ่ายเอ่ยปากก่อน

หลังจากนั้นญาติต่างๆ คนหนึ่งได้ชวนให้ไปทำงานเกี่ยวกับหมู ซึ่งจะต้องทำในเวลากลางวัน สมชายอยู่ได้ไม่กี่วัน เขาก็มีเหตุผลที่จะเลิกการกระทำเช่นนั้น "มันหนาว ทำหมูมันต้องอยู่กับน้ำทั้งคืน ตัวเปียกตลอด มันหนาว แล้วอีกอย่างกลางวันผมนอนไม่หลับ พอต้อตกลางคืน มันก็ว่าง"

จนบัดนี้สมชายยังไม่ได้ทำงานอีกเลย

เมื่อรู้ว่ามิเชอเอลส์

ในการเข้ารับการรักษาเป็นครั้งที่ 2 นี้ สมชายต้องเข้ารับการรักษาเลือด ซึ่งเมื่อแรกรับรู้ผล เขาก็ไม่ได้สะทกสะท้านแต่อย่างใด ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ก็เคยได้ยินชื่อของโรคและกิตติศัพท์ความร้ายแรงมาก่อน

และนับแต่วันนั้น เขาก็ไม่เคยปรึกษาใครถึงหรือเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟังอีกเลย แม้แต่เพื่อนที่สนิท

ในด้านการป้องกันการแพร่เชื่อนั้น เขายังไม่เคยบริจาคเลือดอีกเลย นับตั้งแต่ออกมาจากเรือนจำ สมชายเล่าว่า เมื่อตอนเขาอยู่ในเรือนจำ ประมาณช่วงปี 2525 ถึง 2526 เขาบริจาคเลือดถึง 8-9 ครั้ง นอกจากนี้ในเรื่องการไปเที่ยวตามประสาชายหนุ่มทั่วไปนั้น เขาก็ยังไม่ได้ไปอีกเลย

เมื่อถามถึงการตัดผม สมชายกล่าวว่า ร้านประจำของเขาคือร้านเล็ก ๆ ใกล้บ้าน ที่มีเก้าอี้สำหรับนั่งตัดผมเพียงตัวเดียว นอกจากตัดผมแล้ว เขาก็ยังใช้บริการโกนหนวดและเคราด้วย โดยไม่มีใบมีดเฉพาะของตน เขาคิดว่า "ผมว่าโอกาสติดมันน้อยนะ แล้วถ้าผมเอาใบมีดไปให้เขา เขาก็จะรู้สึกรับว่าผมเป็นเอ็ดส์"

และมิโยที่ผู้วิจัยจะอธิบายและเกลี้ยกล่อมอย่างไร สมชายก็ยังยืนยันว่าไม่กล้าเอาใบมีดไปเปลี่ยนอยู่ดี เพราะเหตุว่ายังไม่เคยมีปรากฏการณ์ที่ผู้ใดจะถือเอาใบมีดส่วน

ตัวไปให้กับช่างตัดผม หรือบอกให้เจ้าของร้านเปลี่ยนใบมีด เช่น ร้านใหญ่ๆ หัวไปสุดท้ายจึงต้องเสนอทางออกให้พยายามโกนหนวดด้วยตัวเอง

ส่วนเรื่องการใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่นนั้น เขาก็ยังไม่อยากจะปักใจเชื่อว่าเชื้อไวรัสเอดส์จะแพร่จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้โดยการใช้เข็มร่วมกัน

"หาไมโครฯ จะต้องมาว่ามันมาจากพวกติดยาเสพติด ผมอยากถามนักข่าวจริงๆ แล้วมันมาจากพวกติดยาเสพติดหรือพวกโรคผิวหนัง พวกกะเทยกันแน่ อย่างเวลาที่ผมใช้เข็มฉีดยา เขาคือต้องล้างเข็มก่อน ไม่มีหรือกรับที่จะยอมให้มีเลือดติดคาเข็ม แล้วนำมาใช้ต่อ เพราะมันจะ "หนาวเลือด" เราจึงต้องล้างด้วยน้ำอะโรกซ์แล้ว แต่ล้างจนสะอาดไม่มีเลือด แล้วเข็มแค่นั้นจะไม่ได้หมดได้ยังไง ใจผมคิดนะ แล้วพวกผู้ต้องหาเงินเชื่อได้ยังไงว่าล้างหมด ของมันอยู่ภายใน ใจผมคิดนะ มันไม่น่าเกี่ยวกันเลยระหว่างยาเสพติดกับโรคเอดส์"

ทุกวันนี้ เขาบอกว่าไม่ค่อยได้เสพยาเสพติดแล้ว ตั้งแต่กินยาที่โรงพยาบาล และถึงแม้จะเสพ โดยส่วนใหญ่ (ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ) ก็จะใช้เข็มของตนเอง เหตุผลสำคัญนั้นมิใช่เป็นเพราะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ แต่เนื่องมาจากความไม่อยากจะเสียเวลา

"คือไม่กลัวหรอกนะเรื่องโรคนี้ ผมกลัวอย่างเดียว...มันช้า (ลากเสียงยาว) ต้องรอคิวยาวเลย บางทีของมันมีอยู่ในมืออยู่แล้วต้องมานั่งรออีก คือ ถ้ามีของแล้วแบ่งมาได้ ผมก็แบ่งมาแล้วก็กลับบ้านไปเล่นเอง แต่บางทีมันต้องไปข้างนอก แล้วเราเอาเข็มออกไปติดตัวไปไม่ได้ ก็ต้องเล่นที่นั่นสักเข็ม"

พฤติกรรมสังคม

ในแต่ละวันพอตื่นขึ้นสมชายก็จะไปรับยาที่โรงพยาบาล จากนั้นจึงไปที่บ้านญาติคนหนึ่งที่อยู่ใกล้บ้านเพื่อดูวิดีโอ ญาติคนนี้เป็นชายอายุมากกว่าสมชาย 1 ปี ซึ่งอยู่ด้วยกันกับน้องอีก 3 คน 2 คนเป็นชาย 1 คนเป็นหญิง

"ญาติผมคนนี้เขารักผม สนุกกันตั้งแต่เด็ก เนี่ยเดี๋ยวพอลกลับไปถึงบ้านเขาก็ประมาณ 11 โมง เขาก็เพิ่งกลับจากทำงานพอดี เขาทำเกี่ยวกับหมู ทำตอนกลางคืน พอผมไปเขาก็เปิดวิดีโอให้ดู แล้วเขาก็นอน ก่อนเข้านอนก็นั่งคุยกันทุกวัน เขาชอบให้ผมไปคุยกับเขา ไปอยู่บ้านเขา เพราะกลัวว่าผมจะไปคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด"

แต่ละวันจึงเรียกได้ว่าเขาอยู่หน้าจอโทรทัศน์ถึงครึ่งค่อนวัน ข้าวปลาอาหารนั้นก็รับประทานเพียงมือเย็นมือเดียว ซึ่งจัดเตรียมโดยแม่ที่อยู่ที่บ้าน

แม้ว่าชีวิตที่ค่อนข้าง "อยู่ไปวันๆ" ของสมชัยนั้นดูจะไม่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม แต่เขาก็ยังมีความมุ่งมั่นว่า สักวันหนึ่ง เขาจะไปโรงพยาบาลศิริราช และขอบริจาคร่างกายเพื่อการศึกษา หรือเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่จะนำไปใช้ต่อ ซึ่งเขาคิดว่านอกจากจะเป็นมหากุศลแล้ว ยังเป็นความเรียบง่ายในการจัดการต่อศพของตนอีกด้วย

ส่วนการบริจาคเลือด นับตั้งแต่สมชัยรับรู้ผลตรวจเลือด เขายังไม่บริจาคอีกเลย ซึ่งนั่นไม่ได้หมายความว่า เขาไม่ต้องการบริจาคต่อไป เพียงแต่ยังไม่มีโอกาส เขากล่าวว่า "ผมก็อาจจะบริจาค แต่เขาจะเอาไปให้ใคร หรือจะเอาไปทิ้งมันก็เรื่องของเขา"

วิโรจน์ มากมี (นามสมมติ)

อายุ 32 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

วิโรจน์ เป็นเกย์ที่หน้าตาดี ผิวพรรณสะอาดสะอ้าน พูดจาตรงไปตรงมา และจริงใจ



ภูมิหลัง

ขณะนี้วิโรจน์ทำงานอยู่ในโรงแรมมีระดับแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาท

วิโรจน์เป็นคนกรุงเทพฯโดยกำเนิด เขามีพี่น้องทั้งหมด 5 คน เป็นชาย 4 หญิง 1 ตัวเองเป็นคนี่ 4 ฐานะทางบ้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่เนื่องจากบิดาเป็นชาวจีนที่ไม่นิยมส่งให้บุตรหลานเข้าโรงเรียน บรรดาพี่น้องของวิโรจน์จึงไม่มีใครได้เรียนสูงเท่ากับเขา วิโรจน์เรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยความยากลำบากพอสมควร เพราะต้องขอร้องให้แม่ไปขออนุญาตต่อพ่อ เมื่อเรียนจบเขาไม่ได้เรียนต่อ เพราะทางบ้านไม่มีกำลังในการส่งเสีย

เมื่อตอนเล็กๆ วิโรจน์เล่าให้ฟังว่า แม่พาเขาไปให้คนข้างบ้านช่วยเลี้ยงดู คนเลี้ยงเด็กข้างบ้านนั้นชอบแต่งตัวให้เขาเป็นหญิง นี่เป็นเหตุการณ์อย่างเดียวที่เขาทำได้เมื่อตอนเป็นเด็กจนถึงเดี๋ยวนี้ วิโรจน์สนิทสนมและพูดคุยกับแม่และพี่สาวมากกว่าพ่อและพี่ชาย เขากล่าวถึงพ่อว่า "ไม่ค่อยได้คุยกันกับพ่อหรอก แกชอบพูดภาษาจีน ฟังไม่รู้เรื่อง"

ขณะนี้บิดาของเขายังมีชีวิตอยู่ แต่มารดาเพิ่งเสียชีวิตเมื่อเดือนธันวาคม 2532

เมื่อเขาหางานทำได้ เขาก็แยกตัวออกมาเช่าบ้านอยู่คนเดียว เพราะอยากเป็นอิสระ แต่ละเดือนก็จะกลับบ้านสักครั้งหนึ่ง เพื่อนำเงินไปให้กับทางบ้าน ก่อนหน้าที่จะมาทำงานที่โรงแรมแห่งนี้ วิโรจน์เคยผ่านงานลักษณะเดียวกันจากที่อื่นมาก่อนแล้ว

วิโรจน์เช่าบ้านอยู่ด้วยกันกับเพื่อนคนหนึ่งชื่อสมาน ซึ่งเป็นเกย์ และทำงานอยู่ที่เดียวกัน และขณะนี้เขากำลังย้ายไปอยู่บ้านของตัวเองที่เพิ่งวางเงินดาวน์ด้วยเงินเก็บก้อนใหญ่

ในครั้งหลังที่ผู้วิจัยได้พบกับวิโรจน์นั้น เขาย้ายตัวเองไปอยู่บ้านใหม่เรียบร้อยแล้ว และด้วยสาเหตุที่มันไกลจากที่ทำงานมาก สมานจึงไม่ได้ย้ายตามไปด้วย แต่

วิโรจน์คิดว่าเขาจะชวนเพื่อนชื่อ "สิทธิ" ซึ่งเป็นเกย์อีกคนหนึ่งมาอยู่ด้วยกัน เพราะ
ครั้งหนึ่งเพื่อนคนนี้เคยให้ความช่วยเหลือเขาไว้มากพอสมควร เมื่อตอนที่เขายังตกงาน

ประสบการณ์ทางเพศ

วิโรจน์มีประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี ก่อนที่จะจบการ
ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับชาวต่างประเทศ ซึ่งพบและรู้จักกันที่ศูนย์การค้าแห่ง
หนึ่ง โดยบังเอิญ วิโรจน์เล่าถึงชายผู้นั้นว่า "เขาพูดภาษาไทยได้บ้างนะ ก้อเจอกัน
แล้ว เขาก็ชวนไปบ้าน ซึ่งความจริงเรารู้ว่ามันจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป แต่อยากลอง
เพราะเราไม่เคยรู้มาก่อนว่ามันจะเป็นยังไง"

ต่อจากนั้นมา เขาก็เริ่มมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นอีกหลายคน ทั้งที่เป็นคน
ไทยและชาวต่างประเทศ โดยไม่มีแฟนเป็นตัวเป็นตนที่แน่นอน "ก็มี (แฟน) เหมือน
กันนะ แต่ส่วนใหญ่คบได้ประมาณ 2-3 เดือนแล้วก็เลิกกัน"

นอกจาก "แฟน" ที่คบหาแบบผิวเผินเช่นนี้แล้ว เขาก็จะไปรับเด็กมาจาก
บาร์เกย์ แกวพ็ลนังค์ หรือสะพานควายมาอนด้วย ประมาณ 2 เดือนต่อครั้ง

ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คู่ของเขาไม่เคยใช้ถุงยาง ยกเว้นในช่วงประมาณ
1 ปีที่ผ่านมา เขาเล่าว่า "ก้อ... เพิ่งจะมาใช้ตอนที่มิช่าวเรื่องเอดส์มากๆ นี้แหละ
กลัวอะ แต่เด็กบาร์ที่เรา "ออฟ" มานี้เขาใช้นะ เขาเอามาของเขาเอง"

วิโรจน์ไม่เคยยุ่งเกี่ยวหรือมีเพศสัมพันธ์กับหญิงใดเลย

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

วิโรจน์รู้ว่าตนเองมีเลือดบวกต่อไวรัสเอดส์เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2532
จากการบอกเล่าของนักสังคมสงเคราะห์ท่านหนึ่งที่โรงพยาบาล

ก่อนหน้านั้น เขาเคยเป็นซิฟิลิสมาก่อนและหายแล้ว ในครั้งหลังสุดเป็น
หนองใน และมีต่อมน้ำเหลืองที่ใต้ก้นหูโต แพทย์จึงให้ตรวจเลือดด้วย

เขารู้สึกตกใจและไม่คิดว่ามันเป็นความจริง แต่ก็ไม่ได้ถึงกับกินไม่ได้ นอน
ไม่หลับ

ถึงกระนั้นวิโรจน์ก็ไม่อยากให้มีผู้ใดมาตอกย้ำเรื่องนี้บ่อยๆ เมื่อตอนที่ผู้วิจัยนัดหมายกับเขาในครั้งต่อไป วิโรจน์มีท่าทีเกียงงอนและอึดเอื้อนเล็กน้อย ว่าเหตุใดจะต้องมาพบกันบ่อยๆ เขาบอกว่า เขาอยากจะลืม และไม่ต้องการจะนึกถึง

วิโรจน์ตัดสินใจไม่เล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง นอกจากเพื่อนสนิทคนหนึ่ง "ศรัย" ซึ่งเป็นเกย์และทำงานคนละแห่งกับเขา

"ตอนที่อยู่บ้านเช่ากับสมาน ตอนนั้นก็รู้แล้วว่าเป็นเอดส์ แต่ไม่ได้บอกเขา เพราะเราทำงานที่เดียวกัน เกิดเขาเผลอไปพูดหรืออะไรแบบนี้ ที่ทำงานรู้เข้าต้องโดนนำให้ออกแน่เลย แต่เขารู้สึว่าเป็นซีฟิลิส เป็นโรคอะไรอะไรอย่างนี้ ต้องมารักษาที่โรงพยาบาลนี่เขารู้"

วิโรจน์กังวลอยู่อย่างเดียวคือ ถ้าทางสำนักงานทราบว่าเขามีเลือดบวก เขาจะต้องถูกนำให้ออกอย่างแน่นอน ครั้งหนึ่งเขาเคยไปหาแพทย์ที่ทางสำนักงานจัดไว้บริการแก่พนักงาน แพทย์พบว่าต่อมน้ำเหลืองที่ใต้ก้นหูโตและบวมขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แพทย์ท่านนั้นไม่ได้สันนิษฐานว่าเขาจะมีอาการนี้เนื่องมาจากโรคเอดส์ แต่คิดว่าเป็นอาการบางอย่าง จึงแนะนำให้ผ่าตัด

"ผมก็ไม่ได้ไปพบหมออีกเลย เพราะถ้าเป็นอะไร เราก็อยากรักษาเองมากกว่าเลยมาหาหมอที่นี่ (โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง) พอดีช่วงนั้นเป็นหนองในด้วย หมอเลยให้เจาะเลือด ถ้ารู้มาก่อนว่าไอ้ต่อมน้ำมนโตนี้เกี่ยวกับเอดส์ละก็อ ไม่ยอมเจาะเลือดหรอก"

หลังจากที่ทราบว่าตัวเองมีเชื้อไวรัสเอดส์ วิโรจน์ก็ให้คู่ของตนใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เขากล่าวว่า "ใช้ทุกครั้งซะ เพราะถ้าจะให้เลิกหรือไม่ยุ่งกับใครเลย มันเป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ (ย้าหนักแน่น)"

และเมื่อถามถึงความเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ เพื่อการป้องกันการแพร่เชื้อ วิโรจน์ตอบว่า ปกติตนเองแยกของใช้จากคนอื่นอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นใบมีดโกน หรือที่ตัดเล็บ

เมื่อถามถึงการแต่งงาน วิโรจน์ตอบว่า "ไม่คิดหรอกนะ ยิ่งตอนนี้ยิ่งไม่คิด มันเป็นไปได้ไหม ไม่เคยชอบผู้หญิงเลยนะ ตั้งแต่ตอนเด็กแล้ว ถ้าจะให้แต่งงาน เทรอ ไม่ได้หรอก ยังไงก็ไม่ได้"

พฤติกรรมสังคม

วิโรจน์ มีเพื่อนมาก แทบทั้งหมดเป็นเกย์เหมือนกันกับเขา แต่ไม่มีใครทราบว่าเขามีเลือดบวกเอดส์ นอกจาก "ตริย"

ดังนั้น ในเวลาที่มีข่าวสารอะไรใหม่ ๆ และความรู้ในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับเอดส์ ตริยจึงมักจะมาบอกเขาเสมอ วิโรจน์กล่าวถึงตริยว่า "เวลามีอะไรใหม่ ๆ ที่เขารู้มา เขาก็จะมาบอก ที่ตัวเองรู้ๆ อยู่ ก็รู้จากเขาแทบทั้งนั้น"

ส่วนบุคคลในครอบครัวนั้น วิโรจน์ไม่ได้สนิทกับใครเท่ากับมารดาและพี่สาว แต่เขาก็ไม่ได้เล่าเรื่องนี้ให้ฟัง และแม่ของเขาเพิ่งเสียชีวิตลงเมื่อปลายปี 2532

เมื่อตอบว่าอยากจะทำอะไรให้กับสังคมบ้างหรือไม่ วิโรจน์บอกว่าไม่ทราบเหมือนกันว่าจะทำอะไรได้

ปรีชา งามขำ (นามสมมติ)

อายุ 36 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การขายยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

เมื่อแรกพบกันนั้น เราคุยกันหลายเรื่อง ตั้งแต่กรรมวิธีและขั้นตอนการจับฆ่า และทำหมูเพื่อส่งตลาด ไปจนถึงเรื่องของยาเสพติด ชีวิตครอบครัว แต่พอวกเข้าเรื่องเอดส์ อันเป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งของการพูดคุย ปรีชาปฏิเสธอย่างหนักแน่นว่าเขาไม่ได้เป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ ... เกิดอะไรขึ้น! ในขณะที่บัญชีรายชื่อผู้ติดเชื้อเอดส์ของโรงพยาบาลระบุชื่อและนามสกุลของเขาไว้อย่างชัดเจน

ภูมิหลัง

ปรีชา มีพี่น้องทั้งหมด 12 คน ตัวเองเป็นคนที่ 4 คนที่แต่งงานแล้วก็จะแยกครอบครัวไปอยู่ตามลำพัง ในบ้านที่อยู่ขณะนั้นนอกจากพ่อแม่แล้วก็มีพี่น้องอยู่รวมกันทั้งหมดครอบครัวของปรีชาทำงานเกี่ยวกับหมูในลักษณะที่เป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน

ปรีชาจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขณะนี้ทำงานเป็นกรรมกรในโรงงานฆ่าหมูแห่งหนึ่งที่อยู่ใกล้บ้าน เขาเริ่มงานนี้มาตั้งแต่อายุได้ประมาณ 14-15 ปี ในแต่ละวันงานของเขาจะเริ่มขึ้นเมื่อตอน 3 หุ้ม และสิ้นสุดตอนตี 3 หลังจากงานเลิกจึงกลับมานอนที่บ้าน

ในวัยเด็กของเขานั้น ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตกับเพื่อนๆ เพราะพ่อแม่ค่อนข้างตามใจ และไม่ใคร่เอาใจใส่ พ่อเป็นคนประเภท "ท้าวมาหากิน" ในขณะที่แม่เน้นหมกมุ่นอยู่กับการพนัน ทั้งๆ ที่ฐานะทางการเงินของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีจากการค้าเกี่ยวกับหมู แต่เนื่องจากการพนัน จึงทำให้ครอบครัวต้องเป็นหนี้ โดยไม่เว้นแต่ละวันจะมีเจ้าหนี้แะเวียนมาทวงถามถึงหนี้สินอยู่เสมอ เขาเล่าว่า "มาช่วง 4-5 ปีนี้ ค่อยดีหน่อย แม่ผมเลิกการพนันเด็ดขาดแล้ว"

การหันเข้าหายาเสพติด

ต่อมาตอนอายุได้ 17-18 ปี ปรีชาเริ่มติดยาเสพติด จากกัญชา จนกระทั่งถึงผงขาว ด้วยความรู้สึกอยากลองอยากรู้ และอยากสนุกเพียงเท่านั้น และก็ติดเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่เขามักจะเสพยาเสพติดกับเพื่อนๆ โดยใช้เข็มเวียนกันไปทั้งกลุ่มๆ ละ 5-6 คน เขาเคยถูกจับในคดีมียาเสพติดไว้ครอบครอง 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อปี 2529 เป็นคดีเสพยาเฮโรอีนนานถึง 6 เดือน ครั้งที่ 2 ปี 2530 เป็นคดีกัญชา นาน 23 วัน

"ไอ้ครั้งที่ 2 เนี่ย จริงๆ ผมไม่ได้เสพยา พอดีช่วงนั้นมันใกล้วันเฉลิมฯ ผมก็ตั้งใจจะเลิกสักครึ่งเดือนก่อนและหลังวันเฉลิมฯ ผมก็เอาบ๊องไปเก็บไว้ที่ใต้กุน แล้วที่วันหนึ่ง พี่ชายผมเขาพาเพื่อนมากินเหล้าที่บ้าน พ่อเขามานั่งเขาชอบโวยวาย ชาวบ้านเขารำคาญ เขาก็ให้ตำรวจมาจับ ตำรวจมาค้นเจอของกลาง (บ๊อง-กัญชา) ผมก็บอกเขาวานี้ ผมไม่ได้เสพยาเกือบครึ่งเดือนแล้วนะ คุณสิหายากโย่ ยังมีเลยเขาก็ไม่ฟัง จับผมไป"

ขณะนี้ปรีชากำลังเข้ารับการรักษาอาการติดยาเสพติดที่โรงพยาบาลพระ-
นั่งเกล้า นนทบุรี และคิดจะเลิกให้สำเร็จ

"ไม่ไหวหรอกพี่ เรามันคนทำงาน มัวแต่มาฉีดยาเราอยู่ก็ไม่ไหว แล้วผมเห็น
เพื่อนหลายคนเหมือนกันตายไปเพราะไอ้ยาเสพติดนี้แหละ อีกอย่างหนึ่งเงินก็
หมด ผมยังมีน้องอีกคนที่เรียนหนังสืออยู่ เราน่าจะเอาเงินมาให้น้องเรียน
หรือบางทีหลานๆ มาขอเงิน ผมไม่มีให้เขาเพราะเอามาซื้อขายหมด มันก็
ละลายใจ"

และตั้งแต่มากินยาเมธาโดนที่โรงพยาบาล ปรีชาก็มักจะไม่ค่อยได้กลับไป
"ฉีดยา" อีก หากจะฉีดยาบ้าง ก็เป็นเพราะ เลี้ยงหรือปฏิเสธเพื่อนฝูงไม่ได้ "คือ บางที
เราไปเจอเพื่อนที่เคยนอนเคยกินเคยฉีดยาด้วยกัน มันก็อดไม่ได้ เขาชวนก็เอาชะ
หน่อย จะไปบอกเขาว่าเราเลิกแล้ว เรามันก็ยังเลิกไม่ได้"

อีกกรณีหนึ่งก็คือ เขาจะ "ฉีดยา" ในวันที่มารับยาเมธาโดนไม่ทัน เช่น เมื่อ
ตอนต้นปีใหม่ 2533 ปรีชาเลิกงานตั้งแต่เช้ามีด แต่เก้าแก่ชวนไปจับหมุดอ่อนตอนเช้า
นั้นเลยที่จังหวัดแห่งหนึ่ง เพราะคนงานมีไม่พอ เขาจึงต้องออกไปกับเก้าแก่ และกว่า
จะกลับมาถึงกรุงเทพฯ ก็เป็นเวลาบ่ายจัดมากแล้ว ซึ่งในวันหยุดเช่นนี้คลินิกยาเสพติด
จะเปิดบริการแค่เที่ยงวัน ในวันนั้นปรีชาจึงต้องฉีดยาให้ตัวเอง

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

เมื่อถามถึงเรื่องนี้ ในครั้งแรกที่ผู้วิจัยได้พบกับปรีชานั้น ปรีชายืนยันอย่าง
หนักแน่นว่า เขาไม่ได้มีเลือดบวกต่อเอดส์แต่อย่างใด และยืนยันว่าผลการตรวจเลือด
ของเขาปกติ

ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยย้อนกลับไปดูประวัติผู้ป่วยของโรงพยาบาล และพูดคุยกับ
นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ก็ยืนยันหนักแน่นว่าปรีชามีเลือดบวกแน่นอน

ในครั้งต่อมา ผู้วิจัยพบกับปรีชาอีกครั้ง เขาบอกว่า ที่เขาบอกว่าตนเอง
ไม่ได้มีเลือดบวกนั้น เป็นเพราะ เขาไม่เชื่อว่าตัวเองจะเป็นจริง จนบัดนี้ก็ยังไม่เชื่อ

"ผมคิดว่าผมไม่เป็นนะ อีกระยะหนึ่งถ้าสุขภาพผมดีขึ้น ผมเลิกของเมาต่างๆ ได้แล้ว ผมจะไปตรวจเลือดที่โรงพยาบาลอีกที เพราะว่าผมติดของอยู่หลายอย่าง ผมกิน "ห้มใจ" ตั้งแต่ตอนอยู่ในคุกจนถึงทุกวันนี้ วันละเฉลี่ย 5 ซอง "กระทิงแดง" วันละ 5 ซวด บางวัน 7-8 ซวด คนประสาห์อ่อนนี้กินไม่ได้ นะครับ และก็ฉีดผงบ้าง เนี่ย พวกนี้มันทำให้เลือดผมสีออกดำเข้ม มันไม่แดงหรือชมพูเหมือนคนอื่นเขา ถ้าผมเลิกของพวกนี้ได้ ตรวจอีกทีอาจจะไม่เป็นอะไรก็ได้"

ปรีชาไม่ได้ปริปากเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง แม้แต่ "แม่" ซึ่งเป็นคนที่สนิทและพูดคุยด้วยมากที่สุด แต่เขาก็ระวังตัวเองในการป้องกันการแพร่เชื้อ เริ่มตั้งแต่เมื่อทราบว่าตนเองมีเลือดบวก เขาก็ซื้อเข็มมาใช้เป็นส่วนตัว ไม่ไปปะปนกับคนอื่น รวมทั้งที่ตัดเล็บ แต่เวลาไปตัดผม เขามักจะให้ช่างตัดผม "กันผม" หรือ "โกนหนวด" ให้ด้วยเสมอ โดยมีไดร์บาบมิดไปให้เปลี่ยน เพราะคิดว่าไม่เป็นอะไร

ปรีชาไม่เคยบริจาคเลือด และไม่ได้เที่ยวผู้หญิงมานานมากเป็นเวลาหลายปีแล้ว

ต่อชีวิตครอบครัว ปรีชายังคงปฏิบัติตัวเหมือนเดิม พูดคุยกับคนทุกคนได้อย่างปกติ และเป็นที่รักและเกรงใจต่อพี่ๆ น้องๆ ทุกคน ซึ่งเป็นเพราะเขามีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและการทำงาน

ส่วนใหญ่เขาทานอาหารไม่พร้อมกับครอบครัว และทานง่ายๆ ด้วยข้าวที่ราดกับข้าว

ขณะนี้เขามีหลานชายคนหนึ่งอายุ 4 ขวบ ซึ่งเป็นลูกของน้องชาย "ด.ช. ก๊อบ" คนนี้ติดเขา ซึ่งเป็น "ลุง" มากกว่าพ่อแม่ของตน เขาเล่าถึงหลานชายหัวแก้วหัวแหวนว่า "หลานผมคนนี้ ผมสังเกตุ เขาฉลาดครับ ไม่เหมือนเด็กอื่น ผมตั้งใจไว้ว่า ผมจะเป็นคนส่งเสียให้เขาเรียนหนังสือเอง"

ในคืนใดที่เขาไม่ได้ออกไปทำงาน ด.ช. ก๊อบก็จะอยู่เล่นและนอนกับเขา และเมื่อเขากลับจากทำงานตอนเช้ามีด ซึ่งเป็นเวลาที่พ่อของน้องก๊อบออกไปจับหมู น้องก๊อบก็จะเข้ามาคลุกคลีอยู่กับลุงทุกวัน เพราะลุงใจดีให้ค่าขนมวันละ 20 บาท

และยังมีเวลาให้เขา ในขณะที่ย่า (แม่ของปรีชา) ไม่ค่อยชอบหน้าหลานชายคนนี้ เพราะเกลียดพ่อของน้องก๊อบ ซึ่งเป็นลูกแท้ๆ ของนางเอง ทั้งนี้เพราะเขาเป็นนักเลงการพนัน

แม้จะไม่ใช่พ่อที่แท้จริง แต่ปรีชาก็รักและมีความผูกพันกับ ด.ช. ก๊อบมาก เข้าวันหนึ่งที่เขาเลิกงานกลับมาถึงบ้าน ด.ช. ก๊อบเข้ามาเล่นและนอนกับเขาเช่นที่เคยปฏิบัติ ในเวลานั้นเขาสังเกตเห็นความผิดปกติบางอย่างที่มือของเด็กชาย รอยแผลที่บวมเป่งสีเขียวคล้ำ ตัวอุ่นคล้ายมีไข้ ใจคิดไปต่างๆ นานาตามที่เคยได้รับรู้มา โดยไม่รอช้าเขารับอุ้มเด็กน้อยไปหาหมอทันที กอดไว้ด้วยความรู้สึกที่ยากจะอธิบาย หมอบอกว่าถ้าน้องก๊อบมาถึงช้าเกินไปอาจถึงแก่ชีวิตได้ด้วยโรคบาดทะยัก

เมื่อปรีชาไม่สบาย เขาจะปรึกษากับแม่ก่อนเสมอ เช่น ขณะที่เขามีอาการชาที่มือ ทำให้งอไม่ได้ เขาก็จะบอกเล่าให้แม่รับทราบก่อนที่จะไปปรึกษากับแพทย์ที่โรงพยาบาล

พฤติกรรมสังคม

นอกจากบุคคลในครอบครัวที่คบหากันตามวิสัยแล้ว เมื่อมีโอกาส ปรีชาก็ไปสังสรรค์กับเพื่อนฝูงบ้าง และเมื่อไม่นานมานี้ ประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ ปรีชาบอกว่าวันนั้นไม่ได้ตั้งใจ เพื่อนชวนเล่นบ่อน้ำที่เขาจึงร่วมวงด้วย โดยมีผู้ร่วมวงทั้งหมดประมาณ 20 คน และแล้วเสียงนกหวีดดังขึ้น ตำรวจจรูเข้ามาทำลายวงล้อม เขาก้าวขาไม่ออก ใจสั่นจะหนีก็ไม่มีแรงขยับ โดดลงน้ำก็ต้องตายแน่ จึงยอมให้จับแต่โดยดีเสียค่าปรับไป 1,200 บาท

ส่วนใหญ่เขามักจะร่วมสังสรรค์กับบรรดาเพื่อนฝูงมากกว่ากลุ่มเครือญาติ (นอกจากบุคคลในครอบครัว)

เมื่อถามว่าอยากจะทำประโยชน์อะไรให้กับสังคมหรือไม่ เขาตอบว่ายังไม่มีความเห็นในเรื่องนี้

บัว อินคา (นามสมมติ)

อายุ 17 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

บัว เด็กสาวตัวเล็กที่ดูอ่อนวัยกว่าอายุผู้นี้ แต่ไม่เคยแยมยิ้ม สีหน้าและ
 อากัปกิริยาของเธอไม่เคยแสดงความตื่นตระหนก เมื่อได้ยินเรื่องราวของโรคเริม
 ที่พาดพิงมาถึงตัวเอง อีกทั้งไม่เคยแสดงความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น เช่น
 เดียวกับดวงตาคู่นั้นที่ไม่เคยส่องประกายยินดี หรือฉายความหมองหม่น

ภูมิหลัง

บัวเป็นเด็กสาวในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ ที่เดินทางมาทำงานเป็น
 พนักงานบริการในกรุงเทพฯ ด้วยความคาดหวังจะส่งเงินกลับไปให้พ่อแม่ได้ปลูกบ้าน

บัวเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัวที่มีน้องเล็ก ๆ อีก 4 คน เธอเคยเรียน
 หนังสือ แต่ก็ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงไม่สามารถอ่านและเขียนได้ เหตุที่ต้อง
 ออกนั้นเพราะ ไม่มีใครอยู่บ้านเลี้ยงน้องในกระต๊อบเล็กๆ ในขณะที่พ่อแม่ออกไปรับจ้าง
 ทำนา

แม้เธอจะไม่ใช่เด็กสาวที่จัดว่าสวยสะดุดตา แต่ความอุ่มเอิบของช่วงวัย
 เหมือนดอกไม้ยามแรกแย้ม กับผิวขาวละเอียดย ทำให้บัวงามด้วยวัย และชวนมองขึ้น
 มากทีเดียว

ประวัติการมีเพศสัมพันธ์

บัวไม่เคยข้องเกี่ยวกับชายใดมาก่อน แต่เหตุที่ทำให้เธอตัดสินใจเดินทาง
 มาทำงานนี้ที่กรุงเทพฯ ก็เพราะสภาพครอบครัวที่ยากจน และเธอก็เห็นเพื่อนสาวใน
 หมู่บ้านหลายคนมาทำงาน และกลับไปอยู่ในหมู่บ้านตามเดิมหลังจากที่ได้ช่วยพยุงฐานะ
 ของครอบครัวให้ดีขึ้น

การเดินทางมาประกอบอาชีพพนักงานบริการในเมืองกรุงนี้ เธอได้รับความ
 ยินยอมพร้อมใจทั้งจากครอบครัวและตัวเธอเอง การเปิดบริษัทครั้งแรก เธอได้รับ

เงินเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของราคาที่ตั้งลงกัน นั่นคือประมาณ 2,500 บาท และจากนั้นเธอก็ทำงานที่โรงน้ำชาแห่งนั้นมาตลอด รายได้ที่ได้จากแขกแต่ละครั้งก็จะแบ่งให้กับเจ้าของสถานที่และคนเชียร์แขก

บัวไม่เคยรับแขกต่างประเทศ ทั้งหมดเป็นชายไทยล้วน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และเป็นลูกเรือชาวประมง ในแต่ละวันเธอจะเริ่มทำงานด้วยการเข้าไปนั่งอยู่ในตู้กระจก ตั้งแต่ 11.00 น. และเลิกงานประมาณ 24.00 น. ไม่เว้นแม้เสาร์อาทิตย์ แต่ละคืนจะได้แขกโดยเฉลี่ย 4-5 คน สนนราคาครั้งละ 75 บาท โดยที่แขกส่วนใหญ่ไม่ใช่หญิงงามอนามัย แต่บางคนใช้

จากการทำงานได้ประมาณ 3-6 เดือน บัวได้รับการเจาะเลือดที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่เธอมารักษาโรคหนองในเป็นประจำ ผลการตรวจเลือดพบว่าเลือดบวกทั้งซีฟิลิสและเอดส์

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

ผู้วิจัยและนักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลท่านหนึ่ง เป็นผู้ให้คำปรึกษาและบอกเล่าเรื่องนี้ให้เธอฟังอย่างละเอียด จากการพูดคุยและสังเกตอาการกับกริยา ผู้วิจัยมิได้เห็นร่องรอยเศร้าซึมหรือเสียใจปรากฏออกมา บัวยังคงความเป็นตัวเธอที่เรียบร้อย ไม่พูดจา ไม่ซักถาม ดวงหน้าที่เรียบราวกับไม่เคยแยมยิ้ม ยังคงปกติ ดวงตาที่ไร้แวว ก็มิได้สื่อถึงความวิตกใดๆ ด้วยเหตุนี้ทำให้ยากแก่การเข้าใจว่าจริงๆ แล้วนั้นเธอทำใจได้กับโรคดังกล่าว หรือไม่เข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นกับเธอ

การพูดคุยกับบัวนั้น เราใช้เวลามากกว่ารายอื่น เพราะเธอไม่อาจไปหาความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาด้วยตนเองได้ นอกจากฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ ซึ่งการทำงานเช่นนี้ก็ดูจะไม่เอื้อต่อการดูโทรทัศน์ เพื่อติดตามข่าวสารเท่าไรนัก

จากการสอบถามถึงอนาคตว่า เธอจะหาอย่างไรต่อไปนั้น บัวยังไม่อาจให้คำตอบในขณะนั้นได้ นอกจากยืนยันว่ายังคงจะทำงานดังกล่าวต่อไป ซึ่งเมื่อเธอมุ่งมั่นเช่นนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้แนะนำให้เธอรับแขกเฉพาะผู้ที่ยอมให้หญิงงามอนามัย เธอเล่าว่าแต่ก่อนนี้เธอออกแขกทุกครั้งให้ใช้หญิงงามอนามัย มีบางคนใช้ บางคนไม่ยอมให้ ผู้วิจัยจึงย้ำว่าต่อไปนี้จะต้องให้แขกทุกคนใช้หญิงงามอนามัยก่อนที่จะยุ่งเกี่ยวกับ



ด้วย แต่ครั้งถามเธอย้อนอีกครั้งว่าถ้าหากไม่ยอมใช้ถุงยางจะยอมยุ่งด้วยหรือไม่ เธอ ก็ตอบว่า "ยอม"

ขณะนี้บัวเข้าบ้านอยู่ร่วมกับเพื่อนหญิงที่มีอาชีพเดียวกัน 4-5 คน ใน บริเวณที่อยู่ใกล้กับสถานที่ทำงาน ทั้งหมดได้รับการตรวจเลือด และพบว่าไม่มีไวรัสเอดส์ เช่นเดียวกันแต่ต่างคนต่างก็ไม่ทราบซึ่งกันและกัน

พฤติกรรมสังคม

บัวเป็นเด็กสาวที่ไม่ช่างพูดช่างคุย เธอมักจะเก็บตัวเงียบๆ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ผู้ใด

สังคมของเธออยู่ในแวดวงของคนที่มีอาชีพเดียวกัน

จากการสังเกตเมื่อบัวอยู่กับเพื่อนๆ ของเธอ บัวจะเป็นฝ่ายรับฟัง หรือ ตอบสนองมากกว่าจะเป็นฝ่ายชวนคุย เธอช่างอ่อนต้อยเสียทุกอย่าง ในขณะที่ เพื่อนๆ จะดูแก่กล้ามากกว่า และเมื่อถามเพื่อนสาวของเธอว่า คุยเรื่องอะไรกัน เพื่อนเธอบอกว่า "ก็ไม่มีอะไรนี่ บางทีคุยเรื่องแขกที่มาหา เรื่องเก็บเงินว่าเมื่อ ไหนจะได้กลับบ้าน"

มานพ ศรีเทพ (นามสมมติ)

อายุ 25 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

มานพ เริ่มวัยเบญจเพศของตัวเองด้วยการรับทราบว่า เลือดบวกของ เขานั้น เป็นผลบวกของไวรัสเอดส์ และต่อมาไม่นานรถมอเตอร์ไซด์ค์ว่า เป็นผล ำให้ร่างกายมีบาดแผลหลายแห่ง แต่เขาก็ยังมีความสุขตามอัธยาศัย

ภูมิหลัง

มานพ ศรีเทพ หมู่วัย 25 ปี ทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทท่องเที่ยวแห่ง หนึ่ง โดยมีหน้าที่ขี่มอเตอร์ไซด์รับส่งเอกสาร

บ้านเดิมของ เขาอยู่ที่อำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บิดามีอาชีพรับราชการเป็นครูในโรงเรียนประจำอำเภอ เขามีพี่น้องทั้งหมด 7 คน โดยตนเองเป็นคนที่ 3 มานพเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนในจังหวัด ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาตลอด แต่เมื่อตอนสอบเอนทรานซ์ เขาสอบไม่ติด จึงเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งประมาณ 1 ปี เขาเล่าให้ฟังถึงสาเหตุที่ไม่เรียนให้สำเร็จว่า "มันไม่ไหวหรอกครับ ค่าใช้จ่ายมันสูงไม่ไหว ผมได้รับเงินจากทางบ้านเดือนละ 600 บาท ผมจึงต้องทำงานด้วย"

ในปีที่ 2 ของการเรียนในมหาวิทยาลัย มานพใช้เวลาไปกับการทำงานในร้านอาหารแห่งหนึ่งอยู่ 4-5 เดือน จากนั้นเขาก็ลาออกเพราะมีเหตุทะเลาะวิวาทกับเพื่อนร่วมงานคนหนึ่ง แล้วเขาก็ได้งานใหม่เป็นเซลส์แมนขายหนังสือ เทป และตำราภาษาอังกฤษ ซึ่งทำได้ประมาณ 1 ปี ก็ลาออกไปเป็นเด็กรถประจำรถทัวร์ของบริษัทแห่งหนึ่ง เป็นเวลาอีก 1 ปี ต่อจากนั้นได้ไปประเทศลิเบีย ทำงานเป็นช่างเครื่องอีกประมาณ 1 ปีเศษ เมื่อกลับจากลิเบียแล้วจึงมาทำงานที่บริษัทท่องเที่ยวแห่งนี้ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลาปีเศษแล้ว

ขณะนี้มานพยังเป็นโสด มีเพียงเพื่อนหญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย 2 คน ตัวเขาเองนั้นอาศัยอยู่ในบ้านของ "ผู้จัดการ" บริษัท โดยมีห้องเล็กๆ แยกออกมาจากตัวบ้านอย่างเป็นสัดส่วน

ประวัติการมีเพศสัมพันธ์

มานพไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ใดมาก่อนเลยตั้งแต่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น จนกระทั่งเริ่มเรียนหนังสือในระดับอุดมศึกษา โดยการไปซื้อบริการทางเพศจากหญิงบริการ เฉลี่ยแล้วประมาณ 2-3 เดือนต่อครั้งในราคาประมาณครั้งละ 60-80 บาท ถ้าเป็นในกรุงเทพฯ ก็จะตกราคาประมาณ 80 บาท ถ้าเป็นต่างจังหวัดก็ประมาณ 60 บาท โดยไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย

แต่ละครั้งทีไปเที่ยวกลับมา เขามักจะมีอาการติดเชื้อต่างๆ ที่อวัยวะเพศ แต่ก็ไม่รุนแรงนัก สามารถรักษาให้หายได้ภายในระยะเวลาไม่นาน เมื่อครั้งไปอยู่

ต่างประเทศเป็นเวลาประมาณ 1 ปี เขาไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับผู้ใดเลย ต่อมาเมื่อกลางปี 2532 เขาไปขอนแก่น และเพื่อนคนหนึ่งได้พาไปเที่ยวผู้หญิง หลังจากนั้นเมื่อกลับมาไม่นาน เขาก็มีอาการของโรคอย่างหนึ่งเกิดขึ้นที่อวัยวะเพศ ซึ่งเจ้าตัวรู้สึกว่าเป็นอาการหนักกว่าที่เคยผ่านมาทุกครั้ง

มานพจึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง แพทย์เจาะเลือดตรวจพบว่าผลเลือดเป็นบวกต่อไวรัสเอดส์

ขณะนี้เขาจึงยังต้องมารับการรักษาที่โรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาโรคเริมและแผลริมอ่อน

และในขณะเดียวกัน มานพก็ยังยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนหญิงอีก 2 คน คนหนึ่งทำงานในโรงงาน ส่วนอีกคนทำงานในสำนักงาน

แต่เขาไม่เคยมีประวัติทางเพศสัมพันธ์กับเกย์เลย

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน 2532 มานพได้รับการตรวจเลือด ผลการตรวจเลือดพบว่า เขามีเชื้อไวรัสเอดส์ นักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลได้ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาตัวเอง พร้อมกับทำความเข้าใจในเรื่องโรคเอดส์

แต่เมื่อครั้งที่ผู้วิจัยพบกับมานพครั้งแรกเมื่อปลายเดือนมกราคม 2533 มานพย้อนกลับมาถามผู้วิจัยว่า จริงๆ แล้วสรุปว่าเขามีเชื้อไวรัสนี้ใช่หรือไม่

ครั้นผู้วิจัยยืนยัน และถามว่าเขารู้สึกอย่างไร มานพตอบว่าตนเองเฉยๆ ไม่รู้สึกอะไร และเป็นเช่นนี้ตั้งแต่แรกเมื่อทราบ

มานพ : เฉยๆ ครับ ที่ๆไร (นักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลแห่งนั้น)

ก็ถามผมว่ากลัวหรือเปล่า ผมก็ตอบไปว่าเฉยๆ อาจเป็นเพราะเคยอยู่วัด เลยซึมซาบพระธรรมมัง (หัวเราะ) ก็คิดว่ามีชีวิตอยู่แค่นี้พอใจแค่นั้น แต่ผมคิดว่าผมไม่เป็นนะ ไอ้เชื่อนี้มันจะมาอยู่ในตัวผมได้ยังไง

ผู้วิจัย : ก็คิดมาจากคนที่เราไปยุ่งกับเขา ซึ่งเขามีเชื่อนี้มาก่อนแล้วนะสิ

มานพ : แล้วยังไงคนเขาก็เป็นกันหมดนะสิ

ผู้วิจัย : ไม่หรอก ถ้าเราไปยุ่งกับคนที่เขาไม่เป็น เราก็ไม่เป็น

มานพ : ผมก็เลือกนะ เลือกดูผู้หญิงดี ๆ

ผู้วิจัย : แต่ว่าโรคนี้นั้นในระยะแรกมันดูไม่ออกหรอก เราจะไม่รู้เลยว่า
ใครเป็น ใครไม่เป็น เพราะฉะนั้นถ้าจะยุ่งกับใคร แล้วเรา
ใส่ถุงยางอนามัยก็จะปลอดภัยกว่า

มานพไม่เคยเปิดเผยเรื่องนี้ให้ใครทราบ

และก่อนหน้าที่ผู้วิจัยจะได้พบกับมานพครั้งแรก เขาก็มีความสัมพันธ์กับ
เพื่อนหญิง 2 คนมาก่อนแล้ว โดยไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย และยังคงเป็นเช่นนั้น
แม้จะทราบผลการตรวจเลือดของตนเอง มานพอ้างถึงเหตุผลที่ตนเองไม่ใช้ถุงยาง-
อนามัยว่า "ผมใช้ไม่ได้ มันเจ็บ เคยลองและพยายามเหมือนกัน แต่มันเจ็บ โดย
เฉพาะตอนที่มันขยายตัวและเวลาที่ขยับ ผู้หญิงเขาก็เจ็บจนแทบจะยื่นผมออกมา"

ผู้วิจัยถามว่าเคยเข้ารับการอบรมหรือรับฟังความรู้ในการใช้ถุงยางอนามัย
หรือไม่ เขาตอบว่าไม่เคย แต่ก็ทราบจากเพื่อนว่าต้องใช้ขณะที่มีเพศขยายตัว
แล้ว ซึ่งเจ้าตัวก็คิดว่า ถึงยังงั้นก็น่าจะเจ็บอยู่ดี

จากนั้นจึงได้ถามสืบไปว่า เมื่อรู้ว่าตัวเองจะแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นได้ ทำไมจึง
ไปข้องเกี่ยวกับเพื่อนหญิงในลักษณะเช่นนี้อีก เขากล่าวว่า "ทั้ง 2 คนนั้นนะ ผมไม่
อยากยุ่งกับเขาหรอก แต่เขามาเอง จริง ๆ นะ ผมเคยบอกเขาว่า อย่ามายุ่งกับผม
อย่ามาหวังอะไรกับผมให้มากมาย ผมมันคนรักอิสระ เขาร้องไห้ ก็ไม่รู้จะทำยังไง
แต่ก็เตือนๆ เขาว่าให้ไปตรวจเลือด ตรวจอะไรเสียบ้างนะ"

นอกจากเรื่องการมีเพศสัมพันธ์แล้ว มานพไม่เคยบริจาคเลือด ไม่เคยใช้
ยาเสพติด และไม่เคยไปกันผมที่ร้านตัดผม นอกจากตัดเท่านั้น

แต่เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2533 เวลาประมาณ 23.00 น. มานพประสบ
อุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์คว่ำ ขณะขี่ไปกับเพื่อนคนหนึ่ง เขาถูกส่งตัวไปรับการรักษาที่
คลินิกย่านนั้น ซึ่งเขาค้นเคยและเป็นคนไข้ของคุณหมอมาแต่เดิมแล้ว มานพมีแผล

ตามลำตัวและใบหน้าหลายแห่ง และได้รับการเย็บ 8 เข็ม เมื่อผู้วิจัยถามว่าคุณหมอทราบหรือไม่ว่าเรามีเชื้อเอดส์ในระยะที่ไม่แสดงอาการ มันตอบเพียงว่าคุณหมอทราบว่าเรามีแผลและเป็นโรค ซึ่งเป็นคำตอบที่ไม่ชัดเจนว่า "แผล และ โรค" นั้นหมายถึง "โรคที่ติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์อื่น ๆ" เท่านั้น หรือรวมไปถึง โรคเอดส์ด้วย เมื่อถามย้ำให้แน่ใจ มันพลิกมีท่าทางที่ไม่อยากพูดต่อ และตอบคำถามในประเด็นนี้

พฤติกรรมสังคม

ในแต่ละวันมันไม่ค่อยได้พูดกับเพื่อนคนใดคนหนึ่งมากเป็นพิเศษ เพราะส่วนใหญ่เขาต้องขี่รถมอเตอร์ไซด์ไปรับ-ส่งเอกสารเรื่องเช็ค ตัว ฯลฯ ที่นั่นที่นี้อยู่แทบตลอดเวลา โดยเริ่มงานตั้งแต่เช้าประมาณ 9.00 น. เลิก 17.00 น. โดยมีหน้าที่ขับรถรับส่งผู้จัดการจากบ้านไป-กลับสำนักงานทั้งเช้าและเย็น เขาเล่าถึงการพูดคุยในชีวิตประจำวันว่า "ส่วนใหญ่กับเพื่อนนี้ก็คุยทั่วไป มีอะไรที่ข้าวเขาพูดกันก็พูดไป แต่กับเจ้านายไม่ค่อยได้คุยกัน ถ้าเขาถามผมก็ตอบ เป็นแบบนี้มากกว่า แต่เขาดีนะ เป็นคนดีมาก"

ครั้งกลับถึงบ้านก็อยู่กันแบบต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างหากกินเอง ในบ้านมีเพียงผู้จัดการและเขาเพียง 2 คน ด้วยภรรยาซึ่งเป็นชาวต่างประเทศได้ไปอยู่กับลูกที่กำลังเรียนในต่างประเทศ

ในเวลาว่าง มักจะมีหญิงสาวโทรศัพท์มาคุยกับมันพอสมควร ไม่เฉพาะแต่เพื่อนหญิง 2 คนนั้นเท่านั้น เขาและผู้จัดการจึงรู้สึกรำคาญ เพราะทำให้ไม่อาจทำงานอะไรให้เป็นชิ้นเป็นอันได้ เมื่อครั้งที่ผู้วิจัยโทรไปหา มันที่บ้านเพื่อนัดหมายให้มาพบกับผู้วิจัยเป็นครั้งแรกที่โรงพยาบาล ผู้จัดการเป็นผู้รับสาย พร้อมกับซักถามว่าผู้วิจัยเป็นใคร ซึ่งต้องมีการต่อรองกันเป็นเวลาพอสมควรทีเดียว กว่าจะได้พูดสายกับมัน โดยที่ผู้วิจัยมิได้เปิดเผยความลับนี้แก่ผู้จัดการหรือทำให้ท่านเกิดความสงสัย

แม้ว่าผู้จัดการจะดูค่อนข้างเข้มงวดในหลายๆ เรื่อง แต่ท่านก็ให้ความรักเมตตา และเอ็นดูมันพอยู่มากทีเดียว

และเมื่อถามว่าเขาต้องการทำอะไรบ้างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มานพ
ตอบว่าไม่ทราบว่าจะทำอะไรดี

เส้นที่ ไตรมิตร (นามสมมติ)

อายุ 33 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

เส้นที่ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวมากคนหนึ่ง ประสบการณ์ใน
ชีวิตที่ผ่านมามีคุณค่ากับเขามากทีเดียว โดยเฉพาะในยามนี้ที่เขาต้องนำมาปรับใช้กับ
ลูกชายคนเดียวที่กำลังเริ่มต้นชีวิตวัยรุ่นด้วยการหันเข้าหาสิ่งเสพติดชนิดสุดคม ประ
เภทกาวายาง

ภูมิหลัง

เส้นที่เป็นบุตรชายคนโต ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 2 คน ของบิดามารดา
เขาเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอ่านออก เขียนได้

ในวัยเด็กนั้นเส้นที่คิดว่าตนเองเป็นเด็กที่มีปมด้อยมาตลอด เนื่องจาก
สภาพครอบครัวที่แตกแยก เมื่อตอนเขาอายุได้ประมาณ 5 ขวบ บิดาของเขาได้แยก
ทางไปอยู่กับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง

"พ่อผมเขามีเมียน้อย เขาก็ไปอยู่กับเมียน้อย แม่ผมเลี้ยงผมมา เขาไม่ยอมแต่ง-
งานใหม่ด้วยนะ พอตอนผมอายุ 17 ผมก็ไปดิ่งพ่อให้มาอยู่กับแม่ แต่อยู่ได้ไม่นาน
เขาเอาผมเข้างานแล้ว และผมบวชแล้ว แล้วเขาก็เสีย แต่ตอนนั้นผมเสียคน
แล้วนะ ผมเสียคนแล้ว ตั้งแต่อายุ 16-17 ทั้งติดของเมา ทั้งเกเร และก็มีเมีย
พออายุ 20 ก็มีลูก ตอนนั้นผมอายุ 33 ลูกชายก็ 13 ขวบ"

ลูกชาย หรือ "น้องอ๊อบ" คนนี้ เป็นลูกที่เกิดจากภรรยาคนแรกของเขา
ซึ่งปัจจุบันได้แยกไปแต่งงานและอยู่กินกับครอบครัวใหม่ น้องอ๊อบจึงอาศัยอยู่กับคุณย่า
พ่อ และแม่เลี้ยง โดยแม่แท้ๆ ก็แวะเวียนมาเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ

ส่วนน้องสาวของเสนห์นั้นก็มีชีวิตไปอีกแบบหนึ่ง เขากล่าวถึงเธอว่า "เขาไม่ได้ติดยาเสพติด แต่เขามีแฟนเยอะ คนปัจจุบันนี้ค่อนข้างดีหน่อย อยู่ด้วยกันนาน"

ปัจจุบันเสนห์ อยู่กินกับผกา หญิงหม้ายลูกติด 1 คน ซึ่งลูกของเธอ นั้นอาศัยอยู่กับคุณยายที่ต่างจังหวัด

ผกาทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทแห่งหนึ่ง โดยอยู่เป็นกะ บางทีกะกลางวัน บางทีกลางคืน ส่วนเสนห์จะต้องตื่นขึ้นตั้งแต่ค่อนข้างรุ่ง เพื่อไปประจำที่คิวรถมอเตอร์ไซด์ ที่ตลาดคอยรับส่งผู้โดยสารที่ว่าจ้าง และจะเลิกงานประมาณบ่ายโมงของทุกวัน ส่วน "น้องอ๊อบ" ก็จะไปโรงเรียน และ "คุณย่า" ก็ไปทำงาน

การหันเข้าหายาเสพติด

เสนห์เริ่มหัดสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 13 ปี และติดยาเสพติดอย่างจริงจังตอนอายุได้ 17 ปี รวมเวลาติดยาเสพติดถึงปัจจุบันเป็นเวลา 15 ปี โดยเริ่มจากการนำผงขาวใส่ในบุหรี่แล้วสูบ จากนั้นจึงเปลี่ยนเป็นการโรยลงในบ้องกัญชา และเปลี่ยนเป็นการใช้เข็มฉีดยาเข้าเส้น ซึ่งโดยปกติเขามักจะใช้เข็มร่วมกับคนอื่น ๆ ด้วยเหตุผลที่ไม่ต้องการพกพาเข็มไปด้วย เพราะกลัวถูกตำรวจจับ

เสนห์เคยโดนคดีมียาเสพติดไว้ในครอบครอง 4 ครั้ง แต่ครั้งนานประมาณ 1 ปี แต่ครั้งที่ 2 เมื่อปี 2525 เขาติดอยู่นานถึง 4 ปี เพราะมีคดีลักทรัพย์ร่วมด้วย เนื่องจากเขาขโมยทีวีที่บ้านของตนเองไปขาย เสนห์เผยว่า "แม่เขาเอาตำรวจไปจับผม ผมไม่เคยไปลักทรัพย์ใครเขาหรอก ที่นี่แม่เห็นผมติดยา เขาก็อยากตัดนิสัย แล้วผมก็โหมโทะและประชิดด้วย ผมไม่ยอมแกลงว่ามันเป็นของในบ้าน มันงั้นก็ไม่ต้องติดนานขนาดนั้น ศาลก็เลยตัดสิน"

การอยู่ในเรือนจำนานถึง 4 ปีนั้นเอง ทำให้ชีวิตครอบครัวของเขาต้องพังทลายลง ภรรยาแยกไปแต่งงานใหม่ และปล่อยน้องอ๊อบไว้ให้ย่าเป็นผู้เลี้ยงดูในระยะหลังนี้เมื่อรู้ว่าเสนห์ถูกทอดทิ้งไม่มีใครคอยส่งข้าวส่งน้ำให้แล้ว แม่ของเขาจึงเป็นฝ่ายมาเยี่ยมเยียนดูแลด้วยตนเองเสมอๆ เดือนละ 1 ครั้ง



ในครั้งกระนั้นเขาเป็นวัณโรคด้วย จึงต้องถูกส่งไปประจำโรงพยาบาล
ลาดยาว และเข้ารับการรักษาดูอยู่ประมาณ 6 เดือนจึงหาย

ถึงวันหล้าฟ้าใหม่ที่เส้นที่ได้รับอิสระทางกาย เขาก็ได้รับอิสระทางใจ จาก
การเลิกติดเฮโรอีนด้วย แต่เมื่ออยู่ข้างนอกได้ไม่นาน เขาก็หันไปหามันอีกครั้งจนได้
ด้วยมีปัญหบางประการที่เขาคิดว่าไม่มีทางออกสำหรับตนเอง แต่หลังจากที่ออกจาก
เรือนจำ ครั้งหลังสุดเขาใช้ยาเสพติดน้อยกว่าครั้งก่อน ประมาณวันละ 1-2 เข็ม
และตั้งใจที่จะเลิกยาเสพติดมาก ถึงขนาดไปเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาล

ทุกวันนี้เส้นก็ยังมากินยาเมธาโดนที่โรงพยาบาลทุกวัน และตั้งแต่หลัง
ปีใหม่ 2533 มานี้เขาไม่ได้ใช้ยาเสพติดอีกเลย

ชีวิตคู่

หลังจากที่เส้นที่ออกจากเรือนจำในครั้งที่ 2 เขาก็ได้พบและรู้จักกับผกา
หญิงม่ายวัยไล่เลี่ยกัน ผกาเคยผ่านการแต่งงานและเลิกกับสามีเก่ามาเป็นเวลาหลาย
ปีแล้ว มีลูก 1 คน อาศัยอยู่กับแม่ของเธอที่ต่างจังหวัด

เมื่อตอนที่คนทั้ง 2 ได้พบและรู้จักกันนั้น ผกาอาศัยอยู่กับพี่สาวและพี่ชาย
ซึ่งติดยาเสพติดทั้งคู่ โดยตนเองมีอาชีพรับจ้างซักผ้า ส่วนเส้นก็มักกลุ่มเพื่อนที่ติดยา-
เสพติดอยู่แถวนั้นหลายคน ทั้งสองจึงค่อยๆ คุ่นเคยกันมากขึ้น แต่ถึงกระนั้นผกาก็ไม่
ทราบว่าเขาติดยาเสพติด ผกาเผยถึงความรู้สึกในครั้งนั้นให้ฟังว่า

"เขาดูไม่เหมือนคนติดยา คือ ไม่โหม่นนะ ไม่เหมือนพี่สาว พี่ชาย คู่ นั้นโหม
เมายากันทั้งวัน แต่นี่เขาดูไม่รู้เลย พี่สาวก็บอกนะว่าเขาติดยา แต่ตัวเองไม่
เชื่อ จนกระทั่งได้มาอยู่ด้วยกันแล้ว เห็นเขาฉีดยาเอง จึงได้เชื่อ"

การได้ทราบว่าสามีเป็นคนติดยาเสพติด ผกาโกรธและเสียใจมากด้วยไม่
คิดมาก่อน ทั้งนี้เป็นเพราะเธอเห็นตัวอย่างความเหลวไหล ความไม่เอาไหนของคน
ติดยาอย่างพี่สาวและพี่ชาย แต่ต่อมาไม่นาน ก็สามารถหาใจให้ยอมรับได้ ด้วยสามีมี
ได้เป็นถึงขนาดที่คาดคิด

ชีวิตการครองคู่รอบสองของคนทั้งสองนั้น ในความคิดเดิมของผกา เธออยากมีลูกไว้สืบสกุล ในขณะที่เสน่ห์ไม่ต้องการ ด้วยเขาเล็งเห็นถึงปัญหานานับประการที่จะติดตามมา เพราะการมีทั้ง "ลูกของเธอ" "ลูกของชั้น" และ "ลูกของเรา" นั้น จะทำให้เด็กมีปมด้อย ผกาเห็นด้วยกับสามี จึงยอมตกลงคุมกำเนิด โดยเป็นฝ่ายกินยาคุมมาตลอด

ขณะนี้ "น้องอ๊อบ" ลูกชายของเสน่ห์ที่เกิดจากภรรยาคนแรก อายุได้ 13 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เสน่ห์เล่าว่า "น้องอ๊อบ" เริ่มเกเรแล้ว และทำตัวเป็นเด็กมีปัญหา บางที่หนีโรงเรียน เขาเล่าว่า "นี่ผมก็ต้องคอยคุมเกมเขาอยู่ตลอดเวลาไม่ได้เลย คงเป็นเพราะเขาไม่มีแม่ พ่อกับแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน เด็กเนี่ยบางทีเราคิดว่าเขาไม่น่าจะมีปัญหา แต่ตัวเขาไม่ได้คิดเหมือนเรา เขาคิดว่าเขามีปัญหา ผมเคยเป็นเด็กมาก่อน ผมรู้"

ส่วนลูกเลี้ยงกับแม่เลี้ยงรายนี้ก็อยู่ร่วมกันอย่างปกติ เสน่ห์กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนทั้งสองว่า "บางที่เขา (ผกา) ก็บ่นบ้าง เพราะลูกชายผมเขาทำอะไรก็ชอบปล่อยทิ้งไว้ไม่เก็บเป็นที่เบ้ทาง อย่างอื่นฯ ก็ไม่มีปัญหา"

ส่วนผกานั้น เธอกล่าวว่า ไม่มีปัญหาอะไรในการอยู่ร่วมกันระหว่างเธอกับลูกเลี้ยง

เมื่อรู้ว่าติดเชื้อเอดส์

ขณะที่เสน่ห์เข้ารับการรักษาการติดยาเสพติดที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เป็นคอร์สที่ 2 นี้เอง ผลการตรวจเลือดก็พบว่าเขาเป็นเอดส์ ซึ่งก่อนหน้านี้เขาเคยได้รับการอบรมเรื่องความรู้เกี่ยวกับเอดส์มาก่อนแล้ว และเมื่อทราบผล เขาเผยว่ารู้สึกใจเสียอยู่ 4-5 วัน จากนั้นก็เริ่มปลงได้ และได้เล่าให้ภรรยาทราบเมื่อเวลาผ่านไป 4-5 เดือน

ผกานั้นเมื่อทราบว่าสามีของเธอติดเชื่อเอดส์ เธอกล่าวว่าเธอยังไม่เสียใจเท่ากับครั้งที่ทราบว่าสามีติดยาเสพติด "มันธรรมดานะ คนเราเกิดมาก็ต้องตาย เกิด แก่ เจ็บ ตายมันธรรมดา แล้วอีกอย่างก็เข้าใจแล้วด้วยว่า สักวันหนึ่งเขาคงต้องเป็นบ้าง ก็ได้แต่ปลอบใจเขา"

ครั้งหนึ่งเมื่อตอนที่พบกับเสนท์และผกาเป็นครั้งแรก และได้คุยกันในเรื่องพฤติกรรมกาเสพติดของเสนท์ นี่เป็นตอนหนึ่งของบทสนทนา

ผู้วิจัย : นานแล้วใช่ไหม ที่มารับยาที่นี่

เสนท์ : ครับ

ผู้วิจัย : แล้วตอนนี้ยัง "เล่น" อยู่หรือเปล่า

เสนท์ลอบมองหน้าภรรยาซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ แวบหนึ่ง ก่อนจะตอบเสียงค่อยๆ ว่า "ก็มีบ้าง"

ผู้วิจัย : ถ้าจะใช้ ก็ต้องใช้เข็มของเราเองนะ อย่าให้คนอื่นเขามาใช้ของเรา และก็อย่าไปใช้ของคนอื่น

เสนท์ : ของผมใช้ผมเอง ผมไม่ยุ่งกับใครแล้ว

ผกาซึ่งนั่งเงยมาครุ่นใหญ่ พุดขึ้นมาเสียงดังจนเกือบจะกลายเป็น "แหว" ในทันทีที่เสนท์พูดจบว่า "ทำไมไม่ห้ามเขา แทนที่จะห้าม กลับปล่อยเขา (หันไปทางสามี) นี่ถ้ายังแอบใช้อีก รู้เขานี้เลิกกันเลยนะ คราวนี้เลิกจริงๆ"

จากคำพูดของผกา ทำให้ทราบได้ว่า เธอคงเคยพูดทวนเองเดียวกันนี้มาก่อนแล้ว และนั่นยังได้แสดงให้เห็นว่า ประเด็นที่ขาดการอยู่ร่วมกันระหว่างเธอกับสามีนั้น เป็นเรื่องการติดยาเสพติด ไม่ใช่เรื่องการติดเชื่อเอดส์

ขณะนี้เสนท์ไม่ได้กลับไปใช้ยาเสพติดอีกเลย และสุขภาพเขาก็ดีขึ้น ทั้งสองสามีภรรยาต่างมีกำลังใจที่จะทำงานและช่วยกันทำมาหากิน โดยไม่คิดจะเล่าเรื่องการติดเชื่อเอดส์นี้ให้ใครฟังอีก แม้แต่แม่ของตัวเอง

สำหรับชีวิตประจำวันนั้น ในตอนเช้าส่วนใหญ่มแม่ของเสนท์เป็นผู้ดูแลเรื่องอาหารการกิน ส่วนอาหารเย็นจะเป็นหน้าที่ของผกา โดยในมือนั้นจะเป็นเวลาที่ทุกคนในบ้านได้พบปะและรับประทานอาหารร่วมกัน



ชีวิตครอบครัวของเส้นต์คงดำเนินไปได้ตามปกติ ทั้งเส้นต์และผกาอยู่ด้วยกันฉันท์เพื่อนที่เข้าใจ เส้นต์ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ตั้งแต่ตอนที่ทราบผลการตรวจเลือด ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้บอกภรรยา จึงทำให้ผกาสงสัยเป็นอย่างยิ่งนัก แต่เมื่อถามเขาก็บอกเพียงว่าเป็นการป้องกันไว้ก่อน

ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

ชีวิตคู่ระหว่างเขากับภรณานั้นยังคงเหมือนปกติ มีเรื่องใดที่ต้องการปรึกษาก็จะปรึกษาซึ่งกันและกัน แต่ส่วนใหญ่มักจะพูดคุยเข้าหยาและล้อเล่นกันมากกว่า

เมื่อจะซอ้งเกี่ยวกับ ก็ใช้ถุงยางอนามัย ... แต่ในวันหนึ่งเส้นต์ได้มาปรึกษาหารือกับผู้วิจัยว่า "ผมกลัวใจอยู่เนี่ย คือใช้ถุงยางมาตลอด แล้วมีครั้งหนึ่งเมื่อ 2 อาทิตย์ที่แล้ว ไม่ได้ใช้ มันลื่น... ไม่รู้จะท้องหรือเปล่า"

และเมื่อได้คุยกับผกา สิ่งที่น่าวิตกกังวลนั้นคือเรื่องการตั้งครรภ์ มิใช่เรื่องการที่นางมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดเอดส์จากสามี

และเมื่อผู้วิจัยได้แนะนำให้ไปตรวจ ผกาก็รับปากว่าอาทิตย์หน้าเมื่อเงินเดือนออกแล้ว เธอจะไปตรวจที่โรงพยาบาล และถ้าตั้งครรภ์จริงก็จะขอให้แพทย์ทำแท้ง

ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ เส้นต์มาพบกับผู้วิจัยด้วยรอยยิ้มที่ปลอดโปร่งว่าผกาไม่ได้ตั้งครรภ์จริงอย่างที่เธอวิตก และเมื่อถามว่าอยากจะเจาะเลือดตรวจหรือไม่ ผกาบอกว่า ไม่อยากรู้

การอยู่ร่วมครอบครัวกับสามี ซึ่งเป็นผู้ติดเอดส์นั้น ไม่ได้ทำให้ผกามีความรังเกียจรังอนสามีแต่อย่างใด ด้วยเธอทราบดีว่า โรคนี้สามารถติดได้ทางใดบ้าง เธอกล่าวว่า

"บอกคนอื่นไม่ได้หรอก บอกไปเขาก็ต้องรังเกียจ เพราะหนังสือพิมพ์ ที่วี้ออกข่าวกันมากจนใครๆ กลัวกันหมด แล้วอีกอย่างมันไม่มีใครไปบอก ไปอบรมพวกเขาให้รู้ว่ามันติดทางไหนบ้าง แม้แต่แม่เอง (แม่ของเส้นต์) ก็ไม่บอกให้รู้ เพราะ

คนแก่เชื้ออะไรแล้ว เขาจะฟังหัวไม่ค้อยเปลี่ยนความคิดง่าย ๆ นี่ทุกวันนี้บางที
นั่งดูทีวีอยู่ด้วยกัน แม้อย่างบอกให้ระวังนะ เดี่ยวจะเป็นเอดส์"

เส้นนี้ไม่ได้ไปเที่ยวผู้หญิงมาเป็นเวลานานแล้ว และไม่เคยบริจาคเลือด
ส่วนเวลาไปตัดผม เขามักจะไปตัดผมที่ร้านแต่งผมสำหรับผู้ชาย โดยมีได้น้ำบมิดไป
ให้ทางร้านเปลี่ยน เวลา "โกน" หรือ "กัน" และเขาก็ไม่เคยสังเกตด้วยว่า ช่าง
ตัดผมได้เปลี่ยนน้ำบมิดใหม่หรือน้ำบมิดของเขาไปใช้ต่อหรือไม่ เหตุผลที่เขาอ้างว่า
ไม่ได้ได้น้ำบมิดไปเปลี่ยนก็คือเขาไม่ได้ให้ช่าง "โกน" หรือ "กัน" บ่อยนัก

ส่วนการรับประทานอาหารร่วมกัน ปกติครอบครัวของเขาใช้ช้อนกลางตัก
อาหารอยู่แล้ว

พฤติกรรมสังคม

สังคมของเส้นนี้คือการได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนที่ขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างด้วยกัน
ส่วนใหญ่ทราบว่าเขาคิดยาเสพติด และกำลังรักษาตัวโดยการกินยาที่โรงพยาบาลทุก
วัน แต่ไม่มีใครทราบว่าเขามีเลือดบวกต่อไวรัสเอดส์

เวลาที่มึนงานเพื่อส่วนรวม เช่น ชุดท่อ หรืองานที่ทางวัดต้องการแรงงาน
ไปช่วย เส้นนี้มักจะไปร่วมด้วยเสมอมิได้ขาด โดยการออกแรงตามกำลังกายที่มีอยู่
ซึ่งเขาคิดว่ามันเป็นการทำบุญประเภทหนึ่ง

ถาวร เจตศักดิ์ (นามสมมติ)

อายุ 38 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

ถาวร พาร่างบอบบางขึ้นมาที่โรงพยาบาล สีหน้าและทุกจังหวะของการ
ก้าวเดินบ่งบอกถึงความเจ็บแปลบแปลบที่ผัดตบไว้ ถาวรเป็นคนหนึ่งที่มีความรู้สึกอย่าง
แรงกล้า ที่ไม่อยากจะให้ใครมาตอกย้ำ หรือซุดคุ้ยในเรื่องการติดเชื้อเอดส์ของเขา

ภูมิหลัง

ถาวรเป็นคนท้องถื่นในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ ในวัยเยาว์นั้นเคยเข้ารับการศึกษาในภาคบังคับ แต่ทว่าต้องลาออกกลางคันทั้งที่ยังไม่จบ เพราะต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยให้เรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้นไปได้

ในช่วงนั้นเอง ถาวรหาเงินเลี้ยงชีพตนเองและพ่อแม่ ด้วยการเก็บสามล้อรับจ้าง และนั่นก็เป็นเหตุให้ได้พบและรู้จักกับ "แดง" ซึ่งขณะนั้นอายุเพียง 16 ปี มีอาชีพค้าขาย โดยการเก็บหน่อไม้และของป่ามาขายในเมือง และหลังจากที่คนทั้งสองแต่งงานกันแล้ว แดงได้ย้ายมาอยู่กับสามีในบ้านซึ่งเป็นที่อยู่ปัจจุบัน และได้เปลี่ยนอาชีพไปขายกล้วยเดี่ยวแทน โดยทำและขายบริเวณหน้าบ้านนั่นเอง นอกจากกล้วยเดี่ยวแล้วยังมีของใช้อื่นๆ ตลอดจนขนมเด็กและน้ำอัดลมไว้บริการลูกค้าอีกด้วย ในขณะที่ถาวรยังคงยึดอาชีพเก็บสามล้อเช่นเดิมและถ้าวันใดมีงาน เช่น งานบุญ งานศพ หรือตลาดนัด ทั้งสองก็จะพากันตระเวนไปขายตามแหล่งชุมชนนั้นๆ ซึ่งนั่นหมายถึงจำนวนเงินที่จะได้มากขึ้นด้วย

การหันเข้าหายาเสพติด

ในขณะที่ย่างเข้าวัยรุ่น ถาวรได้เริ่มทดลองใช้ยาเสพติดเป็นครั้งแรกจากการแนะนำของเพื่อน และความอยากรู้อยากลองของตนเอง โดยเริ่มจากฝิ่นจนถึงเฮโรอีนด้วยการนำมาเผาและสูดดม แต่ไม่เคยเลยที่จะนำเข้าสู่ร่างกายโดยการฉีดเข็ม เพราะเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพมากกว่าวิธีที่ใช้อยู่เดิม

ขณะนี้ถาวรเลิกติดยาเสพติดมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปีแล้ว

18 ปีชีวิตคู่

ชีวิตคู่ของถาวรและภรรยา ก็เช่นเดียวกับครอบครัวทั่วไป ที่ต้องการมีบุตรไว้สืบสกุล แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ มี ทั้งสองจึงตกลงใจรับหลานสาวแท้ๆ ของฝ่ายภรรยา คือ "ด.ญ.สมาใจ" มาเป็นบุตรบุญธรรม ตั้งแต่อายุได้ 2 ขวบ จนกระทั่งขณะนี้ อายุ 12 ปี เรียนอยู่ชั้น ป.5 โดยที่ทั้งสองเป็นฝ่ายรับเลี้ยงดู ให้ความอุปการะทุก

อย่างประจักษ์ของตนเอง ส่วนสมาชิกเองก็รักพ่อแม่ทั้ง 2 คนนี้ของตนมาก ทั้งที่ทราบดีว่าแม่คนนี้นั้นแท้จริงแล้วมีศักดิ์เป็น "ป้า"

บริเวณบ้านของถาวร ซึ่งเป็นที่อยู่ปัจจุบันนี้ ประกอบด้วยบ้าน 3 หลัง หลังหนึ่งเป็นบ้านแม่ของแดง ซึ่งอยู่กับสมาชิกและจิบแจง หลานสาววัย 4 ขวบ อีกหลังเป็นบ้านแม่ของถาวร ซึ่งอยู่กับลูกชายคนโต (พี่ชายถาวร) ส่วนหลังสุดท้ายซึ่งปรับด้านหน้าเป็นร้านขายของด้วยนั้น เป็นของถาวรและภรรยาที่อยู่กันตามลำพัง เช่นนี้มาตั้งแต่ตอนแต่งงานใหม่

ทุกเช้าและเย็นก่อนและหลังจากการขายของแล้ว แแดงจะเป็นฝ่ายเตรียมอาหารให้กับครอบครัว ซึ่งโดยปกติ ด.ญ.สมาชิกจะมาทานข้าวร่วมวงที่นี้กับพ่อและแม่เสมอ

18 ปีของการอยู่ร่วมกัน ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง การทะเลาะกันขั้นรุนแรงที่สุดนั้น ฝ่ายภรรยาจะเป็นฝ่ายแยกตัว โดยกลับไปอยู่กับแม่ที่บ้านเดิมของตน (ซึ่งภายหลังได้ย้ายมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับนายถาวรแล้ว) แต่ไม่นานนักถาวรก็ไปรับกลับ เธอเล่าถึงการแยกกันอยู่ว่า "บางทีก็ 2-3 วัน นานที่สุดก็เกือบเดือน พอเขามารับก็กลับทุกที รู้สึกว่าจะเป็นแบบนี้ 10 กว่าครั้งได้"

พฤติกรรมอีกด้านหนึ่งของถาวรที่แดงทราบดี นอกจากการใช้จ่ายเซฟติดแล้ว ก็คือการชอบไปแ้วสาว ซึ่งโดยปกติมักใช้เวลาค่าๆ หลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจกับ-สามล้อแล้ว ถาวรเล่าว่า

"ไป... ผมก็ไปแ้วเดียวแต่ต้องกินเหล้าก่อน ส่วนใหญ่แล้วไปคนเดียวครับ เพราะเวลากินเหล้าชอบนั่งกินเหล้าคนเดียว ตอนไปแดงเขาไม่รู้หรอก แต่กลับมาผมก็บอกเขาทุกที จะว่าไปบ่อยหรือเปล่านั้นไม่รู้เหมือนกัน อย่างปีที่แล้วนี้ไม่ได้แ้วเลย มาปีนี้ 6-7 ครั้ง (มกราคม-มิถุนายน) ครั้งหนึ่ง 40 บาท"

เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

เมื่อประมาณเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ถาวรมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง จนภรรยาต้องรีบนำส่งโรงพยาบาล แพทย์ผู้ทำการผ่าตัดได้วินิจฉัยว่าเป็น "ไส้ติ่งอักเสบ" เมื่อผ่าแล้วปรากฏว่าแผลที่เย็บไว้ไม่หายสนิท ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่

โรงพยาบาลต่ออีกถึงเกือบ 2 เดือนเต็ม ซึ่งก่อให้เกิดความสงสัยแก่แพทย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะโดยปกติแผลผ่าตัดทั่วไปจะหายสนิทเมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 1 อาทิตย์ ในระหว่างที่อยู่โรงพยาบาลนั่นเอง แพทย์จึงได้เจาะเลือดไปตรวจเพื่อหาสาเหตุ และพร้อมกันตรวจหาเชื้อเอดส์ด้วย ซึ่งผลจากการตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสเอดส์ แต่สำหรับภรรยาในขณะนั้นที่ตรวจยังไม่พบว่าติดเชื้อ

ซึ่งหลังจากทราบผลแล้ว ทางโรงพยาบาลก็ได้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการดูแลและป้องกันการแพร่เชื้อ กวาร์เล่าถึงความรู้สึกของตนเองว่า "เสียใจครับ...ก็ร้องไห้ แต่ตอนนั้นผมคิดว่า ใครๆ เกิดมาก็ต้องตายช้าหรือเร็วเท่านั้น ผมไม่กลัวหรอก ความตายนะ แต่คนอื่นนี่สับบางครั้งทำให้ผมต้องคิดมาก พวกเจ้าหน้าที่ที่นี่ (ที่โรงพยาบาล) พอเขารู้ว่าผมเป็นเอดส์ แม้แต่กระดาษที่มีชื่อผมอยู่ เขายัง บับแบบนี้ (ทำท่าคืบกระดาษให้ดู) ทั้ๆ ที่ผมไม่เคยจับกระดาษนั้นเลย และมันก็เป็นของโรงพยาบาลด้วย"

กวาร์เล่าให้ฟังด้วยน้ำเสียง เครือจัด ในขณะที่ภรรยาซึ่งยืนอยู่เบื้องหลัง ได้วางมือเธอลงบนไหล่ของเขอย่างแผ่วเบา และบีบไปมา พร้อมกับพยักเพยิดกับผู้วิจัยราวกับจะแสดงตนยืนยันคำกล่าวนั้น และกล่าวว่า

"ข้าเจ้าไม่เชื่อ ถึงตอนนี้ก็ไม่เชื่อ (ย้ำหลายครั้ง ตาเริ่มแดง) ว่าเขาจะเป็นโรคที่ว่า แต่ตอนแรกที่หมอเห่บอก ข้าเจ้าร้องไห้ เพราะกลัวว่าเขาจะต้องจากไป กลัวเขาจะตายจาก แต่ตอนนี้เขาก็ไม่ได้เป็นอะไร จะให้ข้าเจ้าเชื่ออย่างไร"

นอกจากนางแดงแล้ว ทุกคนในบ้านไม่มีใครทราบว่านายกวาร์มีเลือดบวกเอดส์

ในด้านการใช้ชีวิตประจำวันนั้น สิ่งเดียวที่เปลี่ยนไปก็คือ การเลิกจากงานอาชีพที่บสามล้อ เพราะแผลยังไม่หาย ทำงานอะไรไม่ได้ นอกจากนั่งๆ นอนๆ อยู่บนเตียง

"ไม่ได้ทำอะไร นอกจากนั่งๆ นอนๆ ช่วยเตรียมของ (สำหรับชาย) ให้เขา (ภรรยา) บ้าง แต่ก็ไม่ได้ทำอะไรมาก กลัวคนอื่นเขารังเกียจ บางทีคนมาซื้อถ้วยเดียว เขาก็บอกให้ผมทำให้หน่อย เวลาที่เขา (ภรรยา) ไม่อยู่ แต่ผมก็ไม่ทำ กลัวเขาจะรังเกียจ ก็บอกแต่ว่าให้รอก่อน"

คนที่ถาวรคุยด้วยมากกว่าคนอื่น ๆ คือภรรยา คู่ทุกข์คู่ยาก เรื่องที่หึง 2 คุยกัน ส่วนใหญ่ก็เป็นการปรึกษาหารือทั่วๆ ไป

"คุยกันทั่วๆ ไปทุกเรื่อง คือ ข้าเจ้ามีเรื่องอะไรก็จะบ่น บ่นให้เขาฟัง ไม่มีเวลาที่แน่นอนหรอก คุยไปเรื่อยๆ หึงวันแหละ หลังๆ นี้ เขาก็สั่งเสียเรื่องที่ดิน) บ้าง เรื่องลูกบ้าง ไม่รู้ยังงี้ ไม่อยากให้เขาคุยเรื่องนี้"

นอกจากนั้น ในเรื่องอื่นๆ ก็มีได้มีอะไรผิดแผกไปจากเดิม ทั้งเรื่องการกินการอยู่ การใช้ห้องน้ำร่วมกัน การนอนบนฟูกที่นอนเดียวกัน แต่งก็ยังคงปฏิบัติตนเยี่ยงภรรยาที่ดีในการดูแลสามีที่เจ็บป่วย ซึ่งรวมไปถึงการซักผ้าและที่นอนหมอนมุ้งให้เช่นเดิม โดยไม่มีความรังเกียจเด็ดฉันท้แต่ประการใด

ยกเว้นก็แต่การมีเพศสัมพันธ์ ถาวรเล่าว่า "หมอบอกผมว่า ยังยุ่งเกี่ยวกับภรรยาได้ แต่ต้องใช้ถุงยาง แต่ผมไม่หรอกรับ ผมไม่ยุ่งกับเขาเลย กลัวว่าเขาจะต้องรับกรรมด้วย ส่วนเรื่องที่ยาวนั้นผมไม่ได้เที่ยวอีกเลย"

ส่วนเด็กหญิงสมาใจก็ปฏิบัติตนกับพ่อเช่นเดิม บนพื้นฐานที่ไม่ทราบว่าเป็นพ่อของตนนั้นมีเลือดบวกเอตส์ ซึ่งจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคเอตส์ของเด็กหญิงสมาใจนั้น พบว่า ค.ญ.สมาใจ ตอบว่าไม่ทราบ 2 ข้อ คือ ในเรื่องการใช้น้ำในห้องส้วม ร่วมกับผู้ติดเชื้อ จะมีโอกาสสูงหรือไม่ในการติดเชื้อ ส่วนอีกข้อหนึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยโรคเอตส์ ส่วนข้อที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์นั้นไม่ได้ถาม เพราะเธอยังเด็กเกินไปที่จะเข้าใจ

ส่วนเรื่องที่เป็นความเข้าใจที่ผิดของเด็กหญิงสมาใจต่อเรื่องโรคเอตส์นั้น ได้แก่ การเข้าใจว่าการพูดคุยติดต่อ การกินอาหารร่วมกัน การใช้น้ำส้วมร่วมกับผู้ติดเชื้อเอตส์ และการสัมผัสสกอตริด จะทำให้เกิดการติดเชื้อได้

โดยที่ตัวเธอเองกลับไม่ทราบว่าผู้ที่เธอพูดคุยด้วยทุกวัน และอยู่ใกล้ชิด ซึ่งบางทีก็นั่งดูทีวีด้วยกันนั้น เป็นผู้หนึ่งที่ติดเชื่อเอตส์

ครั้งแรกที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมเธอที่บ้าน พบเธอกำลังจะเข้าร่วมวงทานอาหาร กับแม่และญาติทางพ่ออีก 2 คน ในขณะที่ถาวรนอนดูโทรทัศน์อยู่บนแคร่สารพัดประโยชน์ ซึ่งตอนกลางคืนใช้เป็นที่นอนของเขากับภรรยา พอตอนกลางวันเมื่อปลดหมุ้ง 2 หู และหลบชายไปวางกองรวมกันเบื้องหลัง แคร่นั้นก็จะกลายเป็นที่พักผ่อนส่วนตัว ห่างจากหน้าแคร่ออกมาประมาณ 1 เมตร มีจอโทรทัศน์ ซึ่งทำหน้าที่ของมันแทบตลอดเวลา ที่วางระหว่างแคร่กับจอโทรทัศน์ ปกติจะใช้เป็นทางเดินยกเว้นเวลาอาหารจะถูกปรับมาเป็นวงอาหารแบบง่าย ๆ

ส่วนใหญ่ "แดง" จะหาข้าวปลาอาหารให้สามีทานให้เรียบร้อยก่อนที่ตนเองจะตั้งสำรับของครอบครัว

สำหรับชีวิตประจำวันของคนทั้งคู่ก็ยังเป็นเช่นปกติ

"ก็คุยกันทั่วๆ ไปทุกเรื่อง คือ ข้าเจ้ามีเรื่องอะไร ก็จะบ่น บ่นให้เขาฟัง หลังๆ นี้เขาก็สั่งเสีย เรื่องที่ (ดิน) บ้าง เรื่องนั้นเรื่องนี้บ้าง ข้าเจ้าก็ได้แต่ฟัง (น้ำตาคลอ) ไม่อยากที่เขาคุยเรื่องนี้"

ซึ่งนอกจากการพูดคุยปรึกษาหารือฉันท์สามีภรรยาแล้ว ชีวิตสมรสของคนทั้งสองก็ไม่ได้มีอะไรผิดแผกไปจากเดิม ทั้งในเรื่องการกิน การอยู่ร่วมกัน การใช้ห้องน้ำร่วมกัน การพักผ่อน แม้กระทั่งการนอนบนฟูกที่นอนเดียวกัน

ในวันหยุดสุดสัปดาห์วันหนึ่ง หลังจากรับประทานอาหารเข้าเสร็จแล้ว แแดงได้หอบผ้าที่นอน หมอนมุ้งของตนเองและสามีไปซักในกรรไกรที่หอบไปเต็มสองแขน ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเธอมีได้รังเกียจแต่อย่างใด ส่วนเด็กหญิงสมาชิกก็ช่วยจัดที่นอนให้พ่อบ้าง โดยการปลดหมุ้งลง แล้วหลบชายไปด้านหลัง และพุงพ่อไปเข้าห้องน้ำเมื่อตอนที่พ่อของเธอยังไม่แข็งแรงพอ

การเจอกันครั้งล่าสุด ระหว่างผู้วิจัยกับถาวรนั้น อาการของถาวรเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 ของการเป็นเอตส์ ร่างกายผ่ายผอมลงมาก ดวงหน้าซีดแทบไม่มีสีเลือด และไม่ยอมพูดคุยใดๆ กับผู้วิจัยทั้งสิ้น พร้อมกับขอร้องให้ผู้วิจัยกลับไป เขากล่าวคล้าย

ตะเพิดว่า "จะมาทำไมอีก ไม่มีอะไรจะพูด กลับไปเถอะ อย่ามายุ่งกับผม กับครอบครัวของผมได้มัย ผมจะไม่พูดอะไรทั้งนั้น ถึงโรงพยาบาลมาเรียก ก็จะไม่ไป" จากการสังเกตพบว่า ใบหน้าที่ซีดขาวของเขานั้นมีความซีง โกรธ น้ำเสียงค่อนข้างราบเรียบ แต่มีอาการหอบขณะพูด จนต้องพูดออกมาเป็นท้วงๆ

และขณะที่ผู้วิจัยกำลังยืนงงว่าเกิดอะไรขึ้น ด้วยไม่เข้าใจว่าเหตุใดอารมณ์ของเขาจึงพลิกผันไปเช่นนี้ ก็พอดีแดงได้เดินเข้ามาหา และบอกให้ผู้วิจัยกลับไปเสียเถอะ เพราะสามีของเธออารมณ์ไม่ดี ด้วยเขาอยากจะลืมเรื่องนี้ และไม่ต้องการให้ใครมาตอกย้ำ

ก่อนที่จะผละออกมาจากบ้านนั้น ผู้วิจัยได้เข้าไปกล่าวขอบคุณที่เขาเคยให้ความร่วมมือตลอดมา และเสียใจที่ทำให้เขารู้สึกเช่นนั้น

พฤติกรรมสังคม

จากการเจ็บป่วยของถาวรนั้น ทำให้ถาวรและภรรยาต้องห่างเหินจากเพื่อนฝูง ทั้งนี้เพราะถาวรไม่อาจลุกไปไหนมาไหนไกลๆ ได้ด้วยตัวเอง ส่วนแดงก็ต้องเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลักให้กับครอบครัว ดังนั้นในแต่ละวันจึงหมดเวลาไปกับการทำงาน การดูแลสามีที่ป่วย และลูกที่กำลังเรียนหนังสือ

แต่ถึงกระนั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในวันหนึ่งซึ่งเพื่อนบ้านมีงานแต่งงาน คนทั้งสองก็ได้ปลีกเวลาไปช่วยงาน และร่วมสังสรรค์ด้วย

อานวย สะอาด (นามสมมติ)

อายุ 17 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : ไร้เลือด

~~~~~

ร่างที่หนึ่งบำเพ็ญภาวนาอยู่บนเตียงนั้น สงบและน่าเลื่อมใส ในวันที่เขาไม่อาจไปตามความใฝ่ฝันที่จะสิกขาบทเป็นสานุศิษย์ในพระพุทธองค์ได้ อานวยจึงมีคำถามมากมายกับตัวเองว่า เขาควรจะดำเนินชีวิตอย่างไร พร้อมๆ กับการเจริญธรรม

### ภูมิหลัง

อานวย เป็นคนจังหวัดแห่งหนึ่งในแถบภาคอีสาน เขาเป็นลูกคนที่ 2 ของครอบครัว มีพี่ชาย 1 คน และน้องอีก 2 คน อานวยและน้องอีก 2 คนเกิดมาพร้อมกับความผิดปกติบางอย่างเกี่ยวกับเลือด ซึ่งจะต้องได้รับการถ่ายเลือดอยู่เสมอๆ นั่นคือโรค Haemophilia

จากการเป็นโรคดังกล่าว อานวยจึงต้องพยายามหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหรือการเล่นโลดโผนทุกชนิดที่เสี่ยงต่อ "เลือดตกยางออก" อันเป็นธรรมชาติของเด็กชาย แม้แต่วิชาพลศึกษาที่โรงเรียนเขาก็ต้องละเว้น อานวยจึงเป็นเด็กที่ไม่แข็งแรงนัก เมื่อเทียบกับเด็กชายในวัยเดียวกัน

เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อานวยก็ออกจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่ทำงานกิจการค้าเกี่ยวกับปลาหู ซึ่งเป็นอาชีพหลักของครอบครัว ขณะเดียวกันก็ต้องไปโรงพยาบาลทุกอาทิตย์ เพื่อทำการถ่ายเลือด อันเป็นการรักษาวิธีการเดียวสำหรับผู้ป่วยโรคดังกล่าว โดยที่เลือดนั้นได้มาจากสภากาชาดไทย

### เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

เมื่อประมาณปลายปี 2531 เขาป่วยหนัก เนื่องจากโรคประจำตัว จึงเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ พอประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 2532 ได้เจาะเลือดและพบเชื้อเอดส์ แพทย์ผู้ดูแลจึงได้ส่งข่าวไปที่โรงพยาบาลอำเภอ โดยการโทรศัพท์ทางไกล อานวยเล่าว่า "พอพ่อกับแม่ผมรู้ข่าวจากโรงพยาบาล ก็รับมาหาผมที่กรุงเทพฯ ผมก็รู้ตอนนั้นครับ ก็เสียใจ ตอนนั้นเคยรู้แต่ว่าโรคเอดส์เป็นแล้วต้องตาย แต่ไม่รู้เรื่องการติดต่อกัน การแพร่ระบาด การรักษา"

ข่าวการเป็นโรคเอดส์ของอานวยได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว จากโรงพยาบาลจนถึงหมู่บ้าน ผลที่เห็นได้ชัดเจนประการหนึ่งก็คือ กิจการปลาหูเกือบต้องล้มเลิก เพราะไม่มีใครกล้าซื้อปลาหูจากบ้านของอานวย ด้วยกลัวจะติดเชื้อเอดส์ ทั้งที่ขณะนั้นเขายังพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลที่กรุงเทพฯ นอกจากนั้นอานวยยังได้เผยต่อไปว่า "ชาวบ้านเค้าก็กลัว เพราะเขาไม่รู้หรอกว่ามันเป็นยังไง แล้วมันก็เป็นเรื่องของการแข่งขันด้วย เพราะมีอีกร้านหนึ่งเป็นคู่แข่ง เขาก็ยิ่งปล่อยข่าว"





พอออกจากโรงพยาบาล อำนวยกลับไปอยู่ที่บ้านประมาณเกือบ 2 อาทิตย์ ในระหว่างนั้นเขาเฝ้าเก็บตัวอยู่แต่ภายในบ้าน ไม่ได้ออกไปพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน คนอื่นแต่อย่างใด ด้วยกลัวว่าจะทำให้เกิดการรังเกียจและไม่มีใครมาติดต่อซื้อขาย ปลาหู

"ผมอยู่บ้าน ผมก็มีงานข้าว ซ้อนของผมเอง พี่ชายผมแทบไม่ยอมมาให้ผมทำอะไร มีอยู่วันหนึ่งผมช่วยกรอกน้ำ ก็มันอยู่เฉยๆ ผมก็เบื่อไม่รู้จะทำอะไร พอพี่มา เห็นเข้า เขาว่าใหญ่ บอกไม่ให้ทำอะไรก็ไม่ต้องทำ แม้กระทั่งล้างจาน และมีอยู่ครั้งหนึ่งน้ำผมมาบ้าน ผมก็ชวนน้ำกินขนม ตักให้ใส่จาน แต่เขาก็ไม่กล้ากิน ต่อหน้าเรานะ ไปกินหลังบ้าน ไม่รู้กินจริงหรือเปล่า เขาทำที่เป็นก็อานขนม เดินเข้าไปในครัว สักพักก็มีเสียงล้างจาน ที่จริงผมก็ไม่ได้คิดอย่างนี้หรอก แต่เขาแหละบอกลูกสาวเขา ซึ่งก็โตมาด้วยกันกับผมว่า อย่าไปยุ่งกับผมมาก เดี่ยวติดเอดส์นะ ไม่กลัวเหรอ ลูกสาวเขามาเล่าให้ผมฟัง"

อำนวยค่อยๆ เล่าอย่างคนที่มีความเยือกเย็นอยู่โดยธรรมชาติ มิได้โกรธแค้นผู้คนเหล่านั้น

ทุกวันนี้อำนวยไม่อาจกลับไปอยู่บ้านได้ ด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ ความกลัวหรือความรังเกียจของชาวบ้าน และอาการป่วยของตนเองที่ทำให้เข้าบวม จะต้องใช้ไม้เท้าช่วยในการเดิน ส่วนอาการอื่นๆ นั้นปกติ

### พฤติกรรมสังคม

อำนวยจากบ้านมาเป็นเวลาหลายเดือนแล้ว นานๆ จึงมีพี่ชายและน้ำมาเยี่ยมสักหนหนึ่ง และนานๆ เช่นเดียวกันที่เขาจะได้รับข่าวคราวทางจดหมายจากทางบ้าน ชีวิตที่โรงพยาบาลทำให้เขาเดียวดายพอสมควร คนที่พูดคุยด้วยมากที่สุดได้แก่ แพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์ประจำโรงพยาบาล เขาเล่าว่า "ส่วนใหญ่คุยกับพี่นักสังคมสงเคราะห์ และก็คุ้ยหม่อมท่านหนึ่ง บางทีก็เพื่อนคนไข้ โดยมากเป็นเรื่องชีวิตชะ ธรรมะบ้าง บางทีก็ขอให้เขาช่วยให้อาหารแนะนำ ความคิดเห็นต่างๆ ดีครับท่านเหล่านั้นเป็นผู้ใหญ่ และให้ข้อคิดต่างๆ แก่เราดีมาก

ซึ่งตรงกับที่นักสังคมสงเคราะห์ท่านที่อ่านวยเอ่ยถึงนั้น ได้เล่าให้แก่ผู้วิจัย ฟังว่า "อ่านวยเขาไม่เหมือนคนอื่น เขาชอบคุยเรื่องธรรมะ ที่คุยกับเขาได้ เขาเลย ชอบมาคุยกับพี่ หรือเวลาที่เขาจะไปไหน หลากๆ วัน เขาก็ต้องมาคุยกับพี่"

พยาบาลท่านหนึ่ง ที่อยู่ประจำตึกคนไข้รายนี้ กล่าวถึงอ่านวยว่า "เขาดีค่ะ เวลาที่เขาไม่อยู่ บางทีเขาลาไปวัด (ธรรมกาย) ทางนี้ก็ต้องเก็บเตียงไว้ให้เขา นี่แหละค่ะ เตียงนี้ (ชี้ไปที่เตียงฯ หนึ่งในที่อยู่ริมหน้าต่าง)"

ห้องที่อ่านวยอยู่นั้นเป็นห้องเล็ก ที่มีเตียงเพียง 3 เตียง แยกเป็นสัดส่วน จากห้องโถงใหญ่ ที่มีเตียงคนไข้มากกว่า 10 เตียง

ในวันแรกที่ผู้วิจัยได้ย่างกรายไปที่โรงพยาบาลแห่งนั้น ได้พบเด็กหนุ่มคนหนึ่ง เพียงเสี้ยวด้านหน้า ในชุดสีขาวของคนไข้ นั่งบำเพ็ญภาวนา สองมือประสานกัน วางอยู่บนตัก สงบนิ่ง ขณะที่ผู้วิจัยกำลังพูดคุยกับพยาบาลท่านหนึ่งอยู่ในห้องพักพยาบาลที่อยู่ติดกัน ซึ่งมีเพียงกระจกใสกั้น สองตาอดไม่ได้ที่จะแวบไปสังเกตรูปร่างคนนั้น ผู้ที่กำลังตกเป็นหัวข้อของการสนทนา แม้เวลาผ่านไปแล้ว 10-15 นาที ร่างนั้นยังคงไม่ไหวติง ด้วยจิตที่แน่วแน่

และนี่เป็นส่วนหนึ่งของบันทึกที่อ่านวยได้เขียนไว้ให้แก่พยาบาลท่านหนึ่งของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ก่อนที่จะย้ายมาอยู่ ณ ที่นี้

16 มิ.ย. 32

คิดว่าวันนี้ เบื่อที่จะต้องไล่เผือก และหาจุดหมายของชีวิตยังไม่เจอ ที่เจอแล้วคือการได้บวชตลอดชีวิตนั้น คงเป็นการหวังที่มีเปอร์เซ็นต์น้อยมาก จึงต้องหาหลักการดำเนินชีวิตใหม่ในทางโลก เช่น การศึกษาเล่าเรียน ซึ่งใช้เวลายาวนานและการค้าขายซึ่งยังหาแหล่งค้าขาย และสิ่งที่จะขายยังคิดไม่ออก และการทำมาหากินซึ่งจะได้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น รัฐบาล บิดามารดา และคนรอบข้าง คิดว่าเราก็อายุมากแล้ว อีกหน่อยก็ต้องตาย ควรหาหลักของชีวิต ควรรีบสร้างบุญบารมี คิดว่าอายุตัวเองคงจะไม่เกิน 20 ปีแน่นอน คิดมานานแล้ว

ช่วยแก้ พี่นักศึกษาแพทย์ช่วยยาค้ำลังใจ ไม้ให้ทุกข์เรื่องใส่เสื้อ เรื่องนี้จึงผ่านไปด้วยดี หายเบื่อ พี่พยาบาลช่วยยาค้ำลังใจ เรื่องการดำเนินชีวิตให้ใจเย็นๆ ค่อยๆ คิดไป และจะช่วยหาเทปเซาว์เข้าทำที่ (ไม่แน่ว่าจะได้หรือเปล่า) ที่ขอให้พี่ช่วยก็เพราะใจอยากอยู่ในบุญตลอดเวลา พี่พยาบาลพูดว่าโรงพยาบาลแห่งนี้ไม่ได้เป็นของคุณหมอคนใดคนหนึ่ง ทำให้จิตใจที่มีคนรังเกียจเกี่ยวกับการที่เราเข้าโรงพยาบาลบ่อยจึงบรรเทาลงได้มาก ผมจะพยายามทำตัวให้ป่วยน้อยที่สุดตามที่คุณหมอแนะนำครับ

สรุป วันนี้เครียดมากตอนเช้า พอบ่ายและเย็นสบายใจ เพราะพี่ผู้ช่วยพยาบาล พี่นักศึกษาแพทย์ และพี่อังคนาได้ให้คำแนะนำ ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยครับ

17 มิ.ย. 32

คิดว่าวันนี้ ชีวิตซึ่งผ่านไปอย่างไรค่า รวดเร็ว จากเช้า-เย็น มันเป็นชีวิตน่าเบื่อมากครับ ตื่น-กิน-นอน วนเวียนอยู่อย่างนี้ ก็รู้ว่าคุณตายมันใกล้เข้ามาทุกขณะเวลาที่ผ่านไป มันยาวนาน แต่เวลาที่เหลือมันช่างสั้นนะ ผมคิดว่าไวรัส HIV ของผมมันคงกำเริบแล้ว แม้จะรู้จุดมุ่งหมายของการเกิดมาเพื่อสร้างบารมีก็ตาม ผมอยากทำความดีของผมให้สมกับเกิดมาเป็นมนุษย์ เพราะไม่รู้ว่าอีกกี่ก้าวจะถึงหลุมฝังศพ แต่อุปสรรคก็มีเสมอสำหรับทุกคน ผมอยากบวชไปตามบ่าเขา ให้ไกลจากโรงพยาบาล และสถานที่เจริญใจให้มากที่สุด ผมเบื่ออาการป่วยเหมือนถูกกักขังไว้อิสระครับ

วันนี้สิ่งที่ดี ก็ได้จากการฟังวิทยุและ เทปธรรมะพอเสริมความรู้ได้มาก ก็สนุกดีครับ

และแม้ว่าความฝันที่จะบวชเป็นพระภิกษุ ซึ่งเป็นความฝันสูงสุดของเขาได้แตกย่อยยับไปแล้ว อานวยก็ยังหาได้สิ้นความพยายามในการทำความดีไม่ เขาได้ใช้เวลาส่วนใหญ่อันที่เหลืออยู่ทุ่มเทให้กับพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะ เจริญสมาธิ ด้วยดวงใจที่แน่วแน่ถึงความสุขที่แท้จริง

ในการทอดผ้าป่ารายการ "ผ้าป่าคุณชาย" เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2533 นี้ อำนวยได้เป็นกรรมการสมทบกองทุนด้วย 1 กอง

เมื่อถึงวันที่เราเริ่มคุ้นเคยกันมากขึ้น อำนวยทราบว่า ผู้วิจัยทำงานอะไร อยู่ที่ไหน เขาเอ่ยปากขอหนังสือ "คู่มือการนวด" และ "คู่มือหมอชาวบ้าน" เพราะความต้องการที่จะทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เขากล่าวว่า "ถ้าเราได้มีความรู้เรื่องพวกนี้บ้างมันก็ดี จะได้ช่วยคนอื่นบ้าง ผมเคยอ่านหนังสือหมอชาวบ้าน มีประโยชน์มากเลยครับ"

และสำหรับเด็กหนุ่มผู้นี้ ผู้วิจัยขอให้เขาดำรงและยังยืนอยู่ในธรรมตลอดไป ในขณะที่ความตาย่างกรายเข้ามาใกล้ทุกขณะแล้ว เพื่อเขาจะได้พบสุขอย่างแท้จริง

สมชาย กล้าหาญ (นามสมมติ)

อายุ 31 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

-----

แม้ว่าสมชายจะไม่ได้ทำงานอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน นอกจากใช้ชีวิตแบบเงี้ยว และเรียบง่ายอยู่กับบ้าน แต่ถึงกระนั้นเขาก็เห็นความสำคัญของการศึกษา ขณะนี้สมชายกำลังจะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่ง

**ภูมิหลัง**

สมชาย อายุ 31 ปี เป็นลูกคนเดียวของครอบครัว บิดาทำธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจากปู่ ก่อนที่สมชายจะเกิดมารดาของเขานั้นตั้งครรภ์มาแล้วถึง 9 ครั้ง แต่เนื่องจากมีปัญหาด้านสุขภาพ จึงทำให้คลอดก่อนกำหนดบ้าง แท้งบ้าง โดยไม่มีใครมีชีวิตอยู่รอดมาได้ ต่อมาจึงได้รับเด็กอีก 2 คนมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งอายุมากกว่าสมชายประมาณ 10 ปี ตั้งแต่ทั้งสองยังเล็ก

ในวัยเด็กนั้น สมชายจำได้ว่าครอบครัวเขามีปัญหาและความขัดแย้งกันมาตลอด เพราะ "พ่อผมไม่ใช่คนรักลูกรักเมีย พอเขาได้เงินมา แทนที่จะให้แม่ผมซื้อข้าว เขาก็ใช้เอง ทาความสุขส่วนตัวคนเดียว เขาไม่ค่อยกินข้าวในบ้านเลย ชอบกินนอกบ้าน"

ตัวของเขาเองนั้น ค่อนข้างถูกมารดาเข้มงวดกวดขัน ซึ่งเจ้าตัวก็ตระหนักดีว่าเป็นเพราะความรักความห่วงใย แต่นั่นกลับทำให้เขาอึดอัดและเหมือนกับถูกจำกัดเสรีภาพ "เวลาที่ผมจะไปไหน เขาก็ไม่ให้ไป แต่พอเวลาที่เรารู้สึกเสียดใจแล้วนี่ มันรู้สึกถึงความอิสระ มันสบาย ไม่มีใครมาเป็นเจ้าเข้าเจ้าของเรา"

พ่อของเขาเสียชีวิตลงตั้งแต่ปี 2516 ขณะนี้สมชายอาศัยอยู่กับมารดา และพี่สาว พร้อมกับหลาน (ลูกของพี่ชาย) อีก 1 คน

ขณะนี้สมชายไม่ได้ทำงาน แต่ก็ใช้เวลาว่างในการเรียนที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ซึ่งกำลังจะจบในปีการศึกษานี้ สมชายยังเป็นโสดและไม่มีแผน

#### การหันเข้าหายาเสพติด

สมชายเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่วัยเข้าวัยรุ่น ต่อมาเปลี่ยนเป็นกัญชาและผงขาวในที่สุด รวมเวลาที่ติดยาจนถึงปัจจุบันประมาณ 13-14 ปี

ในชีวิตของเขานั้น เขาเคยถูกจำคุกคดีเสพยาเสพติด และมีไว้ในครอบครองหลายครั้งหลายครา จนเช็กชยาก และจำได้ดีถึงรสชาติกลิ่นอายของห้องขัง แม้กระทั่งอาการเจ็บปวดจากความต้องการยาอย่างรุนแรงในยามที่หาซื้อไม่ได้ในเรือนจำ

ขณะนี้เขามารับยาเพื่อบำบัดการติดยาเสพติดที่โรงพยาบาลทุกวัน โดยเริ่มมาเป็นเวลาปีเศษแล้ว แต่ก็ยังไม่หายขาด ในขณะที่มารับยาทุกวันนี้ ในบางวันเขายอมรับว่าในบางครั้งก็ยังแอบเสพยาเสพติดอยู่ สมชายเล่าถึงความพยายามในการเลิกเสพยาเสพติดของตนเองว่า "พอผมนี้ก็จะต้องเลิกให้ได้ที่ไร ภาพความทรมานจากความต้องการนั้นมันติดตามผม ผมไม่อยากจะให้ตัวเองอยู่ในสภาพนั้น แต่มันอยู่ที่ใจนะ ถ้าใจเราเข้มแข็งพอมันก็เลิกได้ แต่นี่เราแพ้มันทุกที"



## เมื่อแรกรู้ว่า เป็นเอดส์

จากการเจาะเลือดครั้งแรก เขายังไม่พบเชื้อไวรัสเอดส์ในร่างกาย ต่อเมื่อเจาะครั้งที่สอง จึงพบเชื่อดังกล่าว

"ผมเตรียมใจอยู่แล้ว ว่าเราเป็นแบบนี้ คงมีสักวันที่จะต้องติดเชื้อ ที่จริงตั้งแต่ปีที่แล้ว ที่ข่าวเอดส์ระโคมมากฯ ผมก็รู้นะ กลัวด้วย ก็เลยใช้ (เข็ม) คนเดียว แต่ก็มีบ้างบางครั้งที่ร่วม (เข็ม) กับคนอื่น เพราะสถานการณ์มันบังคับ อย่างเวลาที่เราเข้าไปซื้อ เราพกเข็มไปด้วยก็โดนตำราวงชีวแน่ ตำรวงนี้แหละครับที่ทำให้เราต้องหลบๆ ซ่อนๆ เพื่อนหลายๆ คนตอนนี้เขาก็กลัวนะครับ เอดส์เนี่ย แต่เขาก็กลัว "เลียน (ยา)" มากกว่า เพราะเอดส์มันมองไม่เห็น แต่เวลาที่ต้องการนี้มันเห็นชัดและมันรู้สึกได้ ถึงตอนที่ "อยาก" แล้วมันก็มั่ว (เข็ม) กันได้"

สมชายไม่ได้เล่าเรื่องนี้ให้ผู้ใดได้รับรู้ แม้กระทั่งมารดา ด้วยเกรงว่าจะเป็นการเพิ่มทุกข์ให้โดยไม่จำเป็น และยิ่งถ้าไม่มีความรู้ถูกต้องแล้ว ก็อาจจะหวั้นวิตกจนเกินเหตุ

"บางทีผมก็อยากบอกเขาเหมือนกัน เก็บไว้คนเดียวมันอึดอัด แล้วเขาจะได้ระวังตัวเองด้วย แต่ก็กลัวว่าบอกแล้วเขาไม่เข้าใจ มันจะเป็นปัญหายิ่งกว่า ก่อนหน้าที่ผมจะรู้ แม้เขาก็ยังพูดอยู่ว่า ระวังนะ ระวังจะเป็นโรคเอดส์"

สำหรับการป้องกันการแพร่เชื่อนั้น เขาก็ระวังตัว เช่น เมื่อใช้มีดตัดเล็บแล้ว ก็จะทำความสะอาด โดยยาฆ่าเชื้อแอลกอฮอล์ เมื่อทานข้าวร่วมกับครอบครัวที่บ้านก็มีช้อนกลางเสมอ และเมื่ออยู่กับเพื่อน ถ้าต้องใช้เข็มร่วมกัน เขาก็จะทำความสะอาดก่อนและหลังการให้เสมอ โดยแอลกอฮอล์ "เพื่อนผม เมื่อเห็นการกระทำของผมแบบนี้ เขาก็รู้เองโดยปริยายแหละว่าผมเป็นเอดส์ แม้ว่าผมจะไม่ได้บอก"

ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ เช่น การไปเที่ยวผู้หญิงนั้น แทบจะไม่ต้องกล่าวถึง เพราะเขาไม่ได้ไปเที่ยวมาเกือบ 10 ปีแล้ว เขากล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "บางทีมันก็

มีเหมือนกันนะ ความรู้สึกทางเพศเนี่ย แต่อาจจะไม่สูงเท่าคนปกติ เพราะพอมันมาแล้ว มันก็ลึมหมด มันไม่อยากแล้ว

### พฤติกรรมสังคม

สมชาย เป็นคนที่ไม่ค่อยยุ่งสังกับใครอยู่ก่อนแล้ว ส่วนใหญ่เขาจึงอยู่บ้าน เก็บเนื้อเก็บตัวมากกว่า

สุดชัย แก้วกาญจน์ (นามสมมติ)

อายุ 34 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : การไร้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

-----

สุดชัย หนุ่มโรงงานที่ไม่เข้าใจว่าตัวเองติดเชื้อเอดส์ได้อย่างไร ก้อ... ในเมื่อเขาใช้เข็มเพียงคนเดียว เทียวผู้หญิงหรือ? นั่นมันก็นานมาแล้ว เรื่องนี้จึงเป็นปริศนายิ่งนักในหัวใจของเขา

### ภูมิหลัง

สุดชัย แก้วกาญจน์ อายุ 34 ปี เป็นคนจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคกลาง มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน เป็นพี่ชาย 1 คน และน้องสาว 1 คน ทั้งหมดยังคงอาศัยอยู่กับพ่อแม่ในบ้านเดียวกัน ยกเว้นพี่ชายซึ่งแต่งงานแล้ว และได้แยกไปปลูกบ้านอีกหลังหนึ่ง อยู่บริเวณใกล้กับบ้านพ่อแม่ของตน ขณะนี้สุดชัยทำงานอยู่ที่บริษัทแห่งหนึ่ง เขามีแฟนแล้ว แต่ยังไม่ได้แต่งงาน

สุดชัยจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากนั้นก็ได้ทำงานอะไรเป็นหลักเป็นแหล่ง นอกจากเล่นการพนันและทำงานในบ่อน เรื่องยาเสพติดนั้นสุดชัยเคยลอง "ผงขาว" บ้างเหมือนกัน โดยเพื่อนคนหนึ่งเป็นผู้หยิบยื่นบุหรี่ที่อัดเฮโรอีนให้ โดยที่ตนเองไม่ทราบ ต่อเมื่อสูบจึงได้รู้ว่า "นี่ไม่ใช่บุหรี่ยี่ห้อธรรมดา" ในครั้งกระนั้นมันไม่ได้ทำให้เขาเกิดอาการ "เสพยา" หากเพียงแต่สัมผัสถึง "รสชาติ" เขาเล่าว่า "มาแล้วมันก็สบายใจดี ไม่ได้คิดอะไร"

จากนั้นมาชีวิตก็ยังดำเนินไปได้เรื่อยๆ ตามครรลองที่ควรจะเป็น บางช่วงที่ไม่มีงาน ก็จะเที่ยวกับเพื่อน หรือไม่ก็ดูหนัง "ชอบดูหนัง หนึ่งตามโรงนี้ดูได้ทุกวัน บางที่ไม่ได้ดู ก็ขอให้ได้ไปนั่งๆ นอนๆ พอช่วงหลังมามีวิดีโอ ก็จะเช่าหนังมาดูเอง วันหนึ่งๆ หลายเรื่อง นั่งดูทุกวัน"

สำหรับการเที่ยวตามประสาชายหนุ่มนั้น สุดซึ้งเที่ยวบ่อยมาก แต่นั่นมันก็นานมาแล้ว

"ผมไม่ได้เที่ยวมา 5-6 ปีแล้ว ตอนนั้นผมกลัว "โรคฮอบ" อะไรนั่นนะครับ มันกำลังดัง ที่เขาบอกว่า พอรู้ตัวว่าเป็น มันก็ขาดเลย ผมก็กลัวโรคนี้ ก็เลิกเที่ยว อีกอย่างหนึ่งไม่ค่อยมีเงินด้วย เที่ยวที่ก็หมดเป็นพันๆ ผมไม่เคยไปแบบ 100-200 ผมเที่ยวผมก็เลยต้องเลือกที่แพงๆ ต่ำๆ น้อยๆ แล้วผมก็ตรวจร่างกาย ตรวจสุขภาพอยู่เสมอ กุญแจก็ใช้บ้าง ไม่ใช้บ้าง บางทีมันเมามากก็ไม่ได้ใส่"

แต่แล้วประมาณช่วงกลางปี 2531 ซึ่งเป็นช่วงที่เขามีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวเองอย่างมาก เนื่องมาจากการเล่นและติดการพนันอย่างถอนตัวไม่ขึ้น ทำให้เขาต้องหยิบยืมเงินจากเพื่อนๆ เป็นหนี้เป็นสินถึง 4-5 หมื่นบาท สุดซึ้งกลักรู้มาจันเรื่องนี้มาก เขาเขียนจดหมายหาเพื่อนคนหนึ่งที่เขาอุทิศระเบียบ ขอให้ช่วยส่งเงินมาเพื่อชำระเจ้าหนี้รายใหญ่รายหนึ่งก่อน แต่ก็เกิดความผิดพลาดเกี่ยวกับไปรษณีย์ ทำให้จดหมายฉบับนั้นล่าช้าถึง 6 เดือน และช่วงนั้นเป็นช่วงที่เขาจะต้องคืนเงินก้อนใหญ่ให้กับเพื่อนคนหนึ่ง ความกลักรู้มาจันจึงเพิ่มมากขึ้น ด้วยตัวเขาต้องการจะรักษาสัญญาและคำพูด เพื่อให้ตนเองไม่เสียเครดิตทางการเงิน ในที่สุดเขาก็หันไปหายาเสพติดอีกครั้ง เพราะสำเหนียกได้ถึงรสชาติและอิทธิฤทธิ์ของมัน ด้วยการใส่เข็มฉีดยาโดยไม่ต้องมีผู้ใดแนะนำ

"ตัวเองซื้อเอง จัดการเองเลย ผมไม่ค่อยคบกับใครในเรื่องนี้ เพราะของแบบนี้มันผิดอยู่แล้ว ผิดกฎหมาย แล้วจะไปเปิดเผยกับใครได้ยังไง ธรรมดาผม "เล่นซอง" ผมก็ไม่เคยมั่วกับใคร ก็ต้องกลับมาฉีดที่บ้านทุกครั้ง กลัวจะตาย กลัวถูกตำรวจจับ พลาดหลังติดคุกอายุเขาตาย"

## เมื่อรู้ว่าติดเชื้อ

ประมาณปลายปี 2531 หลังจากที่ผ่านมาช่วงวิกฤติของชีวิต เขาได้กลายเป็นผู้ติดเชื้อเสียดัด. สุดชัยมีความตั้งใจที่จะเลิก โดยการเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งเขาต้องถูกเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสเหมือนกับคนไข้เสียดัดทุกคน ผลจากการเจาะเลือด ปรากฏว่าเขามีเลือดบวกต่อไวรัสเอดส์ เขากล่าวว่า "ก็เฉยๆ นะ มันเป็นไปแบบนี้ ไม่รู้จะทำยังไง เพียงแต่ว่า นึกอยากจะเกี้ยวเหมือนกัน ทำไมผมถึงมีเชื้อนี้ เพราะใช้เข็ม ผมก็ใช้คนเดียว เห็นผู้หญิงก็มานมาแล้ว "

และ เมื่อซักประวัติในด้านอื่นๆ ปรากฏว่าสุดชัยไม่เคยเข้ารับการผ่าตัดหรือได้รับเลือดจากที่ใดมาก่อน

ต่อผลการตรวจเลือดของตนเอง สุดชัยจะไม่สะดุ้งสะเทือน ด้วยเหตุผลที่เจ้าตัวกล่าวว่า ตนเองเป็นคนง่ายๆ ไม่คิดอะไรมาก นอกจากนี้เขายังยืนยันหนักแน่นว่าการมีเชื้อไวรัสเอดส์นี้ ไม่ได้มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา ทั้งที่บ้านและที่ทำงานแต่อย่างใด "ยกเว้นว่า ทางที่ทำงานผมเขาจะรู้ แต่นี่เขาไม่รู้ ผมก็ไม่มีปัญหา ส่วนที่บ้านนั้น ก็อยู่แบบตัวใครตัวมันอยู่แล้ว ผมไม่ค่อยกินพร้อมกับที่บ้าน ทิวก็หากินเอง เสื้อผ้าผมก็ซักเอง "

พฤติกรรมเหล่านี้ มีใช้สิ่งที่เพิ่งเปลี่ยนแปลง แต่เขาทำเช่นนี้เป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว

บุคคลในบ้านที่คุยด้วยมากที่สุดนั่นคือพ่อ เรื่องที่คุยส่วนใหญ่จะเป็นการถามไถ่ว่ามีใครไปมาหาสู่บ้าง และถ้ามีปัญหาที่เกี่ยวกับสุขภาพก็มักจะพูดคุยปรึกษากับเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งรู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก และขณะนี้ เป็นบุรุษพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ส่วนแฟนสาวนั้น สุดชัยกล่าวว่า ยังไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน เวลาส่วนใหญ่ที่จะได้พบกันก็คือช่วงพัก ซึ่งไม่ใช่ทุกวัน เพราะบางทีก็ทำงานคนละกะ และในวันหยุดเท่านั้น

นี่เป็นตอนหนึ่งของบทสนทนาระหว่างสุดชัยกับผู้วิจัย

ผู้วิจัย : แล้วเมื่อไหร่จะแต่งงาน

สุดชัย : ผมคิดว่าคงไม่มีประโยชน์ที่จะแต่ง ในที่สุดคงต้องหาทางเลิก

(ท่าทางครุ่นคิดเล็กน้อย ...จากการสังเกตของผู้วิจัย)

ผู้วิจัย : ทำไมล่ะ หลายคู่เลยนะ เขาก็อยู่กันได้ คนเรารักกัน  
 สุดชัย : ไม่ล่ะ เราไม่ดีพอ และเรารู้ตัวเราอยู่แล้ว  
 ผู้วิจัย : ไม่รู้นะ คงต้องคิดให้ดี  
 สุดชัย : หาทางเลิกกันนะ ไม่ยากหรอก

### พฤติกรรมสังคม

สุดชัย มีเพื่อนไม่มากนัก ส่วนเพื่อนที่ติดยาเสพติด เขามักจะไม่ค่อยคบหา เพราะ "ผมเจอหน้า ผมไม่อยากจะคุยด้วยนะครับ พวกเพื่อนที่ติดยาเสพติด หรือว่าพวกที่เป็นโรคนี้ ไม่ใช่ว่าจะร้ายหรือว่าอะไรนะ แต่พอเริ่มคุยกันไปเนี่ย เดียวก็ชักชวนกันไปเล่นอีก รู้ว่าร่างกายไม่ดีก็ไม่อยากยุ่งกับมัน"

ขณะนี้สุดชัยมีร่างกายแข็งแรงปกติ สุขภาพจิตดี ส่วนยาเสพติดนั้นตั้งแต่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมาเป็นเวลาปีเศษๆ นี้ เขาสามารถเลิกใช้ผงขาวได้อย่างเด็ดขาด แต่ยังคงติด "เมธาโดน" (ซึ่งเป็นยาเสพติดที่โรงพยาบาลใช้ เพื่อให้คนไข้เลิกใช้เฮโรอีน) ทุกวันนี้เขายังจะต้องมารับยาเมธาโดนทุกวัน

และเมื่อถามถึงความต้องการที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม สุดชัยตอบว่า ต้องการ แต่ก็ยังไม่ทราบว่าทำอะไร

รักษ์ เลิศลักษณ์ (นามสมมติ)

อายุ 43 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

รักษ์ ชายไทยวัย 43 ปีผู้นี้ แม้จะแต่งกายด้วยชุดคนไข้ของโรงพยาบาล หากเมื่อพิศดูใบหน้าอย่างใกล้ชิด เขาเป็นชายหนุ่มที่หน้าตาคนสันต์เดียว และถ้าเจ้าตัวไม่บอกก็คงจะไม่มีใครรู้ว่าเขาเป็นเกย์



### ภูมิหลัง

รักษ์เติบโตขึ้นมาจากรอบครัวแห่งหนึ่ง ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคอีสาน ในชีวิตวัยเด็กนั้น เขาตระหนักดีถึงกลิ่นอายความยากจนและร้อนรุ่มของครัวเรือน

"ผมเป็นคนโต มีน้องชาย 1 คน น้องสาว 4 คน ผมเกลียดบ้าน ตั้งแต่เด็กผมไม่เคยได้รับความดูแลจากพ่อแม่ ตบตีกันทุกวัน พ่อผมเมาเหล้า วันๆ เล่นแต่บิลเลียดแล้วก็กินเหล้า กลับบ้านก็ทะเลาะกับแม่ตบตีกัน ข้าวปลาอาหารไม่มีพอกินพออยู่ แม่ผมบางทีก็หนีออกจากบ้านไป ปล่อยให้ผมอยู่กับน้อง ไม่มีอะไรกิน"

เขาทนอยู่กับสภาพเช่นนั้นอยู่นาน จนถึงจุดที่ตนเองทนไม่ได้ รักส์จึงออกจากบ้านไปอย่างเงียบๆ มาอาศัยอยู่กับปู่และภรรยาใหม่ของปู่ ขณะนั้นเขาอายุเพียง 8 ขวบ

ต่อมาปู่ของเขาต้องย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ ตามคำสั่งราชการ เขาก็ขอติดตามมาด้วย ในเวลานั้นเป็นช่วงขณะเดียวกับที่ภรรยาใหม่ของปู่กำลังตั้งครรภ์

"เขากำลังท้อง อารมณ์คงไม่ดี เขาหารูผม ตบผมด้วยตะหลิวที่กำลังทอดไข่อูยตีผมที่แขนที่ไหล่ ผมชักผ้าอยู่ ตอนนั้นเขาโมโหอะไรไม่ทราบ เขาจับหน้าผม ไขกักกับโกล้อม กับข้าวที่ให้ผมกินก็เหมือนกับให้หมา เขาคลุกข้าวกับปลาหู ปลาหูหนึ่งที่ซื้อจากตลาดนะ เอามาให้ผมกิน ผมโดนทารุณมากฯ ผมก็เขียนจดหมายไปบอกพ่อให้มารับกลับ พ่อก็เตรียมตัวจะมารับกลับ ก็พอดีหัวใจวายตายเสียก่อน ด้วยโรคพิษสุราเรื้อรัง"

ด้วยความเวทนาหลานชายที่ต้องถูกทำทารุณต่างๆ จากภรรยาและเพ็งจะภาพร่ำพ่อ ปู่ของเขาจึงพาเขาไปฝากไว้ที่บ้านอา ซึ่งภายหลังแม่และน้องๆ อีก 5 คน ก็พากันมาอยู่ที่บ้านหลังนี้รวมกันทั้งหมด เขารู้สึกว่า "บ้านเล็กฮะ อึดอัด หลังๆ นี้อาผมก็เริ่มบ่น เริ่มไม่พอใจแล้ว เห็นว่ามันสิ้นเปลืองบ้าง อะไรบ้าง ผู้หญิงนี่เหมือนกันหมดเลย แรกๆ เขาก็ดี เวทนาเรา เมตตาเรา แต่ตอนหลังก็ร้าย"

ในที่สุดครอบครัวของเขาจึงต้องระเห่ร่อนไปอยู่กับอาอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นทหาร ส่วนตัวของเขาเองนั้นได้ไปอาศัยอยู่กับปู่อีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกับปู่จริง "ปู่คนนี้อายุ 50 กว่าๆ เขาเป็นเกย์ซะ เขาอยู่คนเดียว ช่วงที่ผมอยู่ที่นี้ ชีวิตค่อนข้างสบายขึ้นหน่อย เข้าผมไปโรงเรียน กลับมาก็ช่วยทำอาหารเย็น แต่แกค่อนข้างเจ้าอารมณ์ แกบังคับให้ผมนอนกับแก ผมก็ต้องเข้าไปนอนกับแกในห้อง ผมอยู่ที่นั่น 4 ปีจนเบื่อ"

จากสภาพของเด็กบ้านนอกที่ไม่เคยสำนในเรื่องกามโลกีย์ ที่นี้ปู่ของเขาได้ทำให้เขารู้จักกับมัน และในขณะที่เขากำลังเบื่อและต้องการหาทางออกนั้น เขาก็ได้พบและรู้จักกับผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งเขาคิดว่าเป็นรักครั้งแรกของเขา

ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจบอกปู่ว่าจะไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนรักฉันท์สามีภรรยา ปู่กรากเข้าตบเขาด้วยความโกรธ เขาตั้งใจว่าชีวิตนี้เมื่อคิดจะก้าวแล้ว ก็ต้องเอาดีให้ได้ เขาจึงออกจากบ้านไปด้วยความเจ็บช้ำพอกัน แต่อยู่ได้ไม่นานก็ประจักษ์ความจริงว่า ชายคนนั้นเป็นนักการพนันตัวยง ชโหมยของทุกอย่างในบ้านไปจ่านำ ขนเงินไปลงบ่อนการพนันและสนามม้า

ต่อมาเพื่อนชาวต่างประเทศของชายคนนั้นได้มาเปิดบาร์เกย์ขึ้นที่เมืองไทย ซึ่งยังไม่เคยมีบาร์ทำนองนี้มาก่อน และชวนทั้ง 2 คนเข้าร่วมงาน รักร์ทำงานในตำแหน่งแคชเชียร์ เขานั่งร้องไห้เสมอ เมื่อเห็นชายคนรักกอดกับคู่ดวงคนใหม่บนพลอร์เต้นรำ และเขาก็ได้มาพบกับอาจารย์ชาวต่างประเทศท่านหนึ่ง ซึ่งมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย อาจารย์ท่านนั้นได้ชวนให้รักร์ไปอยู่ด้วยเพราะความเห็นใจและสงสาร ทั้งสองอยู่ด้วยกันประมาศ 4 ปี ก็เริ่มเบื่อ จึงใช้ชีวิตในลักษณะต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างไป และในระหว่างนั้นเองรักร์ก็ได้พบกับชาวเยอรมันคนหนึ่ง

"เราพบกันที่บาร์ ก็เจอกันอยู่บ่อยๆ หลายครั้ง แต่แกก็ไม่เคยมาคุยด้วย วันหนึ่งแกก็มาขอเต้นรำและชวนผมไปนอนด้วย ผมก็ไป ตอนนั้นแกไปฯ มาฯ ระหว่างเมืองไทยกับสิงคโปร์ แล้วอยู่ๆ เขาก็ถามผมว่าไปอยู่เมืองนอกกับเขามั๊ย ผมบอกทันทีว่าไป เขาถามว่าไม่ต้องห่วงอะไรทางเมืองไทยหรือ ผมบอก ผมไม่มีอะไรต้องห่วง ก็เลยไปอยู่กับเขาที่เยอรมัน"

รักษ้อยู่กับชาวเยอรมันผู้หนึ่งที่ประเทศเยอรมันเป็นเวลา 15 ปี จนกระทั่งชายผู้นั้นเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ เขาเล่าว่า "คือทั้งผมและเขาเพิ่งรู้ว่าเขาเป็นเมื่อ 4 ปีก่อนที่เขาจะตาย ตอนนั้นเขาเจ็บป่วยบ่อย เข้าโรงพยาบาลอยู่เรื่อย ก็ไปหาหมอ หมอเจาะเลือดถึงได้รู้"

ในครั้งนั้นรักษายังไม่ได้เจาะเลือด แต่เขาคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เขาติดเชื้อเอดส์นี้ เนื่องมาจากการใช้ที่โกนหนวดร่วมกัน

"คงเป็นเพราะเราใช้มีดโกนร่วมกัน เวลาไปต่างจังหวัดนี้ บางทีผมลืมมีด เขาลืมมีด แต่คงไม่ใช่เพราะเพศสัมพันธ์ เพราะเราไม่ได้มีเพศสัมพันธ์กันมานานแล้ว มันเชื่อกันไปเอง ก็มีกอดกันบ้าง หอมแก้มบ้าง เราอยู่กันอย่างเข้าใจ เห็นใจ และผูกพันกันมากกว่า"

ช่วง 2 ปีก่อนที่จะเสียชีวิต เขาต้องเข้าโรงพยาบาลบ่อย รักษาติดตามเผ้าดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด ซึ่งต่อมาช่วงหลังอาการหนักถึงขั้น "เจ้าหญิงนิทรา"

"ตอนนั้นผมก็ได้แต่คุยให้เขาได้ยินเสียงผม จูบแก้ม จับมือเขา ให้รู้ว่าเขายังมีผมอยู่ ไม่รังเกียจเขาเลยนะ รัก สงสาร เขายังหวังผมว่าถ้าไม่มีเขาแล้วผมจะอยู่ยังไง ผมบอกไม่ต้องห่วงผมหรอก แต่จริงๆ ผมอ้างว้างนะ รู้ว่าไม่มีใครแล้ว แต่ก็หวังแค่ว่าจะจัดงานศพให้เขายังไง ผมกลับมาอนบ้าน ผมก็นอนบนเตียงด้านที่เขาเคยนอน ให้อบอุ่นใจหน่อยว่าเรายังอยู่กับเขา นะ ก่อนกลับมาเมืองไทย ผมไปหาเขา เอาดอกกุหลาบไปให้เขาที่หลุมฝังศพ ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาชอบดอกกุหลาบหรือเปล่า แต่เขามักจะซื้อดอกกุหลาบมาฝากผมเสมอ"

### เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

และก่อนจะกลับมานั้นเอง รักษาได้เจาะเลือดและพบว่าตนเองมีเชื้อเอดส์สำหรับเขา ชีวิตได้ผ่านความยากเข็ญ ความผันแปร ความไม่แน่นอนมาตลอด ทั้งหมดนี้ได้หลอมรวมเป็นตัวเขาที่ "แกร่ง" และไม่เคยมิน้ำตาสำหรับสิ่งใด เขากล่าวว่า "เสียใจเหรอ ผมเคยเสียใจเมื่อตอนเด็กๆ เท่านั้น ตอนโตมาก็ไม่รู้จักแล้ว"

น้ำเสียงของชายผู้นี้ ไม่ได้แสดงความรู้สึกใดๆ ราวกับประกาศให้โลกรู้ว่า เขาตระหนักดีถึงสัจจะแห่งชีวิตว่า หากอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด

ซึ่งที่จริงนั้น เขาทราบว่าตนเองติดเชื้อมันตั้งแต่อยู่ที่เยอรมัน หลังจากที่ชายคนรักเสียชีวิตแล้ว

การเป็นเอดส์ จึงเป็นเพียงจุดเล็กๆ อีกจุดหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของเขาเท่านั้น สิ่งที่สำคัญคือเขากำลังดำรงชีวิตอยู่

ดังนั้นเมื่อกลับจากเยอรมัน เขาก็ได้ไปอาศัยอยู่กับเพื่อน ซึ่งทำกิจการเกี่ยวกับบังกาโลอยู่ที่จังหวัดแห่งหนึ่ง โดยที่เพื่อนคนนั้นรู้ว่าเขาเป็นผู้ที่มีเชื้อเอดส์ ต่อมาเขาเริ่มอ่อนเพลียและเจ็บป่วยบ่อย หลายคนที่ไม่รู้เริ่มสงสัย และพาเขามารักษาตัวที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ

ขณะนี้รักษาก็ยังพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลดังกล่าว จนถึงวันนี้เป็นเวลาประมาณ 2 เดือนแล้ว โดยทางโรงพยาบาลเป็นฝ่ายดูแลเรื่องอาหารให้ด้วย เขาคิดว่าเขาคงต้องอยู่ที่นั่นต่อไป ด้วยเหตุผลสำคัญคือ ไม่มีที่พักพิง ถ้าเพียงแต่เขาจะแข็งแรงและไม่ได้เป็นอะไร เขาก็คงจะช่วยเพื่อนทำงานที่บังกาโลแห่งนั้น ส่วนญาติพี่น้องนั้นต่างกระจัดกระจาย และไม่เคยติดต่อกันเลยเป็นเวลานานับ 10 ปี

รักษาก็ไม่เคยใช้ยาเสพติดชนิดใดๆ มาก่อน นอกจากบุหรี่ แม้กระทั่งคนที่เคยอยู่ด้วยกันมาแต่ละคนก็ไม่เคยมีประวัติเช่นเดียวกัน และนับตั้งแต่ที่ทราบว่าตนเองนั้นอาจแพร่เชื้อให้แก่ผู้อื่นได้ รักษาก็ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับชายใดอีกเลย ส่วนผู้หญิงนั้นเขาไม่เคยข้องเกี่ยวกับ เพราะรู้สึก "กลัว" และไม่กล้า แม้แต่จะยื่นมือไปแตะต้อง นอกจากนั้นก็ระมัดระวังในเรื่องการใช้ของมีคม

ทุกวันนี้อาการของเขายู่ในขั้น "ทรงๆ ทรุดๆ" มีอาการอ่อนเพลีย บางทีทำอะไรไม่ได้ ประสาทตาไม่ค่อยดี

#### พฤติกรรมสังคม

ทุกวันนี้เขามีเพื่อนคุยเป็นคนไข้และพยาบาลในโรงพยาบาลนั่นเอง เพียงเพื่อให้คลายเหงาไปวันหนึ่งๆ และนี่เป็นตอนหนึ่งของบทสนทนา

รักษ์ : คุยกับพยาบาลแหละมาก

ผู้วิจัย : ทำไม ชอบคุยกับพยาบาลมากกว่าหมออะ

รักษ์ : ก็เขาใจดี คุยแล้วอบอุ่น และ เขาก็มีเวลาให้เรามากกว่าหมอด้วยมั้ง

ผู้วิจัย : แล้วคุยเรื่องอะไรกัน

รักษ์ : บางทีก็ชมเขา วันนี้สวย อะไรทานองนี้ บางทีก็ปรึกษาเรื่อง  
อาการเจ็บป่วยของเรา

ครั้นถึงวันปีใหม่ เขาก็ฉลองปีใหม่นี้ให้กับตัวเองท่ามกลางคนไข้ที่สนิทสนมกัน  
รักษ์คิดว่า ถ้าตนเองแข็งแรงพอจะทำอะไรได้แล้วล่ะก็ เขาอยากช่วย  
เหลือคนไข้โรคเอดส์ ด้วยการคอยดูแลปรนนิบัติ ไม่ว่าคนผู้นั้นจะอยู่ในระยะสุดท้าย  
หรือไม่ก็ตาม

เมือง ทองดี (นามสมมติ)

อายุ 28 ปี

ปัจจัยเสี่ยง : เพศสัมพันธ์

"เมือง" บุรุษหนุ่มที่เปิดประตูเข้ามาพร้อมกับแนะนำตัวเอง เป็นคนร่าง  
ล่ำดัด ตามแบบฉบับชายไทย แต่งกายเรียบร้อย จากการสังเกตอาการกับกริยาท่าทาง  
ของเขาทำให้ผู้วิจัยดูไม่ออกเลยว่า เขาเป็นผู้ชายที่นิยมชมชอบการแสวงหาเพศรส  
จากคนเพศเดียวกัน

ภูมิหลัง

เมือง มีอาชีพรับจ้าง เป็นลูกจ้างในร้านอาหารแห่งหนึ่ง เขามีหน้าที่เสิร์ฟ  
อาหารและล้างจาน โดยเริ่มงานตั้งแต่ 10.00 น. จนถึง 24.00 น. ขณะนี้เขา  
พักอาศัยอยู่ในบ้านที่เจ้าของร้านอาหารจัดไว้ให้ลูกจ้าง เป็นห้องเล็กๆ ห้องหนึ่ง อยู่  
คนเดียว นอกจากกินอยู่ฟรีแล้ว เมืองได้ค่าตอบแทนเดือนละ 1,500 บาท นับว่าเป็น  
รายได้ที่ตัวเขาเองก็พอใจและไม่เดือดร้อน ด้วยเขาไม่มีพ่อแม่ที่ต้องส่งเสียเลี้ยงดู  
ไม่มีภรรยาและลูก นอกจากนานๆ ทีพี่สาวก็มาขอหยิบยืมไปใช้บ้าง



พื้นเพเดิมของเมืองอยู่ในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคอีสาน เขาเป็นลูกชายคนเดียวและคนเล็กสุดของครอบครัวที่มีแต่ลูกสาว ตั้งแต่จำความได้เขาก็คลุกคลีอยู่กับผู้หญิงเพศเดียวกับมารดาตลอด พี่สาวชอบจับเขาแต่งตัวเป็นผู้หญิง และชอบให้เขาแต่งตัวให้ เช่น ำให้เขาช่วยหวีผม ช่วยแต่งนุ่งเดิมนี่ตามประสาหญิงสาว เมืองจึงติดความกระตุงกระตึงและนิสัยแบบผู้หญิงมาโดยธรรมชาติ

และเมื่อกล่าวถึงพ่อ เมืองกลัวพ่ออย่างมาก ในวัยเด็กเขาเคยถูกพ่อตีด้วยความโมโห จนกระทั่งปีส้าวะราด เรื่องของเรื่องก็คือ เขากำลังเพลินอยู่กับการละเล่น พ่อเรียกให้มาทานข้าว เขาไม่สนใจ เพราะสนุกอยู่กับกิจกรรมตรงหน้า เมื่อรู้สึกหมดสนุกแล้วจึงไปทานข้าว ซึ่งขณะนั้นก็ไม่เหลืออะไรไว้สำหรับเขา เขาร้องไห้ พ่อจึงตี นับแต่นั้นมา วาจาของพ่อจึงกลายเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เขาจะต้องยึดถือปฏิบัติตาม และบิดพลัวไม่ได้เป็นอันขาด ในขณะที่เขาไม่ได้ "เกรง" แม่เหมือนกับพ่อ

พออายุได้ประมาณ 14-15 ปี พ่อและแม่ก็เสียชีวิตลงในเวลาที่ไล่เลี่ยกัน บัดนั้นเขารู้สึกถึงความเป็นอิสระยิ่งนัก และเริ่มแสดงออกอย่างเต็มที่ถึงอาการเยี่ยงหญิงสาว แต่ถึงกระนั้นก็ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ใด

เมืองเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เมื่อตอนอายุได้ประมาณ 21 ปี โดยเป็นกรรมกรลูกจ้างในโรงงานแห่งหนึ่ง ซึ่งต่อมาเขาได้คุ้นเคยกับหัวหน้าคนงาน พวกกันออกไปเที่ยว และมีเพศสัมพันธ์กันตามประสาคนมีรสนิยมเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้คบหากันแบบแฟน หรือต้องการมีชีวิตคู่ร่วมกันแต่อย่างใด และนับจากนั้นมาเมื่อมีโอกาสทั้งสองก็จะพากันไปด้อมๆ มองๆ แถวสนามหลวง เพื่อแสวงหารสชาติแปลกใหม่กับคนแปลกหน้าที่ถูกใจ เมื่อพบแล้วต่างคนก็ต่างไปหาความสุขส่วนตัว ส่วนคู่ที่พบกันนั้นส่วนใหญ่อีกจะ "แล้ว...แล้วกันไป" โดยถือว่าต่างฝ่ายต่างได้ความสุข ไม่มีพันธะผูกพันใดๆ หรือแลกเปลี่ยนกันด้วยเงินตรา

จากชายคนนั้น สู่ชายคนนี้ ไม่จัดว่าบ่อยนัก เมืองคิดว่าเป็นประหนึ่งกิจกรรมตามปกติวิสัยในชีวิตประจำวัน และไม่นานนักเขาก็ออกจากโรงงานแห่งนั้นมาเป็นลูกจ้างในร้านอาหารอีกแห่งหนึ่ง ที่นี่เขาเพิ่งเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงเป็นครั้งแรก ซึ่งเธอผู้นั้นเป็นแม่ครัว โดยที่ไม่มีใครสงสัยหรือสังเกตในพฤติกรรมของเขา ด้วยทุกคนรับรู้ว่าเขาเป็นเกย์

ต่อมาชาวคราวเรื่องโรคเอดส์เริ่มมีการกล่าวขวัญถึงกันมาก ทั้งตามสื่อ-  
มวลชน และสังคมที่เขาเกี่ยวข้องกับ เมืองรู้ว่าตัวเขาเป็นผู้หนึ่งที่มีโอกาสเสี่ยงต่อ  
การเป็นโรคเอดส์ และนั่นจะเป็นที่มาแห่งความรังเกียจของผู้คนรอบข้าง เขาออก  
จากงานอีกครั้ง และเริ่มต้นงานใหม่และชีวิตใหม่ด้วยงานในร้านอาหารอีกแห่งหนึ่ง  
ที่นี่เขาเปลี่ยนบุคลิกตัวเองด้วยการสำรวมกายใจมากขึ้น ด้วยความหวังว่าสักวันหนึ่ง  
เขาจะเป็นผู้ชายเต็มตัว และแต่งงานมีครอบครัว แม้ว่าขณะนั้นเขายังหาเจ้าสาวไม่  
พบ ณ ที่แห่งนี้ เพื่อนร่วมงานใหม่ ๆ ของเขาจึงไม่มีใครทราบถึงตัวจริงแท้หรืออดีต  
ของเขา

### เมื่อรู้ว่าเป็นเอดส์

เมื่อประมาณเดือนกันยายน 2532 เมืองมีอาการอย่างหนึ่งที่อวัยวะเพศ  
จึงไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งเพื่อตรวจรักษา ผลการตรวจเลือดพบว่าเลือด  
บวกต่อซิฟิลิสและเอดส์ เขาพูดถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นอย่างสั้น ๆ ว่า "งงชะ ไม่คิดว่า  
จะเป็นจริง แล้วก็กลัวใจ"

เมืองงุนงงต่อเรื่องราวที่ได้ยิน เขากลัดกลุ้ม แต่ก็ไม่ได้บอกให้ใครทราบ  
นอกจากเพื่อนร่วมงานว่าเขาเป็นแต่เพียงโรคซิฟิลิส ซึ่งจะต้องมารับการฉีดยาที่  
โรงพยาบาลทุกอาทิตย์ ดังนั้นจึงไม่มีใครทราบว่าเขาเป็นพาหะของโรคเอดส์

### ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

ทุกวันนี้เมืองกลายเป็นคนเงิบๆ ค่อนข้างขี้นๆ พูดน้อยลง และไม่พูดติด  
ต่อกันนานๆ หรือยาวๆ ดูแล้วคล้ายกับผู้ชายเรียบร้อยคนหนึ่ง

เมือง : ปกติไม่ค่อยคุยกับใครหรอก หรือคุยก็คุยนิดๆ หน่อยๆ เพราะ  
เวลาที่คุยนานๆ แล้ว มันออกมาหมด (หมายถึงลักษณะท่าทาง  
ที่กระเด็นไปทางผู้หญิง)

ผู้วิจัย : แต่เมืองนี้ดูไม่ออกเลยนะ ปกตินี้ส่วนใหญ่คนจะดูออกใช้มั้ยว่า  
คนนี้เป็นยังไง บางคนเขาแสดงออกมาชัด แต่ที่ดูเมืองไม่ออก  
เลย

เมือง : (ยิ้ม แบบเขินๆ) คือ คุณแค่นี้ ดูไม่ออกหรอก ต้องคุณนานา  
เดี๋ยวมันก็ออกมาเอง (หัวเราะ)

จากอาการปฏิกิริยาที่เขาหัวเราะนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยเริ่มเห็นด้วยกับคำพูดของ  
เมืองที่ว่า "ต้องคุณนานา เดี่ยวมันก็ออกมาเอง"

ขณะนี้ เมืองไม่มี "แฟน" เป็นตัวเป็นตน แต่เขาก็มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับ  
เพื่อนชายอีกคนหนึ่ง ซึ่งไม่ได้ทำงานอยู่ด้วยกันที่ร้านอาหาร นานา จึงไปมาหาสู่ซึ่ง  
กันและกันสักครั้งหนึ่ง และนับตั้งแต่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเอดส์ เขาก็ยังไม่เคยยุ่ง  
เกี่ยวกับเพื่อนชายคนนั้นดังที่เคยปฏิบัติต่อกันอีกเลย แม้ว่าจะยังคงไปมาหาสู่กันตาม  
ปกติ

และในยามที่เมืองรู้ตัวว่าเขาเป็นโรคอะไรนี้ ดูเขาจะคิดหนักมากใน  
เรื่องครอบครัว เพราะทางพี่สาวที่อยู่ต่างจังหวัดได้ติดต่อหาบาทหลวงสาวคนหนึ่ง  
ไว้ให้เขา ในขณะที่อยู่ทางนี้ ก็มีผู้หญิงอีกคนหนึ่งมาให้ความสนิสนม

ผู้วิจัย : แล้วผู้หญิงคนนี้ เมืองชอบเขาหรือเปล่า

เมือง : เฉยๆ เขาก็ดีนะ

ผู้วิจัย : แล้วคิดยังไง เรื่องแต่งงาน

เมือง : (ถอนใจ) ถ้าแต่งแล้วต้องใช้ถุงยางด้วยใช่ไหม

ผู้วิจัย : ใช่ ทุกครั้งด้วย เพราะไม่เช่นนั้นแฟนเราก็อาจติดเชื้อจากตัว  
เราได้

เมือง : ตลอดเลยเธอ ก็... มีลูกไม่ได้

ผู้วิจัย : อย่าเพิ่งสิ้นหวังขนาดนั้น อาจจะมีได้นะ แต่ต้องรอซัก 4-5 ปี  
เพื่อนักวิทยาศาสตร์เขาจะคิดยารักษาได้ ถึงตอนนั้นก็จะมีลูกได้

เมือง : ไม่นะ ถ้าฉันไม่รู้จะแต่งไปทำไม (พูดคล้ายรำพึงกับตนเอง  
มากกว่า) ไม่แต่งดีกว่า

ผู้วิจัย : อยากมีลูกมากเธอ

เมือง : อืม จะได้อยู่เป็นครอบครัว

ผู้วิจัย : คิดว่าแต่งงานแล้ว จะกลับไปมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชายอีกมั๊ย

เมือง : ก็คงมีบ้าง นานา ที่

ความหวังที่ต้องการจะเป็นผู้ชายเต็มตัวคนหนึ่ง โดยพยายามผูกมัดตัวเอง ด้วยการมีครอบครัว และใช้ครอบครัวเป็นเงื่อนไขปิดบังความจริงของเมืองนั้น ได้ถูกทำลายลงแล้ว เมื่อทราบว่าตนเองมีเชื้อเอ็ดส์

เมืองไม่เคยติดยาเสพติด ไม่เคยบริจาacleเลือด และไม่นิยมที่จะไปเที่ยวผู้หญิง หรือเที่ยวตามบาร์เกย์ต่างๆ ที่มีอยู่เกลื่อนเกลื่อน เขายอมรับว่าถึงเวลาแล้วที่ตนเองจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนมากหน้าหลายตา และถ้าจะมีความสัมพันธ์ก็ต้องใช้ถุงยางอนามัย พร้อมกับระวังในเรื่องการใช้ของมีคม เช่น การโกนหนวด การตัดเล็บ ซึ่งโดยปกติเขาก็มีของใช้เหล่านี้เป็นของตัวเอง และไม่ได้ใช้ปะปนกับผู้อื่นอยู่แล้ว ส่วนเรื่องการใช้มีดทำผักทำปลาในร้านอาหารนั้น ส่วนใหญ่เขาไม่ค่อยได้ช่วยในงานหน้าที่เหล่านี้มากนัก เพราะหน้าที่หลักคือการรับคำสั่งจากลูกค้าและเสิร์ฟอาหาร

#### พฤติกรรมสังคม

นอกจากเพื่อนร่วมงานที่ส่วนใหญ่เมืองจะคุยด้วยตามความจำเป็นแล้ว บุคคลอีกผู้หนึ่งที่เมืองคุยด้วยบ่อยคือลูกชายเจ้าของร้าน ที่อยู่ในวัยเดียวกันกับเขา ซึ่งเมืองยืนยันว่าเป็นเพียงคนรู้จักที่ไม่ได้ชอบพอกันในทางของคู่สาว เมืองกล่าวถึงชายผู้นั้นว่า "เขาชอบมาคุยกับผม แต่ไม่มีอะไรกันหรอกนะ ส่วนใหญ่ตัวเองจะเป็นฝ่ายฟังมากกว่า เขามาเขาก็จะคุย เรื่องนั้นเรื่องนี้ที่เขาไปทำอะไรมาวันหนึ่งๆ"

และนอกจากบุคคลผู้นี้แล้ว หญิงสาวผู้ที่มาติดพันและให้ความสนทนมนั้น ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่ชอบมาคุยกับเขา แต่เมืองยืนยันว่ายังไม่มีความสัมพันธ์ที่เลยขอบเขตสำหรับเพื่อนชายที่เคยมีความสัมพันธ์กันมาแต่อดีตนั้น เขาก็ยังคงหาอยู่ห่างๆ โดยไม่ได้ยุ่งเกี่ยวด้วย หรือแม้แต่จะบอกกล่าว

และเมื่อถามว่าอยากจะทำอะไรให้เป็นประโยชน์กับสังคมบ้างหรือไม่ เมืองบอกว่ายังไม่ได้คิดอะไร

## ภาคผนวก ข

## แบบสัมภาษณ์

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทั่วไป  
 ความรู้ และทัศนคติต่อเรื่องโรคเอดส์

-----

## ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ.....ปี

2. เพศ

 ชาย     หญิง

3. สถานภาพ

 ผู้ติดเชื้อเอดส์     ครอบครัวผู้ติดเชื้อเอดส์

(ถ้าเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ ให้ข้ามไปตอบข้อ 6)

4. เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อในฐานะใด

 บิดา     มารดา สามี     ภรรยา     บุตร อื่นๆ (ระบุ).....

5. ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบหรือไม่ว่า ในครอบครัวของตนมีผู้ติดเชื้อเอดส์อาศัยอยู่ด้วย

 ทราบ     ไม่ทราบ

6. ระดับการศึกษา

 ต่ำกว่า หรือเทียบเท่า ป.4 ต่ำกว่า หรือเทียบเท่า ป.6 มศ.3    ม.3 หรือเทียบเท่า มศ.5    ม.5 หรือเทียบเท่า อนุปริญญา หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

7. อาชีพ (ระบุ) .....





ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการรับสาร  
วิทยุ

1. ปกติแล้วท่านฟังวิทยุหรือไม่

( ) ฟัง

( ) ไม่ฟัง เพราะ.....

(ถ้าไม่ฟัง ให้ข้ามไปตอบข้อ 5)

2. ที่ว่าฟังนั้น ฟังบ่อยแค่ไหนใน 1 สัปดาห์

( ) ทุกวัน

( ) 5-6 ครั้ง

( ) 3-4 ครั้ง

( ) 1-2 ครั้ง

( ) นานๆ ครั้ง

3. เวลาที่ฟัง เป็นประจำได้แก่เวลาใดบ้าง (ที่ฟังบ่อยที่สุด)

( ) เช้ามีด (05.00-07.00 น.)

( ) ข้าว (07.00-08.00 น.)

( ) สาย-เที่ยง (08.00-12.00 น.)

( ) ข้าว (12.00-13.00 น.)

( ) บ่ายและเย็น (13.00-18.30 น.)

( ) ข้าว (19.00-20.30 น.)

( ) ดึก (หลัง 20.30 น. เป็นต้นไป)

( ) ฟังแต่ไม่สามารถบอกเวลาได้แน่นอน

4. รายการใดบ้างที่ชอบฟังที่สุด

( ) รายการข่าว

( ) รายการบันเทิง เช่น หมอลำ เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง สากล ฯลฯ

( ) รายการละครวิทยุ

( ) รายการเกี่ยวกับกีฬา

( ) รายการความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

( ) อื่นๆ ได้แก่ .....

## โทรทัศน์

5. ปกติแล้วท่านดูโทรทัศน์หรือไม่

- ( ) ดู  
 ( ) ไม่ดู เพราะ .....

(ถ้าไม่ดูให้ข้ามไปตอบข้อ 11)

6. ที่ว่าดูนั้น ดูบ่อยเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ทุกวัน  
 ( ) 5-6 ครั้ง  
 ( ) 3-4 ครั้ง  
 ( ) 1-2 ครั้ง  
 ( ) นานๆ ครั้ง

7. เวลาที่ดูเป็นประจำได้แก่เวลาใด ตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์ (ดูบ่อยที่สุด)

- ( ) ไม่ดู  
 ( ) ข้าว (06.00-07.00 น.)  
 ( ) รายการช่วงเย็น (16.00-19.00 น.)  
 ( ) ข้าว (20.00-21.00 น.)  
 ( ) ดึก (หลัง 21.00 น. เป็นต้นไป)  
 ( ) ดูแต่ไม่อาจบอกเวลาที่แน่นอนได้

8. เวลาที่ดูในวันหยุดราชการ และเสาร์-อาทิตย์

- ( ) ไม่ดู  
 ( ) รายการช่วงเช้า (08.30-12.00 น.)  
 ( ) รายการช่วงบ่าย (13.00-16.00 น.)  
 ( ) รายการช่วงเย็น (16.00-19.00 น.)  
 ( ) ข้าว (20.00-21.00 น.)  
 ( ) ดึก (หลัง 21.00 น. เป็นต้นไป)  
 ( ) ดูแต่ไม่อาจบอกเวลาที่แน่นอนได้

## 9. รายการใดบ้างที่ชอบดูที่สุด

- ( ) รายการข่าว
- ( ) รายการบันเทิง (ภาพยนตร์ ละคร เพลง ดนตรี ฯลฯ)
- ( ) รายการความรู้
- ( ) รายการเกี่ยวกับกีฬา
- ( ) รายการโฆษณา
- ( ) อื่นๆ ได้แก่ .....

## 10. สถานีโทรทัศน์ที่ดูเป็นประจำและดูบ่อยที่สุด

- ( ) สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3
- ( ) สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5
- ( ) สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7
- ( ) สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9
- ( ) สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11

หนังสือพิมพ์รายวัน

## 11. ปกติท่านอ่านหนังสือพิมพ์หรือไม่

- ( ) อ่าน
- ( ) ไม่อ่าน เพราะ .....

(ถ้าไม่อ่านให้ข้ามไปตอบข้อ 15)

## 12. ที่ว่าอ่าน อ่านบ่อยเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ทุกวัน
- ( ) 5-6 ครั้ง
- ( ) 3-4 ครั้ง
- ( ) 1-2 ครั้ง
- ( ) นานๆ ครั้ง

13. ในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่อ่านนั้น ท่านเลือกอ่านอะไรมากที่สุด

- ( ) ข่าวชาวบ้าน
- ( ) ข่าวการเมือง รวมทั้งบทวิเคราะห์การบ้านการเมือง
- ( ) ข่าวและบทความเกี่ยวกับกีฬา
- ( ) ข่าวและบทความด้านการศึกษาสตรี วัฒนธรรม
- ( ) ข่าวและบทความด้านต่างประเทศ
- ( ) ข่าวและบทความด้านบันเทิง ดารา ภาพยนตร์ ฯลฯ
- ( ) ข่าวและบทความด้านสุขภาพอนามัย เช่น คลินิกแพทย์
- ( ) คอลัมน์ตอบปัญหาต่างๆ และหมอดู เช่น ศิราณีตอบปัญหา
- ( ) อื่นๆ ระบุ .....

14. หนังสือพิมพ์ที่อ่านบ่อยที่สุด

- ( ) ไทยรัฐ
- ( ) เดลินิวส์
- ( ) สยามรัฐ
- ( ) เดลิมีเรอร์
- ( ) มติชน
- ( ) นสพ. อื่นๆ ระบุ .....

นิตยสาร

15. บกดีแล้วอ่านนิตยสารหรือไม่

- ( ) อ่าน
- ( ) ไม่อ่าน เพราะ .....

(ถ้าไม่อ่านให้ข้ามไปตอบข้อ 18)

16. ที่ว่าอ่าน อ่านบ่อยเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ทุกวัน
- ( ) 5-6 ครั้ง
- ( ) 3-4 ครั้ง
- ( ) 1-2 ครั้ง
- ( ) แล้วแต่สะดวกในการซื้อหรือขอยืม

17. นิตยสารที่อ่านบ่อยที่สุด (โปรดระบุชื่อนิตยสารด้วย)

- ( ) นิตยสารเกี่ยวกับด้านบันเทิง เช่น ดารา ภาพยนตร์ ดนตรี ฯลฯ
- ( ) นิตยสารชีวิตรักและกามารมณ์
- ( ) นิตยสารเกี่ยวกับเรื่องสตรี
- ( ) นิตยสารเน้นด้านกีฬา
- ( ) นิตยสารเน้นทางสารคดีหรือวิชาการ
- ( ) นิตยสารเน้นด้านนวนิยาย
- ( ) อื่นๆ ระบุ .....

ภาพยนตร์

18. ปกติแล้วท่านดูภาพยนตร์หรือไม่

- ( ) ดู
  - ( ) ไม่ดู เพราะ .....
- (ถ้าไม่ดูให้ข้ามไปตอบข้อ 21)

19. ไปดูภาพยนตร์บ่อยเพียงใด

- ( ) สัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่า
- ( ) 2 สัปดาห์ 1 ครั้ง
- ( ) เดือนละครั้ง
- ( ) นานๆ ครั้ง แล้วแต่โอกาส

20. ภาพยนตร์ที่ชอบดูมากที่สุด

- ( ) ภาพยนตร์เบาสมอง ตลก ขบขัน
- ( ) ภาพยนตร์บู๊ กำลังภายใน ฯลฯ
- ( ) ภาพยนตร์สืบสวนสอบสวน นักสืบ ลึกลับ
- ( ) ภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องผี
- ( ) ภาพยนตร์เกี่ยวกับชีวิต โศกเศร้า
- ( ) อื่นๆ ระบุ .....



## สื่อเฉพาะกิจ

## วิดีโอ

21. ปกติแล้วท่านดูวิดีโอหรือไม่

( ) ดู

( ) ไม่ดู เพราะ .....

(ถ้าไม่ดูข้ามไปข้อ 24)

22. ที่ว่าดู ดูบ่อยแค่ไหนใน 1 สัปดาห์

( ) ทุกวัน

( ) 5-6 ครั้ง

( ) 3-4 ครั้ง

( ) 1-2 ครั้ง

( ) นานๆ ครั้ง

23. วิดีโอที่ชอบดูที่สุด

( ) ประเภทบู๊ กำลังภายใน

( ) เบาสมอง ตลก ขบขัน

( ) สืบสวนสอบสวน นักสืบ

( ) เรื่องผี

( ) เรื่องชีวิต โศกเศร้า

( ) ชีวิตรักและกามารมณ์

( ) สารคดี ความรู้

( ) อื่นๆ ระบุ .....

## สื่อสิ่งพิมพ์

24. ปกติแล้วท่านอ่านใบปลิวแผ่นพับ แผ่นภาพ ประกาศ และป้ายโฆษณา

( ) อ่าน

( ) ไม่อ่าน เพราะ .....

(ถ้าไม่อ่านให้ข้ามไปข้อ 26)

25. ปกติแล้วท่านอ่านใบปลิวแผ่นพับ แผ่นภาพ ประกาศ และป้ายโฆษณาบ่อยแค่ไหนใน

1 สัปดาห์

- ( ) ทุกวัน
- ( ) 5-6 ครั้ง
- ( ) 3-4 ครั้ง
- ( ) 1-2 ครั้ง
- ( ) แล้วแต่โอกาส

สื่อบุคคล

26. ปกติในแต่ละวันท่านพูดคุยกับใครมากที่สุด

- ( ) แฟน/สามี/ภรรยา
- ( ) เพื่อน
- ( ) บิดา มารดา ญาติพี่น้อง
- ( ) บุคลากรทางการแพทย์ (แพทย์ พยาบาล ฯลฯ)
- ( ) คนขายยาตามร้านขายยา
- ( ) นักสังคมสงเคราะห์
- ( ) คนอื่นๆ ระบุ .....

27. ถ้าท่านเกิดมีปัญหากับสุขภาพอนามัย ท่านมักจะปรึกษาใครมากที่สุด

- ( ) แฟน/สามี/ภรรยา
- ( ) เพื่อน
- ( ) บิดา มารดา ญาติพี่น้อง
- ( ) บุคลากรทางการแพทย์ (แพทย์ พยาบาล ฯลฯ)
- ( ) คนขายยาตามร้านขายยา
- ( ) นักสังคมสงเคราะห์
- ( ) คนอื่นๆ ระบุ .....

ตอนที่ 3 ท่านรู้เรื่องโรคเอดส์จากแหล่งใดบ้าง

กาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อแหล่งข่าวสารที่ท่านเคยรู้เรื่องโรคเอดส์

- สื่อมวลชน       วิทยุ                       โทรทัศน์                       หนังสือพิมพ์  
                           นิตยสาร                       ภาพยนตร์
- สื่อเฉพาะกิจ       วิดีโอ
- สื่อสิ่งพิมพ์       ใบปลิว แผ่นพับ ประกาศ บ้ายโฆษณา
- สื่อบุคคล       แฟน/สามี/ภรรยา  
                           เพื่อน  
                           บิดา มารดา ญาติพี่น้อง  
                           บุคลากรทางการแพทย์  
                           คนขายยาตามร้านขายยา  
                           นักสังคมสงเคราะห์  
                           อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 4 ทศนคติที่ว่าไป

1. ท่านคิดว่าการจัดตั้งนิคมเอดส์ เพื่อเอาผู้ติดเชื้อเอดส์ทุกระยะๆ ไปอยู่รวมกัน  
เหมาะสมหรือไม่  
 เหมาะสม เพราะ .....  
 ไม่เหมาะสม เพราะ .....  
 ไม่ออกความเห็น
2. ท่านต้องการจะทำประโยชน์ต่อสังคมทางด้านใดบ้าง  
 ต้องการ คือ .....  
 ไม่ต้องการ

## ตอนที่ 5 แบบทดสอบความรู้เรื่องโรคเอดส์

กาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อที่เห็นว่าถูก และ เครื่องหมาย X ลงหน้าข้อที่ผิด

### ตอนที่ 5.1 ความรู้ทั่วไป

- .....1. โรคเอดส์สามารถรักษาให้หายขาดได้
- .....2. โรคเอดส์ ติดต่อกันได้ 3 ทาง คือ การมีเพศสัมพันธ์ การใช้เข็มฉีดยา และการรับเลือด
- .....3. ในระยะแรกผู้ติดเชื้อเอดส์จะไม่มีอาการใดๆ และอยู่ได้อย่างปกติ
- .....4. ผู้ติดเชื้อเอดส์ในระยะไม่แสดงอาการนั้น สามารถแพร่เชื้อได้
- .....5. ถ้าผู้ติดเชื้อไม่ไปรับเชื้อเพิ่ม ก็จะไม่เกิดการเกิดอาการได้
- .....6. ขณะนี้มียาชลออาการของโรคเอดส์
- .....7. การออกกำลังกายและรักษาสุขภาพให้แข็งแรงเสมอ จะช่วยยืดระยะเวลาการเป็นเอดส์ได้
- .....8. ผู้ป่วยโรคเอดส์มีอาการ ต่อมาน้ำเหลืองโต น้ำหนักลด และไม่มีภูมิคุ้มกันต้านทานโรค
- .....9. คนที่เป็นเอดส์มีเพียง 3 กลุ่ม คือ เกย์ โสเภณี และผู้ติดยาเสพติด
- .....10. ในประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อเอดส์อยู่ในเฉพาะเมืองใหญ่ๆ เท่านั้น

### ตอนที่ 5.2 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอยู่ร่วมกัน

- .....1. การใช้เข็มฉีดยา ร่วมกับผู้ติดเชื้อ จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....2. การกินอาหารร่วมวงเดียวกัน จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....3. การใช้เสื้อผ้าร่วมกัน จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....4. การใช้ใบมีดโกน และที่ตัดเล็บร่วมกัน จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....5. การสัมผัสสกอตซ์ผู้ติดเชื้อ จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....6. การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมร่วมกัน จะมีโอกาสสูงในการติดเชื้อ
- .....7. การใช้ถุงยางอนามัย หรือไม่ใช้ก็มีโอกาสเสี่ยงเท่ากัน
- .....8. ยุงเป็นพาหะของโรคเอดส์
- .....9. ครอบครัว (สามี-ภรรยา) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตรวจพบว่ามีเชื้อเอดส์ ไม่ควรมีลูก เพราะลูกอาจติดเชื้อได้



## ประวัติผู้เขียน

นางสาวเกศินี จุฑาวิจิตร เกิดวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีการศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก ชีววิทยา วิชาโท เคมี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ในปีการศึกษา 2526 จากนั้นจึงเข้าทำงานในฝ่ายบรรณคดีเผยแพร่ขององค์การพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่ง คือ คณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน (คปอส.) และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2531

223  
8  
231